

۱۴.....	مقدمه:
۱۶.....	فصل اول: حق حاکمیت مردم در نظام اسلامی
۱۶.....	انتخاب مسئولین توسط مردم
۱۶.....	تولی امور مسلمین و تشکیل حکومت با آرای اکثریت
۱۷.....	دولت قانونی از مردم و برای مردم
۱۷.....	مسئولیت اداره مملکت با انتخاب مردم
۱۷.....	اظهارنظر مردم نسبت به دولت
۱۷.....	حکومت مستند به آرای ملت
۱۸.....	مجلس با نظر مردم
۱۸.....	مصادق عینی دموکراسی
۱۹.....	حکومت از خود مردم
۱۹.....	تنفیذ رأی ملت
۲۰.....	مردمی بودن مسئولان
۲۰.....	مسئولین حکومت در میان مردم
۲۰.....	جدا نبودن حکومت از مردم
۲۱.....	نهادهای مردمی
۲۲.....	چهره‌های مردمی با مقاصد ملی و اسلامی
۲۲.....	رئیس جمهور هم یکی از افراد ملت
۲۲.....	وزرا توده مردم
۲۳.....	مردمی بودن متصدیان امور مانع از آسیب‌پذیری جمهوری اسلامی
۲۳.....	ساده‌زیستی کارگزاران نظام
۲۴.....	الگوی دولت مردمی
۲۴.....	نزدیکی و ارتباط با مردم

۲۴.....	حشر و نشر با مستمندان.....
۲۴.....	امکان تصمیم‌گیری و مشارکت در اداره امور حکومت.....
۲۴.....	اداره دولت تابع آرای مردم.....
۲۵.....	حکومت متکی به آرای عمومی ملت.....
۲۵.....	انتخاب نوع حکومت دلخواه از سوی مردم.....
۲۵.....	احترام به آرای عمومی و آزادی احزاب.....
۲۶.....	تعیین نظام سیاسی با آرای خود مردم.....
۲۶.....	جمهوری اسلامی انتخاب ملت.....
۲۷.....	جمهوری اسلامی خواست اکثریت قاطع ملت مسلمان.....
۲۷.....	جمهوری اسلامی متکی به آرای ملت.....
۲۷.....	حکومت متکی به آرای مردم و قانون اسلام.....
۲۸.....	جمهوریت و اسلامیت حکومت.....
۲۸.....	مجلس متکی به آرای عمومی.....
۲۸.....	رجوع به آرای عمومی.....
۲۹.....	رأی ملت به شیوه راهپیمایی.....
۲۹.....	مشورت زمامداران با نمایندگان ملت در تصمیم‌گیریها.....
۳۰.....	آزادی در دادن رأی.....
۳۰.....	مقبولیت مطبوعات با نظر مردم.....
۳۰.....	همه‌پرسی نهایی.....
۳۱.....	حکومت ملی.....
۳۱.....	میزان، خود مردمند.....
۳۱.....	اظهارنظر همه قشرها نسبت به قانون اساسی.....
۳۲.....	قانون اساسی در اختیار مردم.....
۳۲.....	اسلام خواسته ملت.....

۳۳.....	اداره مملکت به دست خود مردم
۳۳.....	دموکراسی دو آتشف
۳۳.....	میزان، آرای ملت است
۳۴.....	انتخابات
۳۴.....	آزادی مردم در انتخابات
۳۴.....	انحصاری نبودن انتخابات
۳۵.....	فرمایشی نبودن انتخابات
۳۵.....	مشارکت مردمی
۳۵.....	مشارکت مردم در همه امور
۳۶.....	حق اظهارنظر مردم
۳۶.....	حکومت در خدمت مردم
۳۶.....	دولت خدمتگزار مردم
۳۷.....	رسانه‌ها در مسیر ملت
۳۷.....	خیرخواهی و خدمتگزاری دولت موجب رضای خدا و ملت
۳۷.....	احساس ملت نسبت به خدمتگزار بودن دولت
۳۸.....	عدم اظهارنظر برخلاف مسیر ملت
۳۹.....	عدم تحمیل بر ملت
۳۹.....	حکومت برای خدمت به مردم است نه سرکوب مردم
۳۹.....	عدم مسامحه دولت در رسیدگی به محرومین
۴۰.....	دولت برای خدمت آمده است
۴۰.....	شرافت ما خدمت به خلق خدا
۴۰.....	حکومت بر قلوب، نه بر ابدان
۴۰.....	توجه به خواسته‌های ملت
۴۱.....	خدمت به مردم، خدمت به اسلام

۴۲.....	محرومین و زاغه‌نشینان در صف مقدم جامعه
۴۳.....	هدف خدمت است، نه پست و مقام
۴۴.....	توصیه به مجلس، دولت و دست‌اندرکاران
۴۵.....	فصل دوم: مسئولیت و نقش مردم در برپایی نظام اسلامی
۴۵.....	حضور مردم در صحنه و پشتیبانی از نظام و دولت
۴۵.....	تبعیت مردم از علمای اسلام
۴۵.....	همراهی ملت با اعتصابیون
۴۵.....	شرکت در رفراندوم
۴۵.....	پشتیبانی از دولت خدمتگزار
۴۶.....	شرکت همگانی مردم در انتخابات
۴۶.....	شرکت جدی مردم در امر مهم حیاتی
۴۶.....	تکلیف حضور در پای صندوقهای رأی
۴۷.....	مشارکت همه مردم در امر سازندگی
۴۷.....	تمام مسئولیت به عهده ملت
۴۸.....	با هم‌بودن دولت و ملت
۴۸.....	نقش پشتیبانی ملت در جلوگیری از شرارتها
۴۹.....	حضور ملت در صحنه جنگ
۴۹.....	حضور سراسری ملت در صحنه عامل قطع دست قدرتهای بزرگ
۴۹.....	پشتیبانی از قوای مسلح
۴۹.....	توصیه به عدم بی‌تفاوتی مردم
۵۰.....	لزوم همکاری با دولت
۵۰.....	عدم جدایی ملت از حکومت در انجام وظیفه
۵۰.....	حضور مردم در صحنه
۵۱.....	حضور ملت در همه مراحل انقلاب

۵۱.....	حضور روحانیت و خطبا در صحنه مانع از صدمه انقلاب .....
۵۲.....	حضور در صحنه یک وظیفه الهی .....
۵۲.....	همه ملتند و همه دولت .....
۵۲.....	حضور ملت در صحنه مانع از آسیب کشور .....
۵۲.....	استقامت و حضور مردم در صحنه موجب استقلال .....
۵۲.....	کناره‌گیری علما و روحانیت موجب سرکشی دولت .....
۵۳.....	مسامحه در امر انتخابات موجب انحراف کشور .....
۵۳.....	حضور در صحنه و پشتیبانی از نظام رمز پیروزی .....
۵۴.....	پشتیبانی مردم از ملت و دولت موجب پیروزی .....
۵۵.....	کناره‌گیری مردم موجب شکست .....
۵۵.....	مسئولیت و تکلیف مردم نسبت به اسلام .....
۵۵.....	حضور در صحنه برای معرفی اسلام .....
۵۶.....	ملت پشتوانه مجلس .....
۵۶.....	گناه عدم حضور و مسامحه در انتخابات .....
۵۶.....	قیام و استقامت مردم در مبارزه با طاغوت .....
۵۶.....	ادامه نهضت تا سرنگونی رژیم سلطنتی .....
۵۷.....	تنفر ملت از رژیم سلطنتی .....
۵۷.....	مقاومت و ادامه قیام تا پیروزی نهایی .....
۵۷.....	تنفر مردم از حکومت مشروطه سلطنتی و ادامه نهضت اسلامی .....
۵۸.....	مشارکت همه اقشار ملت در نهضت .....
۵۸.....	جلوگیری از منافع امریکا و اسرائیل در ایران .....
۵۸.....	عدم توانایی اسلحه در مقابل ایمان و قیام مردم .....
۵۹.....	عدم اطاعت از طاغوت .....
۵۹.....	ادامه نهضت و قیام تا برچیده شدن استبداد .....

- قیام تمام اقشار در برابر نفوذ غرب ۵۹
- تظاهرات سراسری ملت علیه سلسله شاهنشاهی ۵۹
- ایستادگی ملت در قیام الهی ۵۹
- ادامه اعتصابات و سرپیچی از اطاعت شاه ۶۰
- خواسته‌های مکرر ملت ۶۰
- مجاهدتهای بیدریغ ملت ۶۰
- قیام همگانی اقشار ۶۰
- پیشبرد نهضت با وحدت کلمه ۶۱
- قیام و استقامت ۶۱
- اهمیت استقامت ۶۲
- فداکاری ملت در راه اسلام ۶۳
- استقامت در جهاد ۶۳
- تداوم در انقلاب مردمی ۶۴
- تحمل کمبودها و ادامه مبارزه ۶۴
- اراده آهنین ملت انقلابی ۶۴
- عدم هراس از قدرتهای بزرگ ۶۴
- ایستادگی و عدم سستی در مقابل قدرتهای فاسد ۶۵
- به آخر رساندن انقلاب ۶۵
- حفظ وحدت و هوشیاری نسبت به توطئه‌ها ۶۵
- حفظ وحدت کلمه ۶۵
- هم‌پیوستگی و هوشیاری ۶۶
- جلوگیری از تفرقه ۶۶
- امروز روز اختلاف نیست ۶۶
- گرم نگه داشتن نهضت با حفظ وحدت ۶۷

- ۶۷.....جلوگیری از اختلاف
- ۶۸.....اتحاد و همبستگی ملل اسلامی
- ۶۸.....هوشیاری، حفظ وحدت و شور انقلابی
- ۶۸.....با هم بودن مردم و حکومت مانع از دخالت بیگانگان
- ۶۹.....وحدت همه اقشار، مانع از کودتا
- ۶۹.....توصیه در خصوص عبرت گرفتن از مسأله مشروطیت
- ۶۹.....هوشیاری مردم، عامل پیروزی
- ۶۹.....نظارت همگانی بر امور جامعه
- ۶۹.....نظارت ملت بر کارها
- ۷۰.....همه ملت موظف به نظارت بر امور
- ۷۰.....مسئولیت همه مردم
- ۷۱.....ناظر بودن ملت در همه جا
- ۷۱.....و جوب امر به معروف و نهی از منکر بر همه ملت
- ۷۱.....نظارت همگانی بر مسائل سیاسی- اجتماعی
- ۷۱.....وظیفه مسلمین نسبت به امر به معروف و نهی از منکر
- ۷۲.....عدم نظارت ملت موجب تباهی کشور
- ۷۲.....وظیفه ملت در قبال قدرت طلبی و مال طلبی دولت
- ۷۴.....فصل سوم: توطئه های دشمنان علیه مردم مسلمان
- ۷۴.....تلاش برای ایجاد اختلاف
- ۷۴.....توطئه شیاطین در مخفی گاهها
- ۷۴.....بسیج شدن قدرتها برای ایجاد اختلاف در ایران
- ۷۵.....ایجاد غائله برای انحراف مردم از راه مستقیم
- ۷۵.....تلاش گروهکها برای ایجاد اختلاف
- ۷۵.....ایجاد نفاق بین ملت

۷۶.....	تبلیغات دشمن برای ایجاد اختلاف.....
۷۷.....	دلسرده کردن مردم از اسلام و حکومت اسلامی.....
۷۷.....	تبلیغ افیون بودن اسلام برای جامعه!.....
۷۷.....	جدایی از قرآن کریم.....
۷۷.....	بدبین کردن مردم.....
۷۸.....	اشکال تراشی و ایجاد آشفتگی.....
۷۸.....	تضعیف دولت.....
۷۸.....	ایجاد یأس و دلسردی نسبت به انقلاب و قانون اساسی.....
۷۹.....	توطئه‌ها برای محو اسلام.....
۷۹.....	صدمه زدن به جمهوری اسلامی.....
۸۰.....	ایجاد بدبینی در مردم نسبت به شخصیتها.....
۸۰.....	بدبین کردن مردم نسبت به مسئولین.....
۸۱.....	دلسرده کردن مردم از اسلام.....
۸۱.....	اشکال تراشی نسبت به رژیم اسلامی.....
۸۲.....	دور کردن مردم از صحنه‌های انقلاب.....
۸۲.....	سرکوب نهضت.....
۸۲.....	سست جلوه دادن مردم نسبت به انتخابات.....
۸۳.....	توطئه جهت تضعیف نظام و بیرون راندن مردم از صحنه.....
۸۳.....	ناکامی استکبار جهانی در گسستن اتحاد مقدس مردم.....
۸۴.....	فصل چهارم: تأثیر پشتیبانی مردم در نظام اسلامی.....
۸۴.....	خنتی شدن توطئه‌ها و قطع امید دشمنان.....
۸۴.....	بیداری و تحول موجب خنتی شدن توطئه و تهدید.....
۸۴.....	همبستگی و پشتیبانی ملت در برابر قدرتهای بزرگ.....
۸۵.....	حضور مردم مانع توطئه‌های داخلی و هجوم خارجی.....

۸۵.....	مشارکت مردم موجب تبدیل امید بدخواهان به یأس
۸۶.....	خنتی شدن توطئه‌ها با کمک ملت
۸۶.....	روز قدس موجب نقش بر آب شدن تحلیلهای اجانب
۸۶.....	احیای اسلام و گسترش نهضت‌های اسلامی
۸۶.....	رهایی از چنگال شرق و غرب
۸۶.....	به اهتزاز درآمدن پرچم توحید
۸۷.....	نهضت ایران روشنگر مسائل ملتها
۸۷.....	حفظ نقطه بروز مخالفت و گسترش قیام در همه ممالک اسلامی
۸۷.....	حل مشکلات و پیشرفت امور
۸۷.....	غلبه بر مشکلات
۸۸.....	حل مشکلات و سازندگی
۸۸.....	رفع مشکلات با پشتیبانی ملت
۸۸.....	کسب استقلال و آزادی با همت و فعالیت ملت در امور کشور
۸۹.....	رفع گرفتاریها و پیشرفت امور توسط مردم
۸۹.....	حفظ نظام
۸۹.....	تفاهم بین دولت و ملت ضامن سلامتی نظام
۹۰.....	جدایی دولتها از ملتها موجب شکست
۹۰.....	پشتیبانی ملت مانع از آسیب رسیدن به مملکت
۹۰.....	مهیابودن تمام افراد در پیشبرد مقاصد اسلامی
۹۰.....	وفاداری ملت به اسلام و نظام
۹۱.....	آمادگی ملت در همه صحنه‌ها مانع از کودتا
۹۱.....	شکست‌ناپذیری انقلاب مردمی
۹۱.....	همراهی توده‌های محروم موجب برقراری حکومت
۹۲.....	استقرار و استدامه حکومت با پشتیبانی ملت

- پشتیبانی و خدمت متقابل ملت و دولت موجب حفظ نظام مقدس ۹۲
- فصل پنجم: ویژگیهای مردم در نظام جمهوری اسلامی ایران ۹۳
- ایمان و تحول روحی ۹۳
- ایجاد تحول و پیشرفت معنوی ۹۳
- ایمان راسخ و تحول در نفوس ۹۳
- شهادت طلبی ۹۳
- تحول روحی - الهی ۹۳
- ایمان ملت ۹۴
- قدرت روحی ۹۴
- غلبه قدرت ایمان بر قدرتهای شیطانی ۹۴
- روحیه انقلابی ۹۵
- تحول روحی - فکری در ملت ۹۵
- بیداری و تحول روحی در قیام مردم ۹۵
- از خود گذشتن و به خدا پیوستن ۹۶
- تحول معجزه آسا در جوانان ۹۶
- سلاح معنوی ملت ۹۶
- تحول دفعی در مغزها ۹۷
- شجاعت انسانی ملت عامل شکست رژیم سلطنتی ۹۷
- خدمت و قیام برای خدا ۹۷
- خلوص نیت ۹۸
- حضور دائمی و خستگی ناپذیر در صحنه ۹۸
- ایمان به خدا و عشق به شهادت ۹۸
- ایثارگری و فداکاری ۹۸
- تحول انسان عشرتکده ای به انسان مجاهد اسلامی ۹۹

۹۹.....	برتری ملت ایران در عصر حاضر نسبت به ملت حجاز در عصر رسول الله
۱۰۰.....	اسلامخواهی
۱۰۰.....	اسلامخواهی مردم
۱۰۰.....	وفاداری به احکام و قوانین اسلام
۱۰۰.....	هدف نهضت استقرار حکومت خدا
۱۰۱.....	رأی دادن مردم بر اساس عقاید اسلامی
۱۰۱.....	روحیه اسلامخواهی در ملت
۱۰۱.....	اسلام انگیزه نهضت
۱۰۱.....	فداکاری و خون دادن مردم برای اسلام
۱۰۲.....	اسلام فریاد همه ملت
۱۰۲.....	ملت خواهان تحقق احکام اسلام
۱۰۲.....	مجاهدت و فداکاری ملت برای پیشبرد اسلام
۱۰۲.....	اسلامخواهی منطق همه اقشار
۱۰۳.....	قیام ملت برای اسلام
۱۰۳.....	اسلام و ایمان انگیزه قیام ملت
۱۰۳.....	بیداری و رشد دینی و سیاسی
۱۰۳.....	آگاهی ملت
۱۰۴.....	بیداری، هوشیاری و مقاومت ملت در مقابل ظلم
۱۰۴.....	احساسات و بیداری مردم
۱۰۴.....	رشد سیاسی ملت ایران
۱۰۴.....	رشد افکار سیاسی در تمام اقشار ملت
۱۰۵.....	رشد سیاسی - دینی ملت
۱۰۵.....	شناخت همگانی و جهش توده‌های مردم
۱۰۵.....	رشد ملت در حق طلبی و آزادیخواهی

- ۱۰۵..... رشد ملت در نپذیرفتن خدعه‌ها
- ۱۰۶..... ملت زنده و بیدار
- ۱۰۶..... مباحثات به رشد سیاسی و تعهد اسلامی ملت
- ۱۰۶..... بیداری و اراده ملت
- ۱۰۷..... حق اظهار نظر و عدم بی‌تفاوتی مردم
- ۱۰۷..... بیداری و همکاری ملت برای کشور
- ۱۰۷..... آگاهی و تعهد اسلامی ملت
- ۱۰۷..... رشد بینش سیاسی در همه اقشار جامعه
- ۱۰۸..... فداکاری در راه خدا نتیجه بیداری ملت
- ۱۰۸..... رشد دینی و سیاسی مطلوب در مردم
- ۱۰۸..... حضور مصمم در همه صحنه‌ها
- ۱۰۸..... خستگی‌ناپذیر بودن ملت در نهضت
- ۱۰۸..... ملت ایران مصمم به کسب استقلال و آزادی
- ۱۰۹..... ادامه نهضت تا پیروزی نهایی
- ۱۰۹..... مصمم‌تر شدن مردم در ادامه راه
- ۱۰۹..... حضور ملت در صحنه جنگ
- ۱۰۹..... حضور یکپارچه ملت در برابر توطئه‌ها و تبهکاریها
- ۱۱۰..... ایستادگی و عدم کناره‌گیری ملت از صحنه
- ۱۱۰..... همگام‌بودن ملت با دولت در رفع مشکلات
- ۱۱۰..... حضور دائمی و خستگی‌ناپذیر مردم در بازسازی کشور
- ۱۱۱..... ایستادگی در مقابل پیشامدها
- ۱۱۱..... در صحنه‌بودن مردم قبل و بعد از انقلاب
- ۱۱۱..... پایداری و حضور ملت در صحنه‌های انقلاب با جان و دل
- ۱۱۲..... زندگی شرافتمندانه با حضور مردم در صحنه

- ۱۱۲.....عدم تأثیر تبلیغات سوء در مردم
- ۱۱۲.....مقاومت و حضور مردم عامل شکست توطئه‌ها
- ۱۱۳.....الگوی ملل مستضعف جهان
- ۱۱۳.....همت و شجاعت ملت زبانزد جهانیان و سرمشق آزادیخواهان
- ۱۱۳.....اقتدای مسلمین به ایران
- ۱۱۳.....نهضت ملت ایران الگوی ملت‌های دیگر
- ۱۱۳.....توجه به اسلام در ایران الگوی همه ملت‌ها
- ۱۱۴.....انقلاب اسلامی ایران راهنمای سایر ملل
- ۱۱۴.....سرمشق گرفتن ملت‌ها از ملت نجیب ایران
- ۱۱۴.....ملت ایران الگوی مستضعفین
- ۱۱۵.....توصیه به کشورهای اسلامی در الگو گرفتن از ملت و دولت ایران
- ۱۱۵.....ملت ایران، ملت معجزه‌آسای قرن
- ۱۱۶.....نهضت ملت ایران عامل بیداری کشورهای اسلامی و مستضعفان
- ۱۱۶.....ملت نمونه
- ۱۱۷.....فهرست منابع:

جریان انقلاب اسلامی در سده‌ی اخیر، یکی از بی‌نظیرین تحرکات اجتماعی مبتنی بر خواست مردم است که از زمان انجام تا کنون، هنوز مساله‌ی مورد بحث و به‌روز در مجامع علمی علوم انسانی و محافل سیاسی دنیا است. انقلاب اسلامی در ایران، حاصل مجاهدت مردان و زنانی است که بن‌مایه‌ی فکری و اعتقادی‌شان، باور به اندیشه‌های بزرگ مرد تاریخ ایران یعنی امام خمینی (س) است. عارف محبوبی و فقیه جامع‌الشرایطی که با شناخت کامل از جامعه ایران، با شجاعتی وصف‌ناپذیر قدم در راه نظریه‌پردازی و نقد و بیان بطلان حکومت‌های غیر دینی و مبتنی بر اندیشه‌های طاغوتی و پادشاهی در مقابل حاکمیت الهی و اسلامی و حکومت انبیاء الهی نهاد. ایشان با بهره‌گیری از عرفان تشخیصی و فلسفه‌ی عینی و فقه عصمتی پای در راهی نهاد که پایان آن انقلابی را رقم زد که هنوز سیاستمداران و جهانیان در چگونگی وقوعش به اندیشه‌ورزی و نابخردان سیاسی، برای از میان برداشتن و مقابله با آن به توطئه مشغولند. امام خمینی (س) را می‌توان تئورسین اجتماعی عصر حاضر دانست؛ چراکه ایجاد حرکت‌های انقلابی و خصوصاً مقابله با نظام حاکمیتی که ریشه‌ای ۲۵۰۰ ساله دارد، نظریه‌ای را طلب می‌کند که جامع ریزمسائلی باشد که در لایه‌های مختلف جامعه پنهان مانده و تنها دیده‌ی ریزبین بزرگترین تئورسین‌های علوم اجتماعی قادر به کشف و هدایت آن می‌باشند. همانطور که گفته شد اندیشه‌ی عرفانی امام خمینی (س) مقدم بر اندیشه‌های فلسفی و فقهی ایشان بوده و هست، چراکه دیده‌ی تیزبین و آینده‌نگری و همچنین شناخت کامل پیرامون خود، تنها در معرفت مبتنی بر عرفان تحقق می‌یابد و حوزه‌ی استدلال فلسفی و نظریات فقهی تنها لایه‌های روبنایی اجتماع که توجه بدان نیز لازم است، را پوشش می‌دهند. امام با دیدی واقع‌بین که برگرفته از معرفت دینی است و از پنجره‌ی عرفان می‌گذرد، دست به استدلال فقهی و فلسفی می‌زند و تئوری انقلابی خود را بر قلوب مردمان روزگار خود عرضه داشته و چنان روشنایی و حرکتی ایجاد می‌نماید که به انقلابی اجتماعی، منجر می‌شود و پس از آن با تئوری ثانویه‌ای یعنی جمهوری اسلامی استکمال می‌یابد تا مدیریت اجتماع، پس از انقلاب نیز رقم بخورد.

در این میان نقدها و مقاومت‌ها و موانع که برخی ریشه در جهل و برخی در علم و برخی در تهجر و تعصب دارند نیز مسیر رسیدن به هدف را دشوارتر می‌کند. دوستان جاهل و دشمنان هوشیار نیز در این جریان شاهدان له و علیه انقلاب و جمهوری اسلامی نوپایند که در این کتاب به برخی از این جریان‌ات اشاره شده است. همانطور که گفته شد ریشه‌ی تفکر انقلابی و جریان‌سازی اجتماعی امام خمینی (س) ریشه در اندیشه اسلامی و انسانی ایشان دارد لذا دور از نظر نیست که آنرا قرائتی فراموش شده در آن روزگار بدانیم. قرائتی که الگوئی چون پیامبر مکرم اسلام و امام علی علیهما السلام و پیشوایی چون حضرت سید الشهداء علیه السلام دارد. آزادی خواهی و آزادمردی، و آزادی‌گی پیام عاشورائی حرکت انقلابی این اندیشمند بزرگ جهان اسلام در عصر معاصر است. تاریخ معاصر ایران به خوبی نشان می‌دهد که جایگاه انقلاب اسلامی در تاریخ پر فراز و نشیب این پهنه کهن از جهان خاکی در کجاست و آیین انقلاب اسلامی چگونه توانست این جایگاه را به منسوی ظهور برساند. تئوری انقلاب اسلامی همانگونه که ریشه در مبانی اسلام ناب داشته که در مجلد قبل به تفصیل بیان شد، در خود، یک مدار منطقی و نظم مدیریتی را همراه دارد. امام خمینی (س) با دیدی فراگیر، چیدمان مسائل فقهی را، در بخش ولایت فقیه و حکومت اسلامی که بخش مهم و تاثیرگذار دوره‌ی درس خارج فقه در نجف

اشرف بود؛ مبنای اصلی تئوریک انقلاب اسلامی قرار داده و پیش از انقلاب تمامی مصادیق عملیاتی یک حکومت اسلامی را در بعد نظری بیان فرمودند. این مبانی ریشه در فقه عصمتی و اندیشه آزاد عرفانی داشت و بر مبنای شریعت بی‌پیرایه توانست انقلاب اسلامی را رقم زند. انقلابی که بر خلاف نظر برخی از به اصطلاح اندیشمندان حوزه‌ی مسائل اجتماعی که آنرا بدون برنامه و مانیفست اجرایی و تنها بر محور تهییج احساسات عامه می‌پنداشتند. این کتاب از منظومه‌ی فکری امام خمینی (س) به تبیین جایگاه مردم در نظام اسلامی اختصاص یافته و ایشان با ولی نعمت دانستن مردم در حکومت اسلامی، نظام اسلامی را در خدمت مردم و برآمده از آراء ایشان قلمداد می‌نمایند و در ادامه به موضوعاتی چون حقوق مردم در نظام اسلامی، جایگاه نظارتی مردم، اولویت خدمت به محرومان و مستضعفان، وظیفه‌ی مسئولان در قبال مردم، ساده‌زیستی و مسائلی در باب وظیفه‌ی مردم نسبت به نظام اسلامی و برخی از موانع و توطئه‌های در مسیر نظام اسلامی پرداخته می‌شود.

مجموعه‌ی کتب منظومه‌ی فکری حضرت امام خمینی (س) حاضر که توسط مرکز فرهنگی - دانشجویی امام و انقلاب اسلامی و ولایت فقیه جهاد دانشگاهی تدوین شده بر آنست تا با چینش نظامند سیره‌ی مکتوب کلامی و نوشتاری حضرت امام خمینی (س) این منظومه را در مجموعه‌ای دهگانه و با عناوین مرتبط به هم در اختیار جامعه‌ی دانشگاهی قرار دهد و بتواند فصلی نو در نگرش به اندیشه‌های این ابراندیشمند تاریخ‌ساز ایران و دوران معاصر ایجاد کند. نگاه جدید نوشتاری و تدوین، به روشن‌سازی بیشتر قرائت جدید اسلامی در عصر معاصر پرداخته که به جد می‌توان گفت در میان نوشتار و گفتار ایشان برای نسل جدید پس از انقلاب مخفی مانده است. عناوین انتخابی این منظومه عبارتست از: اسلام ناب، تاریخ معاصر ایران و آیین انقلاب اسلامی، جایگاه مردم در نظام اسلامی، خودباوری و خودکفایی، جوانان، جنگ و دفاع، انسان‌شناسی و تعلیم و تربیت، دانشگاه و دانشگاهیان، خانواده؛ که گردآوری آن به صورت انتخابی و مرتبط با موضوع کتاب بعد خاتمه می‌یابد و به نوعی کتاب پسینی ادامه‌ی کتاب و موضوعات کتاب پیشینی خواهد بود. الگوی گردآوری استفاده شده در این مجموعه منطقی - انتخابی است و مطالب گردآوری شده، از مجموعه‌ی صحیفه‌ی امام خمینی (س) و مجموعه‌ی تبیان موسسه‌ی تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س) می‌باشد. در کتاب پیش‌رو به منظور واکاوی نظامند سیره فکری ایشان در قالب منظومه سازی، به تاریخ بیان مطالب از ناحیه‌ی حضرت امام (س) توجه چندانی نشده و سعی بر گردآوری موضوع محور مطالب مرتبط با عنوان کتاب است؛ امید که الگوی ذهنی ایشان در قالب مجموعه حاضر بتواند نسل نخبه‌ی جامعه‌ی کنونی را با منظومه فکری حضرت امام خمینی (س) هر چه بیشتر آشنا نماید و در زدودن پیرایه‌های ناشی از تفسیرهای انفرادی و بعضاً جاهلانه از اندیشه‌ی ایشان موفق باشد.

گردآورنده:

فصل اول: حق حاکمیت مردم در نظام اسلامی

انتخاب مسئولین توسط مردم

سؤال: [...] جمهوری ای که شما می‌خواهید تشکیل دهید، اسلامی خواهد بود، بنابراین آیا خواهید پذیرفت که در رأس آن قرار گیرید؟]

جواب: اولاً این مردم هستند که باید افراد کاردان و قابل اعتماد خود را انتخاب کنند و مسئولیت امور را به دست آنان بسپارند. ولکن من شخصاً نمی‌توانم در این تشکیلات مسئولیت خاصی را بپذیرم و در عین حال همیشه در کنار مردم ناظر بر اوضاع هستم و وظیفه ارشادی خود را انجام می‌دهم.^۱

تشکیل دولت اسلامی با انتخاب آگاهانه و آزادانه ملت

سؤال: [یک دولت اسلامی چگونه تشکیل خواهد شد؟]

جواب: با طرحی که تدارک دیده‌ایم، تلاش می‌کنیم که عموم ملت از همه طبقات، آگاهانه و آزادانه نمایندگان خود را انتخاب کنند و سپس نمایندگان دولت را و مسئولین هر مقامی را انتخاب می‌کنند.^۲

تولی امور مسلمین و تشکیل حکومت با آرای اکثریت

[حضرت آیت‌الله العظمی امام خمینی، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی. پس از اهدای سلام و تحیت، در چه صورت فقیه جامع الشرایط بر جامعه اسلامی ولایت دارد. اَدَامُ اللّٰهُ ظَلَمَکُمْ عَلٰی رُؤُوسِ الْمُسْلِمِیْنَ.

نمایندگان حضرت‌تعالی در دبیرخانه ائمه جمعه سراسر کشور، عباس خاتم یزدی - توسلی - عبایی - کشمیری - قاضی عسگر]

بسمه تعالی

ولایت در جمیع صور دارد. لکن تولی امور مسلمین و تشکیل حکومت بستگی دارد به آرای اکثریت مسلمین، که در قانون اساسی هم از آن یاد شده است، و در صدر اسلام تعبیر می‌شده به بیعت با ولیّ مسلمین.

^۱. صحیفه امام، ج: ۵، ص: ۱۳۷.

^۲. صحیفه امام، ج: ۴، ص: ۳۶۲.

روح‌الله الموسوی الخمینی.^۳

دولت قانونی از مردم و برای مردم

سؤال: [به چه دلیل دولت بختیار را غیرقانونی می‌دانید؟]

جواب: به دلیل مخالفت همه مردم. بختیار را شاه نصب کرده است و مردم همه با شاه مخالفند و او را عزل کرده‌اند. و در تظاهرات و راهپیماییهای مکرر این معنی را ثابت کرده‌اند. دولت قانونی باید از مردم و برای مردم باشد نه مخالف مردم.^۴

مسئولیت اداره مملکت با انتخاب مردم

ما می‌گوییم کسی که می‌خواهد یک مملکتی را اداره بکند، کسی که ما می‌خواهیم مقدراتمان را دستش بدهیم باید آدمی باشد که مردم انتخاب کنند و با انتخاب مردم پیش بیاید. قهراً وقتی با انتخاب مردم پیش آمد صالح است. دنبال او همین طوری که الآن ملاحظه می‌کنید که یک بز کچل یک ملت را کچل کرده یک آدم صالح، یک انسان، یک مملکت را به سلامت می‌کشد.^۵

اظهارنظر مردم نسبت به دولت

مطلبی هست که می‌خواهم به عرض ملت برسانم و آن این است که نظر خودشان را درباره دولت آقای مهندس بازرگان^۶ که دولت شرعی و اسلامی است اعلام کنند؛ هم به وسیله مطبوعات، هم تظاهرات «آرام» در شهرها و در دهات و هر جا که مسلمان هست، نظر خودشان را راجع به دولت اسلامی آقای مهندس بازرگان اظهار کنند.^۷

حکومت مستند به آرای ملت

ما در طول تاریخ ایران یک حکومت مستند به ملت نداشتیم. زمان سلاطین سابق که اصلاً ملتها به حساب نمی‌آمدند، و باب^۸ بابد قلدردی بود! از زمان رضا شاه به این طرف هم که ما اطلاع داریم و در مشاهدات ما بوده، باز همین معنا بود. بنابراین یک حکومت ملی، یک سلطنت ملی، یک انتخابات ملی در این وطن نبوده است؛ از اینکه این انتخابات و مجالس^۹ مجالس ملی نبوده است. دولتهای ناشی از این مجلس هم غیرقانونی است، و مستند به آرای ملت نبوده است. این شخصی

^۳. صحیفه امام، ج: ۲۰، ص: ۴۵۹.

^۴. صحیفه امام، ج: ۵، ص: ۵۴۱-۵۴۲.

^۵. صحیفه امام، ج: ۵، ص: ۳۲۴.

^۶ (۱). مرحوم مهندس مهدی بازرگان، نخست‌وزیر دولت موقت پس از انقلاب.

^۷. صحیفه امام، ج: ۶، ص: ۶۱.

هم که الآن به جای محمدرضا خان و به امر محمدرضا خان به مسند وزارت نشسته است، ایشان هم [که] ادعا می‌کند من (ملی) هستم قانونی هستم، نه قانونی هست و نه ملی هست.^۸

مجلس با نظر مردم

یک مجلس شورای ملی - نه به آن معنایی که در زمانهای سابق پیدا می‌شد که مردم بی‌اطلاع بودند - یک مجلسی که به نظر خود مردم باشد، مردم خودشان نظر داشته باشند، مقدرات دست خود مردم باشد، اینها تحقق پیدا بکند.^۹ مجلس مؤسسان برای این است که مردم، منتخبات [و] منتخبین خودشان را تعیین کنند؛ و این فرق ندارد بین آنکه طرح فعلی دولت باشد، یا طرحهایی که اشخاصی که توجه ندارند، یا تحت تأثیر واقع شده‌اند، یا شیاطین به آنها چیزهایی را تزریق کرده‌اند، که تعویق بیندازد و استقرار حکومت اسلامی یکی - دو سال طول بکشد تا توطئه‌ها نضج بگیرند و اساس را از بین ببرند. آن طرحی که دولت داده است این است که همان مجلس مؤسسان با افراد کمتر، از خود ملت، به تصویب ملت، به انتخاب ملت، اشخاصی انتخاب بشوند؛ و آنها در قانون اساسی، که پیشنویس شده است، مطالعه کنند؛ و اشکالاتی که روشنفکران و حقوقدانان و سایر مردم به قانون اساسی، که پیشنویس شده است، طرح کنند؛ و منتخبین مردم مطالعه کنند؛ و بعد از اینکه آنها تصویب کردند، باز هم به فراندم گذاشته شود.^{۱۰} مجلس شورا را باید ملت خودش وکلا تعیین کنند. وکلا هم همین جوری که عرض کردم وکلای ملی؛ وکلایی که مردم در بلاد خودشان شناختند که اینها مردم صالحی هستند، اینها مردم اسلامی هستند، اینها گرایش به شرق و غرب، گرایش به مکتبهای فاسد ندارند، اینها را تعیین کنند. یک مجلس شورا داشته باشیم.^{۱۱} ملت ما [،] اگر وکلایشان خواستند برخلاف اسلام عمل بکنند، مردم مختارند که وکلا را عزلشان بکنند، بریزندشان دور. آنها خیال می‌کنند که نه، این خلاف آزادی است. شما دارید دیکتاتوری می‌کنید! شما دارید در مقابل ملت می‌ایستید. ملت اسلام را می‌خواهد، شما می‌گویید لازم نیست! ملت ولایت فقیه را می‌خواهد، که خدا فرموده است، شما می‌گویید خیر، لازم نیست!^{۱۲}

مصدق عینی دموکراسی

این مجلس خیرگانی که همه ملت دسته‌ای را تعیین کردند، دیگر هر کس در محل خودش کسی را وکیل کرد. شمایی که می‌گویید دموکراسی، دموکراسی بهتر از این چه که شما پیدا کنید که در یک جا یک کسی به زور گفته باشد تو رأی بده. در تمام ایران پیدا بکنید یک جا که الزام کرده باشد یک کسی را که رأی بده. حتی تبلیغات هم کم شد. ولی مردم می‌شناختند اینها را. هر کسی اهل بلد خودش را می‌شناخت، و رأی به او می‌داد. با آن اکثریت قاطع که پیدا کردند اینها، چرا دیگر

^۸. صحیفه امام، ج: ۶، ص: ۹۸.

^۹. صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۳۶۶.

^{۱۰}. صحیفه امام، ج: ۸، ص: ۱۶۱.

^{۱۱}. صحیفه امام، ج: ۹، ص: ۵۵.

^{۱۲}. صحیفه امام، ج: ۱۰، ص: ۲۲۳.

مناقشه می‌کنند؟ چرا بعدش [دائماً] گفتند مجلس خوب؟ مجلس خوب این مجلسی است که مردم می‌خواهند. شما چکاره‌اید؟ این مجلسی که مردم خودشان اشخاصی را فرستادند، وکیل کردند. اینها وکیل مردم بودند.^{۱۳} هر چه آرا زیادتر باشد مسئولیت زیادتر است. اگر آرای شما پنج میلیون بود مسئولیتتان کمتر بود. حالا که سیزده میلیون بیشتر است، مسئولیت شما حجمش زیادتر است؛ برای اینکه شما جواب یکی یکی از این افرادی که به شما رأی دادند و شما را به عنوان رئیس جمهور اسلام، رئیس جمهوری کشور اسلامی تعیین کردند هر یک از اینها فردا می‌آیند شما را می‌گیرند، جواب از شما می‌خواهند. من شما را تعیین کردم رئیس جمهوری اسلامی باشید و اسلام را در این کشور تأیید کنید و پیاده کنید و - خدای نخواستہ - شما نکرديد، اقلًا سیزده میلیون و هزار و چند صد نفر می‌آیند سراغ شما، ببینید که می‌توانید جواب این را پیش خدا بدهید؟^{۱۴}

حکومت از خود مردم

خود این مردم یک رئیس جمهور درست کردند و نخست‌وزیر هم آن کسانی که وکیل آقایان بوده‌اند درست کرده‌اند و همه از خود این مردم، یک کسی را نیاورده‌اند که فلان السلطنه یا فلان الدوله یا از امریکا آمده باشد یا از فرانسه آمده باشد. حالا الآن همه حکومت و مجلس و چیز و اینها از خود این مردم است.^{۱۵} جمهوری اسلامی ما وضعی دارد که خود ملت یک فردی را می‌آورند و خود ملت یک فردی را کنار می‌گذارند و خود ملت [اگر] فردی شهید شد، به جای او باز یکی را انتخاب می‌کنند و خود را از دولت می‌دانند و دولت را از خود می‌دانند و خود را از رئیس جمهوری مکتبی می‌دانند و رئیس جمهوری مکتبی را از خود می‌دانند. از این جهت، ولو اینکه رئیس جمهور شهید بشود، نخست‌وزیر شهید بشود و هر مقامی شهید بشود ملت ما هیچ خم به ابرو نمی‌آورند و کسان دیگر را به جای آنها انتخاب می‌کنند.^{۱۶}

تفئذ رأی ملت

اینجانب به پیروی از ملت عظیم‌الشأن و با اطلاع از مقام و مرتبت متفکر و دانشمند محترم جناب حجت الاسلام آقای سید علی خامنه‌ای^{۱۷} - آیدہ اللہ تعالی - رأی ملت را تفئذ و ایشان را به سمت ریاست جمهوری اسلامی ایران منصوب نمودم.^{۱۸}

^{۱۳} . صحیفه امام، ج: ۱۱، ص: ۱۰۱-۱۰۲

^{۱۴} . صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۷۲

^{۱۵} . صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۹۴

^{۱۶} . صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۱۳۷

^{۱۷} . مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای که در آن زمان عهده‌دار ریاست جمهوری بوده‌اند.

^{۱۸} . صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۲۷۹

حکومت اسلامی که ما می‌خواهیم یک همچو چیزی ما می‌خواهیم که آن کسی که در رأس است، آن هم با مردم رفیق باشد. و بنشیند و خودش را نگیرد؛ در بین مردم بنشیند با آنها صحبت بکند؛ هرکس حاجتی دارد به او بگوید، وقت داشته باشد با او صحبت بکند. آن هم که رئیس ارتش است و آن هم که رئیس شهربانی است و آن هم که رئیس ژاندارمری است، آن هم در بین مردم همان طور باشد. وارد بشود بین مردم، نه او از مردم وحشت کند؛ نه مردم از او وحشت بکنند. این باید دستور باشد برای همه حکومتها و ملتها. وقتی یک حکومت اینطور شد، ملت دنبالش است؛ ملت حافظش است. همان طور که او حافظ ملت است، ملت هم حافظ او هستند. و ما می‌خواهیم یک همچو چیزی پیدا بشود که ملت حافظ دولت به همه جهات باشد؛ دولت هم حافظ منافع ملت به همه جهات باشد. اگر یک همچو چیزی شد، یک مملکت آرامی [پدید می‌آید] که هیچ کس هم نمی‌تواند در آن تصرف بکند.^{۱۹}

جدا نبودن حکومت از مردم

امروز روزی است که باید حفظ کنید شما اسلام را؛ اسلام را باید حفظ کنید. حفظ اسلام به این است که اعمالتان را تعدیل کنید؛ با مردم رفتار خوب بکنید؛ برادر باشید با مردم؛ مردم را اینطور حساب نکنید. رژیمهای سابق مردم را از خودشان جدا می‌دانستند. آنها در یک طرف بودند؛ مردم هم در یک طرف بودند. آنها مردم را می‌کوبیدند؛ مردم هم آنها را اگر می‌توانستند می‌کوبیدند. امروز که مردم جدا نیستند از پاسداران اسلام، حکومت اسلام که از مردم جدا نیست، تو مردم است، از همین مردم و از همین جمعیت است، شما هم از همین مردمید و از همین جمعیتید، شما کاری نکنید که مردم از شما بترسند. شما کاری بکنید که مردم به شما متوجه بشوند. شما کاری بکنید که مردم محبت به شما بکنند؛ پشتیبان شما باشند. اگر مردم پشتیبان یک حکومتی باشند، این حکومت سقوط ندارد؛ اگر یک ملت پشتیبان یک رژیمی باشند؛ آن رژیم از بین نخواهد رفت.^{۲۰} اسلام سردارهایش هم توی مردمند. پیغمبر اسلام - صلی‌الله علیه و آله و سلم - خوب، سردار همه بود، بزرگ همه بود، توی مردم بود. با مردم می‌آمد می‌نشست، توی مسجد می‌نشست مثل سایر مردم. حضرت امیر - سلام‌الله علیه - آن وقت که حکومت یک مملکتی بود که چندین مقابل ایران بود، مصر بود، حجاز بود، عراق بود، ایران بود، سوریه بود - عرض کنم - یمن بود، همه اینها تحت سیطره او بود، مثل سایر مردم می‌آمد با مردم می‌نشست و معاشرت می‌کرد. برای اینکه از مردم نمی‌ترسید. ظلم نکرده بود به مردم تا بترسد، از آنها. خلافی نکرده بود که از مردم [بترسد]. برای مردم بود؛ مردم او را حامی خودشان می‌دانستند.^{۲۱}

^{۱۹} . صحیفه امام، ج: ۸، ص: ۳۵۱-۳۳۲

^{۲۰} . صحیفه امام، ج: ۸، ص: ۳۷۱-۳۷۲

^{۲۱} . صحیفه امام، ج: ۸، ص: ۳۸۱

شما به من بگویید که در کجای ممالک اسلامی و غیر اسلامی، اینطور است که رئیس‌جمهور از همین مردم و در دامن همین مردم باشد و هر روز و در ماه مبارک، هر شب برود توی جمعیت‌های متفرق و مردم را ارشاد کند، بدون اینکه خوفی در دلش باشد. ... الآن رئیس‌جمهور که در رأس واقع شده است، در هر مجلسی که او را دعوت کنند می‌رود و در هر شهری که از او تقاضا کنند، می‌رود و مردم را ارشاد می‌کند، بدون اینکه یک ذره خوف در دل او باشد؛ برای اینکه، ملت را از خودش می‌داند و ملت هم او را از خودش می‌داند. برادر هستند. رئیس‌جمهور با ادنی شخصی که در ایران زندگی می‌کند، برادر است و مردم با هم برادرند و پشتیبانی می‌کنند. همین‌طور، در کدام مملکت، شما سراغ دارید که رئیس‌مجلس منبر برود و مردم را هدایت کند و در ماه مبارک، شاید بیشتر از سی تا منبر رفته باشد و مردم را هدایت کرده باشد؟ و در کجا شما سراغ دارید که رئیس دیوانعالی کشور یک عالمی باشد که برود مردم را هدایت کند و مردم هم از او هدایت بشوند؟ و همین‌طور دادستان کل کشور و همین‌طور وزیرکشور و همین‌طور سایر ارگانی که هستند، با کمال اطمینان، بدون اینکه از کسی خوف داشته باشند؛ برای اینکه مبادی خوف در کار نیست، همه پشتیبان هستند، همه برادر هستند. در کجا سراغ دارید که مجلس شورای آنجا مثل مجلس شورای اسلامی ما باشد؟ در سابق، زمان شاه مخلوع و رضاخان مطرود، مجلس پر بود از «دوله» ها، «ممالک» ها، «سلطنه» ها، «سلطان» ها، متمکنین، اشراف، طرفدارهای شرق و غرب، نوکرهای ممالک اجنبی، ولی الآن در مجلس شورای ما یک چهره پیدا نمی‌کنید که از این طبقه اشراف باشد، از این طبقه بالا باشد، همه از همین مردمنده که در بین بازار راه می‌روند، و از همین جمعیت هستند؛ عده‌ای‌شان از علما و فقها هستند، عده‌ای‌شان از چهره‌های متدین هستند. مجلس شورای اسلامی ما الآن در هیچ جا نظیر ندارد، چنانچه سایر ارگانهای دولتی ما اینطور است. در کجا شما سراغ دارید که ارتشش اینطور ملی و در بین مردم باشد که وقتی ارتش در بین مردم برود یا ژاندارمری برود یا سپاه پاسداران برود، گل بر او نثار کنند و تظاهرات کنند برای او؟ آنها هم از باب این است که از همین مردمنده؛ از همین جمعیت هستند. تمام جاهایی را که شما ملاحظه کنید، همه چون از خود ملتند، از این جهت، با ملت اینطور روبه‌رو می‌شوند. در کجای دنیا شما سراغ دارید که از باطن ملت، بدون اینکه هیچ‌کس دعوت کند، اینقدر کمیته، اینقدر دادگاه، اینقدر پاسدار، که خون خودشان را در راه این کشور و در راه اسلام فدا می‌کنند، بدون اینکه کسی آنها را دعوت کرده باشد؟ در سرتاسر کشور، این سپاه پاسداران، این کمیته‌ها، این دادگاهها، همه برای همین اسلام و برای همین کشور خدمت می‌کنند.^{۲۲}

^{۲۲} . صحیفه امام، ج: ۱۳، ص: ۹۴-۹۵

من همه را نمی‌شناسم، لکن من چهره‌ها را می‌بینم که همه‌شان از همین ملت و از همین جمعیتی هستند که در این مملکت هستند. هیچ از آن بالاها نیامده‌اند اینجا تا بخواهند یک مقاصدی داشته باشند غیر مقاصد ملی و اسلامی.^{۲۳}

رئیس جمهور هم یکی از افراد ملت

رئیس جمهور هم مثل یکی از شماهاست. شماها او را قرار دادید رئیس جمهور. وقتی که - خدای نخواستہ - او از بین برود، شما یکی دیگر را قرار می‌دهید.^{۲۴} ما حکومتان و افرادی که در رأس حکومت بودند چون از همین مردم هستند و از اشخاصی نیستند که از آن بالاها؛ یعنی، آن پایینها آمده باشند و حکومت کرده باشند بر ملت، از این جهت، ملت ما آرام است، دلش مطمئن است به اینکه وقتی که این شهدا نباشند، به جای آنها، داوطلبانی برای شهادت حاضر به صحنه هستند.^{۲۵}

وزرا توده مردم

اگر شما شکل و شمایل وزرای این حکومت را تماشا کنید و سوابق زندگی آنها را، می‌بینید که حتی یک نفر از آنها شبیه به آن افرادی که در زمان طاغوت بود نیستند، اینها چهره‌هایی هستند از خود ملت و چهره‌هایی هستند که از توده مردم هستند. دیگر «سلطنه» ها نیست در کار و «ملک» ها در کار نیست، و امثال ذلک.^{۲۶} الآن شما در سرتاسر کشور ملاحظه بکنید از نخست وزیر و رئیس جمهورش بگیرید تا آن پایینها هر جا هست، می‌بینید که یک مردمی هستند که از خود مردم هستند. رئیس جمهور یک طلبه‌ای بوده است سابق و بعد هم یک آقای شده است و بعد شده است رئیس جمهور، نه دستگاہی آنها را دارند و نه افکاری آنها را دارد و همین‌طور همه وزرا. این وزرا، گاهی وقتها جمعیتی می‌آیند اینجا و مخلوط به هم هستند، آدم تمیز نمی‌دهد که این پاسدار هست یا وزیر. من حکومت‌های کوچک را دیده‌ام که وضعشان چطور بود و با چه وضعی بیرون می‌آمدند؛ وقتی بیرون می‌آمدند، مردم همه صف می‌کشیدند برایشان تعظیم باید بکنند، با بساط می‌آمدند بیرون، یک حکومت - فرض کنید که - جای کوچکی؛ اما حالا نخست وزیرش می‌آید، مردم با او مثل سایرین. این هم یک مسئله‌ای است که الآن در ایران تحقق پیدا کرده است. جاهای دیگر نیست این مسائل که همه مردمی هست و همه هم با هم هستند و لهذا، هم مردم پشتیبان دولت‌اند.^{۲۷}

^{۲۳} . صحیفه امام، ج: ۱۳، ص: ۱۰۴

^{۲۴} . صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۱۱۱

^{۲۵} . صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۱۳۶

^{۲۶} . صحیفه امام، ج: ۱۴، ص: ۳۲۰

^{۲۷} . صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۵۱۰

مردمی بودن متصدیان امور مانع از آسیب‌پذیری جمهوری اسلامی

یکی از عنایات بزرگی که خدای تبارک و تعالی به جمهوری اسلامی و این نهضت اسلامی عنایت فرموده این است که متصدیان امور، چه آنهایی که در مجلس خدمت می‌کنند و چه آنهایی که در دولت خدمت می‌کنند، چه آنهایی که در ارتش هستند، همه اینها از آن قشر مرفه نیستند ... تا وضع این طوری است حکومت بر قرار است، حکومت اسلامی بر قرار است. تا وضع دولت، مجلس - نمی‌دانم - ارتش، رؤسای ارتش، فرماندهان؛ همه جا این وضع است که می‌بینیم الآن و مشاهده می‌کنیم، شما خوف از اینکه یک آسیبی این جمهوری اسلامی به آن برسد، از این خوف نداشته باشید. شما هر چه خوف دارید، از خودتان بترسید. از اینکه مبادا - خدای نخواستہ - مسیر، یک مسیر دیگر بشود و راه، یک راه دیگری باشد و توجه به این چیزی که الآن هست، از دست برود و مردمی بودن از دستتان برود.^{۲۸}

ساده‌زیستی کارگزاران نظام

از اهم مسائلی که باید تذکر بدهم، مسئله‌ای است که به همه روحانیت و دست‌اندرکاران کشور مربوط می‌شود، و همیشه نگران آن هستم که مبادا این مردمی که همه چیزشان را فدا کردند و به اسلام خدمت نموده و به ما منت گذاشتند، به واسطه اعمال ما از ما نگران بشوند، زیرا آن چیزی که مردم از ما توقع داشته و دارند و به واسطه آن دنبال ما و شما آمده‌اند و اسلام را ترویج نموده و جمهوری اسلامی را بپا کردند و طاغوت را از میان بردند، کیفیت زندگی اهل علم است. اگر خدای نخواستہ، مردم ببینند که آقایان وضع خودشان را تغییر داده‌اند، عمارت درست کرده‌اند و رفت و آمدهایشان مناسب شأن روحانیت نیست، و آن چیزی را که نسبت به روحانیت در دلشان بوده است از دست بدهند، از دست دادن آن همان و از بین رفتن اسلام و جمهوری اسلامی همان. البته من این نکته را عرض کنم، یک دسته‌ای که در معرض خطر هستند باید خودشان را حفظ کنند، ولی همین‌ها هم باید مواظب باشند که زاید بر میزان نباشد. شما گمان نکنید که اگر با چندین اتومبیل بیرون بیایید و جبهه‌تان پیش مردم بزرگ می‌شود، آن چیزی که مردم به آن توجه دارند و موافق مذاق عامه است، اینکه زندگی شما ساده باشد، همان‌طوری که سران اسلام و پیغمبر اسلام و امیرالمؤمنین و ائمه ما زندگی‌شان ساده و عادی بود بلکه پایین‌تر از عادی. آنها هم که جمهوری اسلامی را بپا کردند، مردم عادی هستند، و کسانی که بالابالاها نشسته‌اند، هیچ دخالتی در این مسائل نداشته و ندارند. این مردم بازار و کشاورز و کارگران کارخانه‌ها و طبقات ضعیف - به حسب دنیا و قوی به حسب آخرت - هستند که این توقع را دارند که اگر خدای نخواستہ، نفوس این مردم از ما منحرف بشود، ضرر آن برای ما تنها نیست، بلکه برای اسلام است. و ما باید حفظ کنیم آنهایی را که اسلام و جمهوری اسلامی را نگه داشته‌اند و بعد از این هم نگه خواهند داشت، و حفظ آن به این است که زندگی ما ساده و عادی باشد.^{۲۹}

^{۲۸} . صحیفه امام، ج ۱۶، ص: ۴۴۲-۴۴۶

^{۲۹} . صحیفه امام، ج ۱۹، ص: ۳۱۷-۳۱۸

الگوی دولت مردمی

شما ببینید که این ملت برای اینکه دولتش مردمی است، از خود همین مردم است؛ یکی بازاری بوده آمده نخست وزیر شده است، یکی - فرض کنید - کشاورز بوده آمده چیز شده، در دنیا کجا یک همچو مسائلی شما پیدا می‌کنید؟ کجا پیدا می‌کنید طلبه‌ای بیاید رئیس جمهور بشود، یک بازاری هم بیاید نخست‌وزیر بشود، یک کشاورز هم بیاید چه بشود؟ این یک نمونه است. دنیا این نمونه را ندارد.^{۳۰}

نزدیکی و ارتباط با مردم

من امیدوارم که خداوند همه آقایان را موفق به خدمت کند. خداوند به ما منت گذاشته است که سفرای دولت ما همه از اشخاصی هستند که درد جامعه را می‌فهمند، زیرا بسیاری از آنها روحانی هستند که با مردم رابطه داشته‌اند و می‌دانند مردم چه وضعی داشته‌اند و درد آنها را ادراک می‌کنند. ولی سابق وضع این طور بود که افراد حکومت هیچ ارتباطی با مردم نداشتند و نمی‌فهمیدند که بر مردم چه می‌گذرد. ولی اکنون خدا خواسته است که حکومت مستضعفین تشکیل بشود که بحمدالله تاکنون عملکرد او خوب بوده است و امیدوارم از این به بعد بهتر باشد.^{۳۱}

حشر و نشر با مستمندان

در حکومت اسلامی بهای بیشتر و فزونتر از آن کسی است که تقوا داشته باشد، نه ثروت و مال و قدرت و همه مدیران و کارگزاران و رهبران و روحانیون نظام و حکومت عدل موظفند که با فقرا و مستمندان و پابره‌ها بیشتر حشر و نشر و جلسه و مراوده و معارفه و رفاقت داشته باشند تا متمکین و مرفهین، و در کنار مستمندان و پابره‌ها بودن و خود را در عرض آنان دانستن و قرار دادن، افتخار بزرگی است که نصیب اولیا شده و عملاً به شبهات و القائات خاتمه می‌دهد، که بحمدالله در جمهوری اسلامی ایران، اساس این تفکر و بیش در حال پیاده شدن است.^{۳۲}

امکان تصمیم‌گیری و مشارکت در اداره امور حکومت

اداره دولت تابع آرای مردم

سؤال: [دولت پیشنهادی شما چگونه خواهد بود و چه کسی آن را اداره خواهد کرد؟]

^{۳۰} . صحیفه امام، ج: ۱۹، ص: ۴۸۳

^{۳۱} . صحیفه امام، ج: ۱۹، ص: ۴۸۳

^{۳۲} . صحیفه امام، ج: ۲۰، ص: ۳۴۰-۳۴۱

جواب: راجع به چگونگی دولت و رژیم، پیشنهاد ما جمهوری اسلامی است و چون ملت، ملت مُسلم است و ما را هم خدمتگزار خود می داند، از این جهت حدس می‌زنیم به پیشنهاد ما رأی دهد. ما از طریق رفتارندم با ملت، یک جمهوری اسلامی تشکیل می‌دهیم. و اما شخص؛ این تابع آرای مردم است و الآن شخص معینی در نظر نیست.^{۳۳}

حکومت متکی به آرای عمومی ملت

سؤال: [شما تصریح فرموده‌اید که راغب ایجاد حکومت اسلامی هستید، همانند حکومتی که در ایام علی - رضی الله عنه - وجود داشت. آیا معنی آن این است که به هنگام سقوط خاندان پهلوی، حکومت خلافت اسلامی را برپا خواهید داشت؟]

جواب: حکومت «جمهوری اسلامی» مورد نظر ما از رویه پیامبر اکرم (ص) و امام علی - علیه السلام - الهام خواهد گرفت و متکی به آرای عمومی ملت خواهد بود و شکل حکومت با مراجعه به آرای ملت تعیین خواهد گردید.^{۳۴}

انتخاب نوع حکومت دلخواه از سوی مردم

سؤال: [به فرض اینکه شاه بپذیرد کنار رود و یا مجبور به کناره‌گیری شود، چه راهی را باید دنبال کرد تا به جمهوری اسلامی رسید؟ فکر می‌کنید که در طی این راه به هیچ مشکلی برنخواهید خورد؟]

جواب: همان مردمی که دست در دست هم دادند و دلیرانه عرصه را بر شاه تنگ کردند، همانها با هدایت کسانی که همیشه دلسوز آنان بوده‌اند، نوع حکومت دلخواه خود را انتخاب می‌کنند. و بدیهی است که چون مسلمانند در همه مراحل کار، اسلام تنها ملاک و ضابطه نظام اجتماعی و نوع حکومت خواهد بود. و بر این اساس من جمهوری اسلامی را پیشنهاد کرده‌ام و به رأی عمومی می‌گذارم. و بدیهی است که هر کاری هرچه مهمتر با مشکلاتی بزرگتر رو به رو خواهد شد.^{۳۵} از حقوق اولیه هر ملتی است که باید سرنوشت و تعیین شکل و نوع حکومت خود را در دست داشته باشد. طبیعی است که چون ملت ایران بیش از نود درصد مسلمانند، باید این حکومت بر پایه‌های موازین و قاعده اسلامی بنا شود.^{۳۶}

احترام به آرای عمومی و آزادی احزاب

امروز در جهان آن چیزی که مقصود ما از جمهوری اسلامی است دیده نمی‌شود. هیچ یک از خصوصیات اصولی جمهوری اسلامی در حکومت عربستان سعودی دیده نمی‌شود. آیا مگر ملت ایران برای تعیین سرنوشت خویش باید ببیند که دولتهای غربی چه چیزی را می‌پسندند؟ مگر سایر دولتها در تعیین خط مشی سیاسی خودشان و یا تعیین نوع حکومتشان به آرای

^{۳۳} . صحیفه امام، ج: ۴، ص: ۳۳۲

^{۳۴} . صحیفه امام، ج: ۴، ص: ۳۳۴

^{۳۵} . صحیفه امام، ج: ۴، ص: ۳۶۲

^{۳۶} . صحیفه امام، ج: ۴، ص: ۳۶۷

ملت ایران مراجعه می‌کنند؟ در جمهوری اسلامی، زمامداران مردم نمی‌توانند با سوء استفاده از مقام، ثروت‌اندوزی کنند و یا در زندگی روزانه امتیازی برای خود قائل شوند. باید ضوابط اسلامی را در جامعه و در همه سطوح به دقت رعایت کنند و حتی پاسدار آن باشند. دقیقاً باید به آرای عمومی در همه جا، احترام بگذارند. هیچ‌گونه تسلط و یا دخالت اجانب را در سرنوشت مردم، نباید بپذیرند. مطبوعات در نشر همه حقایق و واقعیات آزادند. هرگونه اجتماعات و احزاب از طرف مردم در صورتی که مصالح مردم را به خطر نیندازند آزادند و اسلام در تمامی این شئون حد و مرز آن را تعیین کرده است.^{۳۷}

تعیین نظام سیاسی با آرای خود مردم

تعیین نظامی سیاسی، با آرای خود مردم خواهد بود. ما طرح جمهوری اسلامی را به آرای عمومی می‌گذاریم. اینک کشور بر سر دو راهی مرگ و حیات، آزادی و اسارت، استقلال و استعمار، عدالت اقتصادی و استثمار قرار گرفته است. این حکومت، حیات ملی را باید نجات دهد. به مردم کشور، آزادی و به کشور استقلال را باز گرداند و به جای نظام استثماری، عدالت اقتصادی را برقرار سازد.

سؤال: [چه کسی باید در ایران که یک کشور در حال توسعه با کوششی به سوی صنعتی شدن است، خواست ملت را به قدرت سیاسی مبدل کند؟ در چنین اجتماعی، با اکثریت شیعی، تکلیف اقلیتها چه می‌شود؟]

جواب: خواست ملت را نمایندگان منتخب او به تصمیم و تدبیر سیاسی و رهبری سیاسی دور از فساد و خدمتگزار مردم تبدیل می‌کنند. اقلیتهای مذهبی به بهترین وجه از تمام حقوق خود برخوردار خواهند بود.^{۳۸}

جمهوری اسلامی انتخاب ملت

سؤال: [حضرتعالی می‌فرمایید که بایستی در ایران، جمهوری اسلامی استقرار پیدا کند و این برای ما فرانسوی‌ها چندان مفهوم نیست. زیرا که جمهوری می‌تواند بدون پایه مذهبی باشد. نظر شما چیست؟ آیا جمهوری شما بر پایه سوسیالیسم است؟ مشروطیت است؟ بر انتخاباتی استوار است؟ دموکراتیک است؟ چگونه است؟]

جواب: اما جمهوری، به همان معنایی است که همه جا جمهوری است. لکن این جمهوری بر یک قانون اساسی ای متکی است که قانون اسلام است. اینکه ما جمهوری اسلامی می‌گوییم برای این است که هم شرایط منتخب و هم احکامی که در

^{۳۷} . صحیفه امام، ج: ۴، ص: ۲۶۶

^{۳۸} . صحیفه امام، ج: ۴، ص: ۳۵۸-۳۵۹

ایران جاری می‌شود اینها بر اسلام متکی است، لکن انتخاب با ملت است و طرز جمهوری هم همان جمهوری است که همه جا هست.^{۳۹}

جمهوری اسلامی خواست اکثریت قاطع ملت مسلمان

سؤال: [حضرت آیت‌الله، جنبشی که شما معرفی می‌فرمایید و ارزشهای روحی و مردمی که از آن برخوردار است، آیا به تنهایی می‌تواند به اسم اکثریت ایرانی و بدون چپها و بدون مخالفین سستی، حکومت را در دست بگیرد؟ و اگر امروز بر اساس شعارهایی که شما مطرح می‌فرمایید رفراندمی در ایران صورت گیرد، نسبت درصد آرایبی را که ممکن است به دست آورید چقدر خواهد بود؟]

جواب: اکثریت قاطع ملت ایران مسلمان است و به آنچه که ما بخواهیم رأی می‌دهد. همه ملت ایران شاه را نمی‌خواهند. آیا نود درصد مردم ایران که مسلمانند به عنوان اکثریت یک جامعه نمی‌تواند یک جمهوری اسلامی تشکیل دهد؟^{۴۰}

جمهوری اسلامی متکی به آرای ملت

سؤال: [پس از سرنگونی رژیم شاه، چه نوع حکومتی را پیشنهاد می‌کنید؟ آیا شما در صدد حفظ نظام سلطنتی در چارچوب قانون اساسی و همچنین حفظ سلطنت پهلوی هستید؟ شما چه نوع حکومتی را ترجیح می‌دهید؟]

جواب: ملت ایران خواستار حکومت اسلامی است، و من جمهوری اسلامی متکی به آرای مردم را پیشنهاد کرده‌ام. و سلطنت پهلوی و یا نظام شاهنشاهی چیزی است که ملت ایران طی بیش از یک سال گذشته عموماً آن را نفی کرده‌اند و هرکس با آن موافق باشد، خائن به ملت ایران است.^{۴۱}

حکومت متکی به آرای مردم و قانون اسلام

سؤال: [حکومت آینده‌ای که بتواند مورد تأیید و قبول حضرت‌عالی باشد چه ترکیبی باید داشته باشد؟]

جواب: حکومت جمهوری، متکی به آرای عمومی و اسلامی، متکی به قانون اسلام. این را جمهوری اسلامی می‌گوییم و این مورد نظر ماست.^{۴۲}

^{۳۹} . صحیفه امام، ج: ۴، ص: ۴۷۹

^{۴۰} . صحیفه امام، ج: ۴، ص: ۴۸۱

^{۴۱} . صحیفه امام، ج: ۴، ص: ۵۰۵

^{۴۲} . صحیفه امام، ج: ۵، ص: ۱۴۴

جمهوریت و اسلامیت حکومت

سؤال: [در صورتی که حضرت آیت‌الله در سرنگونی شاه موفق شوند، چه نوع حکومتی را جانشین خواهند کرد؟ آیا یک حکومت نظامی خواهد بود؟]

جواب: یک حکومت جمهوری اسلامی. اما جمهوری است برای اینکه به آرای اکثریت مردم متکی است. و اما اسلامی، برای اینکه قانون اساسی اش عبارت است از قانون اسلام.^{۴۳}

مجلس متکی به آرای عمومی

سؤال: [حضرت آیت‌الله، شما فرموده‌اید که علاقه‌ای به قدرت سیاسی یا شرکت در یک حکومت جدید را در ایران ندارید، بنابراین در صورت رفتن شاه فکر می‌فرمایید چه نوع حکومت سیاسی در ایران استقرار خواهد یافت؟ آیا دولتی پارلمانی که دارای نخست وزیر باشد یا به چه صورت دیگری؟ ممکن است توضیحات بیشتری بفرمایید؟]

جواب: این حکومت، حکومت جمهوری اسلامی متکی به آرای عمومی است. در حکومت جمهوری، مجلس تشکیل خواهد شد، بعد مجلس جزئیات نوع جمهوری و مسائل مربوط به آن را تعیین خواهد نمود.^{۴۴}

رجوع به آرای عمومی

قهرماً وقتی یک دولت صالح پیش آمد، مردم را آزاد می‌گذارند برای انتخابات؛ قهرماً وقتی انتخابات آزاد شد مردم - مردم که همه غیر صالح نیستند، مردم اکثرشان صالحند، مردم خوبی‌اند، دلشان می‌خواهد مملکتشان صحیح باشد، سالم باشد، اقتصادشان صحیح باشد، همه چیز را دلشان می‌خواهد، از خدا می‌خواهند که صلحایی بالای سرشان باشد - قهرماً وقتی که انتخابات آزاد شد و این اشخاص غیر صالح دخالت در آن نکردند، در مجلس اشخاص صالح می‌روند. وقتی اشخاص صالح در یک مجلسی رفتند، دولت صالح بپا شد، رئیس جمهور صالح شد، این مخالف مصلحت مملکت عمل نخواهد کرد ... برنامه ما این است که رجوع کنیم به آرای عمومی، به آرای مردم. قوای انتظامی را کنار بگذاریم؛ خود مردم را، محول کنیم تنظیم انتخابات را به دست خود جوانهای مردم. در هر شهری جوانها خودشان؛ که قوای انتظامی، شهربانی، شهرداری همه کنار بروند. آن کسی که دخالت می‌خواهد بکند برای حفظ صندوق آرا و امثال ذلک، خود ملت باشد. در هر شهری به حسب اقتضای آن شهر عده‌ای را معتمدین آن شهر، مطلعین و دلسوزهای برای مملکت، عده‌ای را تعیین کنند که نظارت کنند در این. حفاظت کنند این صندوقها را و نظارت کنند آرا را. مردم یکی را تعیین کنند برای اینکه رئیس جمهور باشد، ما هم رأیمان را علناً به مردم اظهار می‌کنیم که آقا آنکه من می‌خواهم این است؛ شما میل دارید به این رأی

^{۴۳} . صحیفه امام، ج: ۵، ص: ۱۷۰

^{۴۴} . صحیفه امام، ج: ۵، ص: ۲۵۶

بدهید، میل دارید هم خودتان آزادید. قهراً مردم وقتی آزاد هستند یک نفر صالح را انتخاب می‌کنند و آرای عمومی نمی‌شود خطا بکند. یکوقت یکی می‌خواهد یک کاری بکند اشتباه می‌کند، یکوقت یک مملکت سی میلیون نمی‌شود اشتباه بکند. کسی بگوید خوب لعل یک آدم غلطی را گذاشتند؛ اگر غلطی را گذاشتند، قدم اول را که برداشت همین ملت عزلش می‌کنند تمام می‌شود. ما می‌گوییم که باید رئیس یک مملکتی را خود ما، خود جمعیت، خود ملت تعیین کند. قهراً وقتی که یک ملتی می‌خواهد یک کسی را برای سرنوشت مملکت خودش تعیین کند، این یک آدم صحیح را تعیین می‌کند نه یک آدم فاسدی را؛ و قهراً اشتباه در سی میلیون جمعیت نخواهد شد ... ما می‌خواهیم یک همچو مملکتی پیش بیاید که به دست خود مردم مقدرات باشد؛ نتواند یک رئیس جمهوری، اگر هم یکوقت فرض کنید اول صالح بود و قرار دادند بعد وقتی که رسید به [قدرت] چه بشود، نتواند. برای اینکه همین رئیس جمهور دست مردم است اختیارش؛ هر روزی مردم گفتند نه، نه می‌شود. مثل حالا نیست که سرنیزه باشد.^{۴۵}

رأی ملت به شیوه راهپیمایی

سؤال: [چه نوع حکومتی را مایلید در ایران ببینید؟ آیا شما خواستار چنین حکومتی هستید که اکنون در ایران روی کار آمده و یا مایلید در چنین حکومتی شرکت کنید؟]

جواب: ما جمهوری اسلامی را اعلام کرده‌ایم و ملت با راهپیماییهای مکرر به آن رأی داده است. حکومتی است متکی به آرای ملت و مبتنی بر قواعد و موازین اسلامی.^{۴۶}

دموکراسی حقیقی در دولت اسلامی

سؤال: [لطفاً نظرتان را در مورد دولت اسلامی مشخص تر بیان کنید.]

جواب: دولت اسلامی که ما می‌خواهیم یک جمهوری است که به آرای ملت درست می‌شود و احکام اسلام هم در او اجرا می‌شود. قانون اساسی همان قانون اسلام است و قانون اسلام مسبب آزادیها و دموکراسی حقیقی است و استقلال کشور را نیز تضمین می‌کند.^{۴۷}

مشورت زمامداران با نمایندگان ملت در تصمیم‌گیریها

آنچه مهم است ضوابطی است که در این حکومت باید حاکم باشد که مهمترین آنها عبارت است از اینکه اولاً متکی به آرای ملت باشد، به گونه‌ای که تمامی آحاد ملت در انتخاب فرد و یا افرادی که باید مسئولیت و زمام امور را در دست

^{۴۵} . صحیفه امام، ج: ۵، ص: ۳۲۱-۳۲۵

^{۴۶} . صحیفه امام، ج: ۵، ص: ۳۹۱

^{۴۷} . صحیفه امام، ج: ۵، ص: ۴۳۱-۴۳۲

بگیرند شرکت داشته باشند؛ و دیگر اینکه در مورد این افراد نیز خط مشی سیاسی و اقتصادی و سایر شئون اجتماعی و کلیه قواعد و موازین اسلامی مراعات شود. در این حکومت به طور قطع باید زمامداران امور دائماً با نمایندگان ملت در تصمیم‌گیریها مشورت کنند و اگر نمایندگان موافقت نکنند نمی‌توانند به تنهایی تصمیم گیرنده باشند. افرادی که به عنوان نمایندگان یا مسئولین دولت در جمهوری اسلامی انتخاب می‌شوند شرایطی دارند که با رعایت آن شرایط، حقیقتاً نمایندگان واقعی مردم انتخاب می‌شوند نه نمایندگان طبقه خاصی که به ضرر اکثریت ملت عمل کنند. خطوط اصلی در قانون اساسی این حکومت را اصول مسلم اسلام که در قرآن و سنت بیان شده تشکیل می‌دهد.^{۴۸}

آزادی در دادن رأی

برای مجلس شورا، که در این وقت همه آزادانه رأی می‌دهید، و مرد و زن آزاد رأی می‌دهند. مثل زمان سابق نیست که فقط کلمه «آزاد مردان و آزاد زنان!» بود و همه در اختناق به سر می‌بردند. اسلام شما را آزاد کرده است؛ اسلام مرد و زن را آزاد فرموده است و همه آزادانه باید رأی بدهید. متها اشخاصی را انتخاب کنید که برای اسلام، برای کشور منتج باشند، نافع باشند؛ خائن نباشند.^{۴۹}

مقبولیت مطبوعات با نظر مردم

مطبوعاتی که بر ضد انقلاب کشور هستند، اینها خائن هستند. مطبوعات باید منعکس کننده آمال و آرزوی ملت باشند. مسائلی که ملت می‌خواهند، آنها را منعکس بکنند. البته آزادند که یک مطلب دیگری هم که کسی می‌گوید منعکس کنند؛ لکن در توطئه آزاد نیستند. ما از بعض مطبوعات، توطئه می‌فهمیم؛ برای اینکه می‌بینیم که مسائلی که به ضد انقلاب است، با آب و تاب و با طول تفسیر می‌نویسند، و مسائلی که بر وفق انقلاب است، یا نمی‌نویسند، یا با اشاره رد می‌شوند. اینطور مطبوعات مورد قبول ملت نیست. مردم نمی‌خرند یک همچو روزنامه‌هایی را. و اگر گفته بشود بهشان که این روزنامه اینطور است، مردم خودشان نمی‌خرند. این مردم آزادند در اینکه نخرند چنین روزنامه‌ای را. وقتی روزنامه خریده نشد، روزنامه بسته می‌شود. همان طوری که بعضی روزنامه‌ها وقتی مردم نخریدند خودش بسته می‌شود.^{۵۰}

همه‌پرسی نهایی

مجلس متشکل از نمایندگان مردم با توجه به همه پیشنهادهای مفیدی که رسیده است مواد قانون اساسی را به صورت نهایی بررسی و تنظیم نمایند. و سعی شود که در آن کلیه حقوق و آزادیها و فرصتهای رشد و تعالی و استقلال این ملت بر مبنای موازین اسلامی - که ضامن حقوق حقه همه افراد است و اکثریت قریب به اتفاق مردم ایران بدان رأی مثبت داده

^{۴۸} . صحیفه امام، ج: ۵، ص: ۴۳۶

^{۴۹} . صحیفه امام، ج: ۶، ص: ۵۰۱

^{۵۰} . صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۳۲۱

است- پیش‌بینی گردد. پس از آنکه این قانون اساسی در جمع نمایندگان صاحب‌نظر مردم مورد بررسی نهایی قرار گرفت، به رأی گذارده شود و طی یک همه‌پرسی نهایی، همه آحاد ملت قبول یا رد خود را مستقیم درباره آن ابراز نمایند.^{۵۱}

حکومت ملی

حکومت اگر حکومت ملی باشد به دست ملت یک حکومتی وجود پیدا بکند، چون از خودشان است اگر یک وقتی از بین برود، همه ناراحت می‌شوند اگر بخواهد از بین برود، همه پشتیبان‌اند لکن حکومت اگر چنانچه پایه قدرتش بر دوش ملت نباشد، به این وضع در می‌آید که آن روزی که می‌گویند رفت، خیابانها آنطور شد که دیدید- من نبودم لکن نقل می‌کنند- شادیهها آنطور شد که دیدید.^{۵۲}

میزان، خود مردمند

خودتان باید تکلیف معین کنید. شما ببید، همین ملت، همین مردم محروم دانشگاه، جوانهای محروم دانشگاه، همین جوانهای محروم مدرسه فیضیه، همین جوانهای محروم در ارتش، همین جوانهای محروم در بازار، همین جوانهای محروم در کارخانه‌ها و در کشاورزی، اینها باید رأی بدهند. بهانه‌ها را کنار بگذارید؛ از خدا بترسید؛ با ملت شوخی نکنید؛ رأی مردم را هیچ حساب نکنید؛ مردم را به حساب بیاورید. ... میزان شما هستید. آن کسی هم که اینها خودشان قبول دارند- ولو دروغ می‌گویند بعضی‌شان- دکتر مصدق هم وقتی که مطلبی پیش آمد، که من حالا یادم نیست، آمد بالا ایستاد و گفت من با خود مردم صحبت می‌کنم؛ به وکلا کار ندارم؛ وکلا صدای مردمند؛ من با خودشان صحبت می‌کنم. ما از خودتان رأی می‌خواهیم. ما اگر چنانچه هیچ هم وکیل نگیریم، شما هستید میزان.^{۵۳}

اظهارنظر همه قشرها نسبت به قانون اساسی

پس، الآن آن چیزی که بر ما لازم است این است که همه برادرها، همه خواهرها، همه قشرهای ملت، در این امری که الآن راجع به اصل مطلب است،- و آن قانون اساسی است، اساس یک مملکت قانون آن مملکت است- راجع به این همه قوا را روی هم بگذاریم. الآن که طرح شده است قانون اساسی و به دسترس مردم گذاشته شده است، کسانی که صاحب‌نظرند، مسلمانهایی که صاحب‌نظرند، علمایی که صاحب‌نظرند، اسلام‌شناسهایی که می‌دانند اسلام چه هست، آنها بررسی کنند، نظر بدهند، بنویسند، در روزنامه‌ها منتشر کنند، نگذارند که دیگران مشغول بشوند به نوشتن، و سرنوشت ما را دیگران درست کنند. خود شماها، همه: اشخاصی که می‌توانند قانون را بفهمند و می‌توانند اسلام را بفهمند که این آیا فلان ماده‌اش منطبق با قوانین اسلام است یا نه؛ و آیا صلاح برای مملکت اسلامی چه است. الآن این چیزی که مهم است این معناست که همه

^{۵۱} . صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۴۸۲-۴۸۳

^{۵۲} . صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۵۰۹-۵۱۰

^{۵۳} . صحیفه امام، ج: ۸، ص: ۱۷۳-۱۷۴

شما با هم نظر کنید به قانون اساسی، و اهل نظر تان، حقوقدانهای مسلم، روشنفکرهای متعهد به اسلام، مهندسين، روحانيين، همه اينها، الآن نظر بدهند راجع به قانون اساسی، نگذارند که ديگران نظر بدهند و بعد ببينند چه خواهد شد. حالا خودشان نظر بدهند. هر ماده‌ای از اين مواد قانون اساسی را که روحانيون تشخيص دادند که اين برخلاف اسلام است، ساير طبقات هم، آنهایی که می دانند که خلاف اسلام است، آنها هم نظر بدهند. و آنها که اطلاع از اين معنا ندارند تبعیت کنند و بخواهند که بايد اين جور باشد.^{۵۴}

قانون اساسی در اختيار مردم

اين قانون اساسی‌ای که الآن بنا هست بر آن دو دفعه در اختيار مردم است: یک دفعه اينکه مردم اين اشخاصی را که اطلاعات دارند از قوانين، اطلاعات دارند از اسلام، اطلاعات دارند از آن، برای مردم هستند، دلسوزند برای مردم، امين هستند، یک همچو اشخاصی را تعيين کنند برای بررسی قانون اساسی و درست کردن و اينطور چیزهايش. به اين اکتفا نکنند، باز یک دفعه ديگر در اختيار مردم بگذارند که حالا بعد از اينکه نمايندگان شما اين را تصويب کردند، يا تصديق کردند به اينکه اين بسيار خوب است و صحيح است و موافق با اسلام است و موافق با مصلحت کشور است، ثانياً بيايند به مردم بگویند آقا- اينی که- کسانی که شما تعيين کردید، تأييد کردند، بياييد خودتان هم باز بفرماييد.^{۵۵}

اسلام خواسته ملت

حالا بايد آن چیزی را که اينجا عرض کنم و برای هم آقايانی که در حزب جمهوری اسلامی هستند و هم آقايانی که در [خبرگان] هستند؛ اين است که ما حالا بايد تهیه قضيه مجلس شورا را ببينيم، مهم آن است. اگر چنانچه مجلس شورای مورد خواست اسلام تحقق پيدا کرد، ما هم می‌رويم سراغ کارمان؛ آنها هم مشغول کارشان می‌شوند، کارشان را انجام می‌دهند، ديگر ما نمی‌توانيم هي تا آخر در زحمت باشيم. ملت خودش دارد کار خودش را انجام می‌دهد و وقتی که یک ملتی خودش کار خودش را انجام می‌دهد، ديگر هر که می‌خواهد هر صدایی بکند، هر داد و فريادی بکند، خوب، ملت خودش می‌خواهد. من يکوقت گفتم اگر ملت خواست بگويد که نه، ما ديکتاتور می‌خواهيم، همه ملت گفتند ما ديکتاتور می‌خواهيم، شما چه حقی داريد بگويد نه. اگر فرض کنید چون غرب ديکتاتوری نيست- و هست، بدتر از اينها هست- لکن ملت ما اسلام را می‌خواهند و در اسلام اصلاً ديکتاتوری در کار نيست، هيچ، ابداً، هيچ وقت نبوده، و هيچ وقت نيست؛ و هيچ وقت نخواهد بود. و بايد ما کوشش کنيم به اينکه ان شاء الله یک مجلسی، یک مجلس صحيحی [درست شود] و از اين حرفها هم هيچ نترسيد. شما هر چه بهترش را درست کنید، آنها بيشر اشکال می‌کنند!^{۵۶}

^{۵۴}. صحيفه امام، ج: ۸، ص: ۲۲۷-۲۲۸

^{۵۵}. صحيفه امام، ج: ۸، ص: ۲۳۸

^{۵۶}. صحيفه امام، ج: ۹، ص: ۵۲۹-۵۳۰

اداره مملکت به دست خود مردم

همین ملتی که یک همچو نهضتی کرد و یک همچو پیروزی برایش حاصل شد، باید این مملکت را خود ملت اداره بکند. هر کس به هر اندازه‌ای که می‌تواند. البته یک قشر نمی‌تواند؛ دو قشر نمی‌تواند، روحانیت نمی‌تواند ... در هر صورت، مملکت باید با دست خود مردم، با دست خود اشخاص، اداره بشود. و شهرها باید به توسط خودتان اداره بشود؛ توسط خودتان آباد بشود. ننشینید کنار بگویید که شورای شهر درست شد، و برویم کنار. ^{۵۷} دیدند همه ملت تقریباً موافق با این قانون اساسی هستند، حالا می‌خواهند با قلدری کار را پیش ببرند. یعنی خیال می‌کنند که در مقابل یک ملت که همه این ریشه‌های فساد را دارد می‌کند و کنده است، باز می‌شود که یک عده‌ای قلدری کنند و بگویند که ما نمی‌خواهیم این را. چطور می‌شود در مقابل یک ملت چند نفر بگویند ما نمی‌خواهیم؟ اختیار دست شما نیست که نخواهید یا بخواهید، بخواهید یا نخواهید. این قانون اساسی تصویب شد و مردم به آن رأی دادند. قریب به اتفاق به آن رأی دادند. و دیگر دست و پا کردن صحیح نیست. ^{۵۸}

دموکراسی دو آتشه

بعد که خواستید رأی بدهید باز کارشکنی می‌کردند. در رأی دادن هم کارشکنی می‌کردند. این قدر تبلیغات کردند که یک دسته از برادرهای ما قهر کردند. مع‌ذلک نود درصد رأی دادید. یک دموکراسی باصطلاح آنها! حالا ما با اصطلاح آنها می‌گوییم یک «دموکراسی دو آتشه»! یعنی دو دفعه به رأی عمومی گذاشتن. یک دفعه خبرگان را خود ملت تعیین کرد. یک دفعه بعد از اینکه خبرگان تعیین شدند و به رأی ملت تعیین شدند، خود قانون را رأی ملت تصویب کرد. در عالم یک همچو دموکراسی ما نداریم. در عالم ما نداریم که تبلیغات نشده کار انجام بگیرد. تبلیغاتی نتوانستند بکنند، نکردند [و] نگذاشتند. ^{۵۹}

میزان، آرای ملت است

از افتخارات این انقلاب است که در ظرف یک سال همه این چیزها درست شد، این را از دست بگیرند، بگویند حالا نشد، دوباره از سر! دوباره از سر! آراء [آراء] مردم است. خوب، اگر میزان آراء مردم است، آراء مردم است اینها که هستند. اینها که از اروپا نیامده‌اند! اینها آراء همین مردم‌اند؛ همین مردم‌اند که به مجلس رأی دادند، وکیل تعیین کردند؛ همین مردم‌اند که به جمهوری اسلامی رأی دادند و همین مردم‌اند که به قانون اساسی رأی دادند و همین مردم‌اند که همه چیز را خودشان ایجاد کردند. حالا ما دوباره از سر برویم سراغ چه مردمی؟ باز برگردیم به این مردم! این مردم همان مردم‌اند که اگر پنجاه دفعه هم [نظام] به هم بخورد، همین است. اینها این اشتباه را دارند که خیال می‌کنند که اگر این دفعه به هم بخورد- مثلاً-

^{۵۷} . صحیفه امام، ج: ۱۰، ص: ۳۳۲-۳۳۷

^{۵۸} . صحیفه امام، ج: ۱۱، ص: ۱۷۶

^{۵۹} . صحیفه امام، ج: ۱۱، ص: ۳۷۰

فلان جمعیت تو کار می‌آید. اینها نمی‌دانند که اگر این دفعه به هم بخورد، یکی از اینها هم نمی‌آید! این دفعه مردم فهمیدند که چه اشخاصی به اسلام اعتقاد دارند و چه اشخاصی به اسلام اعتقاد ندارند یا خیلی پایبند نیستند. اگر این دفعه به هم بخورد و فراندم بشود، فراندمش تمام اینها را کنار می‌گذارد. یک اشخاص دیگری را می‌آورد در کار که آن اشخاص مطلوب مردم باشد، نه [اینکه] اشخاصی بیایند که غیر مطلوب باشند. لکن مسئله این است که آنها احتیاط کردند؛ ما این احتیاط را بکنیم، بلکه ان شاء الله، به هم بخورد این اوضاع، باز یک دو سالی تزلزل بشود، یک راه مفری برای امریکا پیدا بشود که ما را درست بتوانند تربیت کنند، ما که نمی‌توانیم خودمان را اداره کنیم، بیایند ما را اداره بکنند!^{۶۰}

انتخابات

آزادی مردم در انتخابات

مردم در سراسر کشور در انتخاب فرد مورد نظر خود آزادند؛ و احدی حق تحمیل خود یا کاندیداهای گروه یا گروهها را ندارد. هیچ مقامی و حزبی و گروهی و شخصی حق ندارد به دیگران که مخالف نظرشان هستند توهین کنند، یا خدای نخواستہ افشاگری نمایند؛ گرچه همه حق تبلیغات صحیح برای خود یا کاندیداهای خود یا دیگران را دارند، و هیچ کس نمی‌تواند جلوگیری از این حق نماید. و البته لازم است تبلیغات موافق مقررات دولت باشد. و احدی شرعاً نمی‌تواند به کسی کورکورانه و بدون تحقیق رأی بدهد. و اگر در صلاحیت شخص یا اشخاصی تمام افراد و گروهها نظر موافق داشتند ولی رأی دهنده تشخیص بر خلاف همه آنها بود، تبعیت از آنها صحیح نیست، و نزد خداوند مسئولیت دارد. و اگر گروه یا اشخاص صلاحیت فرد یا افرادی را تشخیص دادند و از این تأیید برای رأی دهنده اطمینان حاصل شد، می‌تواند به آنها رأی دهد. و بالجمله، حکومت اسلام و مردم است؛ و مجلس از مردم است، و رأی نیز از آن مردم است؛ و احدی تحت فرمان مقام یا مقاماتی نیست.^{۶۱}

انحصاری نبودن انتخابات

از اموری که لازم است امروز تذکر بدهم شاید بعد دیر بشود، قضیه انتخابات است. همان طوری که مکرر من عرض کرده‌ام و سایرین هم گفته‌اند، انتخابات در انحصار هیچ کس نیست، نه در انحصار روحانیین است، نه در انحصار احزاب است، نه در انحصار گروههاست. انتخابات مال همه مردم است. مردم سرنوشت خودشان دست خودشان است. و انتخابات برای تأثیر سرنوشت شما ملت است.^{۶۲}

^{۶۰}. صحیفه امام، ج: ۱۴، ص: ۴۳۹-۴۴۰

^{۶۱}. صحیفه امام، ج: ۱۸، ص: ۳۳۷

^{۶۲}. صحیفه امام، ج: ۱۸، ص: ۳۶۷

در سابق مردم نه دولت را از خودشان می‌دانستند، نه انتخابات را از خودشان می‌دانستند ... امروز مردم این طور نیست که دولت را از خودشان جدا بدانند یا انتخابات را انتخابات فرمایشی بدانند و از غیر بدانند. امروز مردم می‌دانند که دولت از خودشان است و انتخابات هم از خودشان است.^{۶۳}

مشارکت مردمی

همین طور شرکت دادن مردم را در امور، این را کراراً گفتم، شما هم خودتان گفتید که یک کشوری را که بخواهید اداره بکنید، یک دولت تا شرکت مردم نباشد نمی‌شود اداره صحیح بشود. وقتی بنا شد که مردم شرکت کردند در کارها، شما شرکت دادید مردم را، آنهایی که الآن خدمت می‌کنند و سابق هم خدمت کردند به شما، به ما، به همه، به اسلام و شما را رساندند به اینجا، آنها را کنار نگذارید، رد نکنید، آنها را وارد کنید در کار. وقتی وارد کردید در کار و آنها دیدند که شما می‌خواهید همکاری کنید با آنها، آنها هم همکاری می‌کنند با شما. و بی همکاری امثال بازار، کارگرا- نمی‌دانم- زارعین، بدون این قشرهای مختلفی که هستند کار از پیش نمی‌رود، باید آنها هم وارد باشند در کار و کمک کنند. کارهایی که آنها می‌توانند انجام بدهند، انجام بدهند؛ مثلاً، بازرگانی که می‌توانند کارهای بازرگانان متعهد، نه هرچیز، آنهایی که در صدد این اند که برای کشور خدمت بکنند، آنها را دستشان را باز بگذارید خدمت بکنند. و دنبال این نباشید که هی هر چیزی را دولتی اش کنید.^{۶۴}

مشارکت مردم در همه امور

مردم را در همه امور شرکت بدهیم. دولت به تنهایی نمی‌تواند که این بار بزرگی که الآن به دوش این ملت هست بردارد. همان طوری که ملاحظه می‌کنید چنانچه این شور و شعف ملت و جوانهای عزیز نبود، هیچ دولتی نمی‌توانست مقابله کند با این قدرتهایی که همه قدرتشان را، قوه‌شان را پهلوی هم گذاشتند و به ما حمله کردند. بدون اینکه این ملت همراهی کند ما نمی‌توانستیم کاری بکنیم. هر چی داریم از اینهاست و هر چی هست مال اینهاست، دولت عامل اینهاست، قوه قضائیه عامل اینهاست، قوه اجراییه عامل اینهاست. قوه مقننه عامل اینهاست؛ ادای تکلیف باید بکنند، شرکت بدهند مردم را در همه امور. همان طوری که با شرکت مردم در این جنگ، شما بحمدالله پیروز شدید و پیروزتر هم خواهید شد، با شرکت اینها شما می‌توانید اداره کنید این کشور را. مردم را در امور شرکت بدهید، در تجارت شرکت بدهید، در همه امور شرکت بدهید. مردم را در فرهنگ شرکت بدهید، مدارس می‌خواهند درست کنند کارشکنی نکنید برایشان، البته نظارت لازم است، انتقاد هم لازم است، لکن کارشکنی نکنید ... قوی باشید و پشت هم باشید، دولت و ملت با هم باشد،

^{۶۳}. صحیفه امام، ج: ۱۸، ص: ۳۷۸-۳۷۹

^{۶۴}. صحیفه امام، ج: ۱۹، ص: ۴۰۹

ملت پشتیبان دولت در امور باشد، دولت خدمتگزار ملت باشد در امور. شرکت بدهند مردم را در همه امور. دانشگاهها باید مردم درش دخالت داشته باشند. مردم خودشان به طور آزاد باید دانشگاه داشته باشند، منتها دولت نظارت باید بکند. نظارت دولت حتمی است، لکن این طور نباشد که خیال کنید که خود دولت می تواند همه کارها را انجام بدهد، می بینید که نمی تواند، اعتراف دارند همه بر این، دولت اعتراف دارد، همه اعتراف دارند بر اینکه بدون ملت ما نمی توانیم. این ملت را از دست ندهید، نگهش دارید.^{۶۵}

حق اظهار نظر مردم

همان طور که بارها گفته ام، مردم در انتخابات آزادند و احتیاج به قیم ندارند، و هیچ فرد و یا گروه و دسته ای حق تحمیل فرد و یا افرادی را به مردم ندارند. جامعه اسلامی ایران، که با درایت و رشد سیاسی خود جمهوری اسلامی و ارزشهای والای آن و حاکمیت قوانین خدا را پذیرفته اند و به این بیعت و پیمان بزرگ وفادار مانده اند، مسلّم قدرت تشخیص و انتخاب کاندیدای اصلح را دارند. البته مشورت در کارها از دستورات اسلامی است. و مردم با متعهدین و معتمدین خویش مشورت می نمایند. و افراد و گروهها و روحانیون در حد تذکرات قبلی در حوزه خود می توانند کاندیدا معرفی نمایند؛ ولی هیچ کس نباید توقع داشته باشد که دیگران اظهار نظر و اظهار وجود نکنند.^{۶۶}

حکومت در خدمت مردم

دولت خدمتگزار مردم

آقا دولت مال مردم است؛ بودجه مملکت از جیب مردم است؛ شما نوکر مردم هستید؛ دولتها خدمتگزار مردمند. هی لفظاً نگوئید من خدمتگزار، و عملاً تو سر مردم بزنی و این اربابهای بیچاره تان را پایمال کنی.^{۶۷} در تمام زمینه ها، ما در جهت منافع مردم خود گام برمی داریم و با آنچه صلاح آنان و پاسخگوی آرمان اسلامی آنان باشد عمل می کنیم.^{۶۸} دولت در حکومت اسلامی در خدمت ملت است، باید خدمتگزار ملت باشد. و ملت چنانچه نخست وزیر هم یک وقت ظلم کرد، در دادگاهها از او شکایت می کند و دادگاهها او را در دادگاه می برند؛ و جرم او اگر ثابت شد، به سزای اعمالش می رسد. صحیفه امام، ج: ۶، ص: ۴۶۳ ما با این تعالیم پیشرفت کردیم و ملت ما شهادت را استقبال کرد برای این مقصد. و چون شهادت مورد هدف او بود، با مشت و خون بر تمام قوای جهنمی، بر دبابات،^{۶۹} بر مسلسلها، بر ابرقدرتها، که در پشت شاه سابق صف کشیده بودند، غلبه کرد. ما و می خواهیم که این رمز در بین تمام حکومتها و ملتها باشد. حکومتها باید خدمتگزار

^{۶۵} . صحیفه امام، ج: ۲۰، ص: ۵۵-۵۷

^{۶۶} . صحیفه امام، ج: ۲۱، ص: ۱۰

^{۶۷} . صحیفه امام، ج: ۱، ص: ۲۹۷

^{۶۸} . صحیفه امام، ج: ۴، ص: ۳۵۶

^{۶۹} . جمع دبابه به معنی تانک.

ملتها باشند؛ چنانچه در اسلام این سیره بود که حکومت در خدمت مردم بود و ارتش در خدمت مردم بود. حکومتها از مردم انشا می شدند و ارتش نیز از آنها. و اگر حکومتها و ملتها به سیره رسول اکرم و ائمه مسلمین عمل می کردند، آرامش در همه جای ارض بود؛ این اختلافات و خونریزیها نبود.^{۷۰}

رسانه‌ها در مسیر ملت

باید خودشان را اصلاح کنند. همه رسانه‌های تبلیغاتی باید خودشان را اصلاح کنند که خدای نخواستہ برخلاف مسیر ملت نروند. گمان نکنند که باز می شود آن دستگاه سابق را برگرداند. دیگر گذشت آن مسائل و آنها دفن شده‌اند.^{۷۱}

خیرخواهی و خدمتگزاری دولت موجب رضای خدا و ملت

کوشش کنید که پایگاه ملی برای خودتان درست کنید. این به این است که گمان نکنید که شما صاحب مقام هستید، منصب هستید باید به مردم فشار بیاورید. هرچه صاحب منصب ارشد باشد باید بیشتر خدمتگزار باشد. مردم بفهمند که هر درجه‌ای که این بالا می رود با مردم متواضعتر می شود ... این یک مسئله کلی است برای همه ما که فکر این باشیم - که برای ملتمان - بفهمد ملت که ما خدمتگزار ملت هستیم؛ ملت ادراک کند که ما خیر او را می خواهیم، وقتی آن را ادراک کرد که ما همه خیر ملت را می خواهیم، ملت هم پشتیبان ماست. ان شاء الله خدا همه شما را حفظ کند. همه موفق باشید و همه خدمتگزار باشید و در این خدمتگزاری بدانید که هم رضای خدا را تحصیل کردید؛ و هم رضای ملت - که رضای خداست - تحصیل کردید.^{۷۲}

احساس ملت نسبت به خدمتگزار بودن دولت

ملت احساس کند که دولت از خود اوست؛ دولت خدمتگزار اوست. ملتها احساس کنند که ارتش از خود آنهاست. ارتش که در خیابان می آید برای آن گل بریزند؛ نه از آن فرار کنند! عمده در برنامه‌های حکومتی، در برنامه‌های دولتی، این معناست که محیط اخلاقی درست کنند. محیط برادری درست کنند. این در رأس همه برنامه‌هاست. اگر این برنامه درست شد، اگر دولت بخواهد کاری بکند، همه ملت با او همراهی می کنند. اگر دولت بخواهد برنامه‌ای را ... اجرا بکند، ملت در خدمت آن هست.^{۷۳} ما موظفیم حالا که جمهوری اسلامی رژیم رسمی ما شده است، همه بر طبق جمهوری اسلامی عمل کنیم. جمهوری اسلامی یعنی رژیم به خواست مردم، و احکام احکام اسلام. رژیم به خواست مردم تحقق پیدا کرد و از صد، ۹۹ رأی دادند؛ و الآن رژیم رسمی ما جمهوری اسلامی است. مانده است اینکه احکام، احکام اسلامی بشود. مجرد بودن رژیم اسلامی، این، مقصد نیست. مقصد این است که در حکومت اسلامی اسلام حکومت کند، قانون حکومت کند،

^{۷۰} . صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۱۱۷-۱۱۸

^{۷۱} . صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۳۲۴

^{۷۲} . صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۵۱۱-۵۱۳

^{۷۳} . صحیفه امام، ج: ۸، ص: ۸۷

اشخاص به رأی خودشان به فکر خودشان حکومت نکنند.^{۷۴} دولتها اگر چنانچه با مردم تفاهم کنند و خدمتگزار مردم مردم پشتیبان آنها هستند و شکست برای آنها دیگر نیست، لکن مع‌الأسف هم دستهای خارجی نمی‌گذارد، و هم عدم رشد خود آنها.^{۷۵}

عدم اظهارنظر برخلاف مسیر ملت

من سفارش می‌کنم به آنهایی که خدای نخواستہ یک آرایی دارند بر خلاف مسیر ملت، من سفارش می‌کنم به آنها، که طرحشان را و آرایشان را بگذارند برای یک وقت دیگری و یک وقتی دیگر این کارها را بکنند، حالا وقت این نیست که آرائی که خلاف مسیر ملت است اظهار بکنند و حیثیت خودشان را در بین ملت از بین ببرند. من میل ندارم حیثیت آقایان از بین برود در بین ملت. اگر در این مجلس یک چیزهایی و یک حرفهایی زده بشود که برخلاف مسیر ملت است، اینها وجاهت خودشان را از بین ملت می‌برند و خدای نخواستہ بعدها برایشان خیلی نفع ندارد. همان مسیری که ملت داشتند، همین چیزی که اگر می‌خواهید مطابق با میل خودتان دموکراسی عمل بکنید، دموکراسی این است که آراء اکثریت، و آن هم این طور اکثریت، معتبر است؛ اکثریت هر چه گفتند آرای ایشان معتبر است ولو به خلاف، به ضرر خودشان باشد. شما ولی آنها نیستید که بگویید که این به ضرر شماست ما نمی‌خواهیم بکنیم. شما وکیل آنها هستید؛ ولی آنها نیستید. بر طبق آن طوری که خود ملت مسیرش هست. شما هم خواهش می‌کنم از اشخاصی که ممکن است یک وقتی یک چیزی را طرح بکنند که این طرح برخلاف مسیر ملت است، طرحش نکنند از اول، لازم نیست، طرح هر مطلبی لازم نیست. لازم نیست هر مطلب صحیحی را اینجا گفتن. شما آن مسائلی که مربوط به وکالتان هست و آن مسیری که ملت ما دارد، روی آن مسیر راه را بروید، ولو عقیده‌تان این است که این مسیری که ملت رفته خلاف صلاحش است. خوب، باشد. ملت می‌خواهد این طور بکند، به ما و شما چه کار دارد؟ خلاف صلاحش را می‌خواهد. ملت رأی داده؛ رأی که داده متبّع است. در همه دنیا رأی اکثریت، آن هم یک همچو اکثریتی، آن هم یک فریاد چند ماهه و چند ساله ملت، آن هم این مصیبت‌هایی که ملت ما در راه این مقصد کشیده‌اند، انصاف نیست که حالا شما بیایید یک مطلبی بگویید که برخلاف مسیر است. یعنی انصاف نیست، که نمی‌شود هم، پیش نمی‌رود. اگر چنانچه یک چیزی هم گفته بشود، پیش نمی‌رود؛ برای اینکه اولاً مخالف با وضع وکالت شما هست و شما وکیل نیستید از طرف ملت برای هر چیزی. و ثانیاً بر خلاف مصلحت مملکت است، برخلاف مصلحت ملت است؛ برخلاف مصلحت خود آقایان است.^{۷۶}

^{۷۴} . صحیفه امام، ج: ۸، ص: ۲۸۱

^{۷۵} . صحیفه امام، ج: ۹، ص: ۴۲

^{۷۶} . صحیفه امام، ج: ۹، ص: ۳۰۴-۳۰۵

عدم تحمیل بر ملت

ما بنای بر این نداریم که یک تحمیلی به ملتمان بکنیم. و اسلام به ما اجازه نداده است که دیکتاتوری بکنیم. ما تابع آرای ملت هستیم. ملت ما هر طور رأی داد ما هم از آنها تبعیت می‌کنیم. ما حق نداریم. خدای تبارک و تعالی به ما حق نداده است، پیغمبر اسلام به ما حق نداده است که ما به ملتمان یک چیزی را تحمیل بکنیم. بلکه ممکن است گاهی وقتها ما یک تقاضایی از آنها بکنیم؛ تقاضای متواضعانه، تقاضایی که خادم یک ملت از ملت می‌کند.^{۷۷} ما حق نداریم که چیزی که خود ملت تعیین کرده است ماها [در آن] دخالت بکنیم. ما هم تابع ملت هستیم. ملت آقایان را تعیین کرده است. آقایان هم آن قانون را نوشته‌اند. تصویب کرده‌اند. و آقایان هم اهل خبره هستند. و آن طوری که ملت می‌خواستند، اینها را تمام کردند.^{۷۸}

حکومت برای خدمت به مردم است نه سرکوب مردم

حکومت یک ملت - خصوصاً در آنجاهایی که دعوی دموکراسی و امثال ذلک می‌کنند - برای خدمت مردم است نه برای سرکوبی مردم. لکن ما می‌بینیم حکومتها اینطور نیستند. این حکومتهایی که ما با ایشان مواجه بودیم و دیدیم، که همه می‌دانید وضعیتشان چه بوده، و این حکومتهای همجوار ما هم می‌دانید که همه اینطور هستند که یک دسته اقلیتی با قدرت و سرنیزه و پشتیبان داشتن از خارج می‌آیند و یک ملتی را سرکوب می‌کنند، تا آن اندازه‌ای که بتوانند؛ و ملتها بیدار بشوند. از آن جمله مسئله ایران بود، که ایران مبتلا بود به یک حکومتی که با سرنیزه انگلیسها اول، و با سرنیزه این قوای ثلاثه؛ این متفقین، و در ادامه‌اش با سرنیزه امریکا به این ملت مسلط شد و رساند کار را به آنجایی که همه دیدید.^{۷۹}

عدم مسامحه دولت در رسیدگی به محرومین

امید آن است که رسیدگی به حال مستضعفین و مستمندان کشور که قسمت اعظم ملت مظلوم را در بر می‌گیرد در رأس برنامه‌ها قرار گیرد، و در نخستین مجلس شورای اسلامی طرحهایی جدی در رفاه حال این طبقه محروم داده شود، و از طرف دولت منتخب شما بدون مسامحه به مورد اجرا گذاشته شود تا در پیشگاه خداوند متعال، بعضی از دیون خودتان را به این طبقه عزیز - که جان خود را برای اسلام و آزادی و استقلال کشور در طبق اخلاص گذاشته و پیروزی را برای انقلاب اسلامی به ارمغان آوردند - ادا کرده باشید.^{۸۰}

^{۷۷} . صحیفه امام، ج: ۱۱، ص: ۳۴

^{۷۸} . صحیفه امام، ج: ۱۱، ص: ۵۰

^{۷۹} . صحیفه امام، ج: ۱۲، ص: ۱۵

^{۸۰} . صحیفه امام، ج: ۱۲، ص: ۳۶۲

دولت برای خدمت آمده است

در هر صورت مثل این ملتی که الآن ما داریم، کم نظیر است، بی نظیر است. باید گفت که در جایی الآن گمان ندارم هیچ کدام از شما سراغ داشته باشید که یک ملتی با دولت خودش این طور باشد که کارها را مشترکاً انجام بدهند. سابق که طاغوت بود که هر چه می توانستند کارشکنی می کردند. هیچ همراهی تو کار نبود، برای اینکه مردم دیده بودند که دولت به فکر آنها نیست. شما باید آن طوری که به حسب واقع هم همین طور است به مردم حالی کنید که ما برای خدمت آمدیم، ادارات برای خدمت آمدند، مردم با دل راحت بیایند تو ادارات.^{۸۱}

شرافت ما خدمت به خلق خدا

این ملت حق دارد، دست شما را گرفته آورده این بالا نشانده، شما باید خدمت کنید به این مردم؛ شما، ما، همه باید خدمتگزار اینها باشیم. و شرافت همه ما به این است که خدمت به خلق خدا بکنیم. اینها بندگان خدا هستند، خدای تبارک و تعالی، علاقه دارد به این بندگان و ما مسئولیم، باید خدمت بکنیم.^{۸۲}

حکومت بر قلوب، نه بر ابدان

من لازم می دانم که به شما آقایان که در رأس بعضی از کشورهای اسلامی هستید نصیحت کنم. شما کوشش کنید که حکومت بر قلوب کشورهای خودتان بکنید؛ نه حکومت بر ابدان، و قلوب از شما کناره بگیرند. مسلمین اگر بخواهند موفق بشوند و از زیر تعهدهای اجانب و سلطه آنها بیرون بیایند، حکومتهای آنها باید کوشش کنند که قلوب ملت خودشان را به دست بیاورند.^{۸۳}

توجه به خواستهای ملت

الآن این تحولی که در ایران است، این مسئله را از بین برده. مسئله این [است] که ما رئیس جمهوری داریم که باید حتماً به مردم حکومت کند و نخست وزیر و هیأت دولتی داریم که همه امور دست اینهاست. و «ملت چه کاره است، ما هستیم که هستیم»، این مسئله در ایران مطرح نیست. و یکی از تحولات بزرگی است که ایران به خواست خدای تبارک و تعالی به دست آورده و این تحول موجب این شده است که کارهای شما پیش برود. شما نمی توانید کارهایی که الآن در ایران هست انجام بدهید، الا با هماهنگی با ملت. هماهنگی با ملت هم این است که شما توجه کنید به خواستهای اینها.^{۸۴} شما باید توجه به این معنا بکنید که ما را اینها آورده اند و وکیل کرده اند، آورده اند و وزیر کرده اند، رئیس جمهور کرده اند. اینها

^{۸۱} . صحیفه امام، ج: ۱۳، ص: ۴۹۶

^{۸۲} . صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۷۶

^{۸۳} . صحیفه امام، ج: ۱۴، ص: ۱۷۹

^{۸۴} . صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۳۵۵

ولی نعمت ما هستند، و ما باید ولی نعمت خودمان را از آن قدردانی کنیم و خدمت کنیم.^{۸۵} باید تمام اموری که انجام می‌دهید متوجه باشید که در محضر خداست و مسئولیت شما دارید. مسئولیت اینجا هم دارند، لکن آن مهمش مسئولیت الهی است. یا در فرض بفرمایید که هر یک از این ادارات دولتی که هست که می‌خواهند خدمت کنند به مردم، از آن کسی که دم در هست، پیشخدمت هست تا آنجایی که - مثلاً - جای رئیس هست، باید توجه داشته باشند که همه خدمتگزار این مردم هستند، همه اجیر این مردم هستند، اجرت از اینها دارند می‌گیرند برای خدمت و باید با مردم رفتارشان رفتار انسانی، اسلامی باشد؛ اینطور نباشد که یک کسی حالا احتیاج پیدا کرده که پیش این - فرض کنید - رئیس برود، از دم در ناملایم ببیند.^{۸۶}

خدمت به مردم، خدمت به اسلام

دولت کارها را انجام می‌دهد، ملت پشتیبانش باشد. و استاندارها در نقاطی که هستند و فرماندارها هر جا هستند، خدمت بکنند و مردم پشتیبانشان باشند. وقتی که ما خدمتگزار شدیم به ملت و ملت هم پشتیبان شد، طمع خارجیها دیگر بکلی قطع می‌شود. همیشه آنها بنایشان بر این است که از داخل فاسد کنند، داخل را فاسد کنند. این را توجه باید داشت. ملت ما هم باید این توجه را داشته باشد که از اختلافات و ایجاد اختلاف و اینها پرهیز کند و نگذارد که یک اختلافی پیدا بشود. اگر یک اختلافی شد فوراً اشخاصی که صالح هستند، بروند و ترمیم کنند. اختلاف نگذارند بشود که یک وقت ریشه‌دار بشود و اسباب این بشود که در کشور ما سستی پیدا بشود. این مسائل، مسائل اسلامی سست بشود. خدای تبارک و تعالی به ما منت گذارد و یک همچو کاری را کرد. و ما الآن بحمدالله تحت هیچ قدرتی نیستیم. آلا اسلام، و هیچ کس بر ما نفوذ ندارد، آلا احکام اسلام. و ما باید اسلام و احکام اسلام را حفظ کنیم تا این محفوظ بماند. اگر ما اسلام را، احکام اسلام را تا این قدری که قدرت داریم، دنبالش باشیم و تحکیمش کنیم و تبعیت بکنیم، خدای تبارک و تعالی هم به ما کمک خواهد کرد، ان شاء الله و تا این مسئله هست، و عنایات خدای تبارک و تعالی هست، دیگر ما از چیزی نباید بترسیم؛ از هیچ قدرتی، از هیچ جایی نباید بترسیم. هر کسی باید، هر کشوری باید از خودش بترسد که در داخل خودش چه می‌گذرد. خارج تابع این است که در داخل چه بشود، آنها تصرف کنند. همیشه بنابراین بوده. این طور نبوده است که یک کشوری [را] از خارج بیایند، بگیرند؛ اینطور نبوده. اول داخلش را خراب می‌کردند، وقتی داخلی خراب می‌شد، آنها هم عمال داخلیشان را وادار می‌کردند. اکثراً اینطور است، عمال داخلی را وادار می‌کردند. آن عمال داخلی کارهای آنها را انجام می‌دادند. و ما بحمدالله، نداریم اینطور مسائل را. این مسائل جزئی هم که بود بحمدالله، رفع شد، آنها هم رفتند سراغ کارشان، فاسدها و مفسدها. و ان شاء الله بعدها هم دیگر نمی‌توانند سربلند کنند ... خدمت به سایر کارهایی که مردم احتیاج بهش دارند خدمت به اسلام است. وقتی که بنابراین است که ما به اسلام خدمت بکنیم، خدای تبارک و تعالی ما راتنها نمی‌گذارد، ما را نمی‌گذارد - خدای نخواست - یک وقت گرفتار بشویم. همیشه گرفتاریها از خود آدم است. تا در باطن

^{۸۵} . صحیفه امام، ج: ۱۶، ص: ۲۵

^{۸۶} . صحیفه امام، ج: ۱۶، ص: ۴۱۲

انسان یک گرفتاری پیدا نشود، از خارج نمی‌شود. تا در داخل خود یک ملت یک کرمزدگی پیدا نشود، خارجیه‌ها تصرف نمی‌کنند. آنها از داخل می‌خواهند کارها را انجام بدهند. الآن بحمدالله، از داخل دیگر اطمینان داریم. وقتی این اطمینان را داریم، ما باید خدمت بکنیم. حالا دیگر نباید ما بگوییم حال انقلاب است. حال انقلاب تمام شد. الآن حال آرامش است، حال خدمت به مردم است، حال خدمت به جامعه است، حال خدمت به اسلام است، حال این است که مردم مطمئن باشند راجع به همه چیزشان.^{۸۷} باید اخلاق اسلامی، آداب اسلامی درست مراعات بشود؛ همانطوری که شیوه‌نامه ما و اولیای خدا و انبیای خدا بوده است که خودشان را خدمتگزار مردم می‌دیدند و با حسن معاشرت و با رفتار انسانی، با رفتار الهی رفتار می‌کردند و کارهایی را که باید انجام بدهند، با همین حسن رفتار انجام می‌دهند و شما هم بندگان همان خدا و امت همان پیغمبر و شیعه همان امیرالمؤمنین هستید و شیوه‌های شما باید به همانطور باشد.^{۸۸} همه می‌دانید و باید بدانیم مادامی که ملت، پشتیبان مجلس و دولت و قوای مسلح هستند و دولت و مجلس و قوای مسلح در خدمت ملت بویژه قشرهای محروم می‌باشند، و جلب رضای خداوند را در این خدمت متقابل، می‌نمایند، هیچ قدرتی توانایی آسیب رساندن به این نظام مقدس را ندارد، و اگر خدای نخواستہ یکی از این دو یا هر دو از خدمت متقابل دست بردارند شکست جمهوری اسلامی و اسلام بزرگ، اگرچه در درازمدت، حتمی است. بنابراین، ترک این خدمت متقابل که به شکست اسلام و جمهوری اسلامی منتهی می‌شود از بزرگترین گناهان کبیره است که باید از آن اجتناب شود، چنانچه این خدمت از واجبات بزرگ است که باید به آن قیام نمایند.^{۸۹}

محرومین و زاغ‌نشینان در صف مقدم جامعه

آنها در صف مقدم جامعه‌اند. مستمندان و فقرا و دورافتاده‌ها در صف مقدم جامعه هستند، و همینها و همین زاغ‌نشینان و همین حاشیه‌نشینان و همین محرومان بودند که این انقلاب را به ثمر رساندند. اینها بودند که از همه چیز خودشان در راه اسلام عزیز در رژیم سابق گذشتند و الآن همه مشغول‌اند ... آنها لایق این هستند که ما با تواضع به خدمت آنها برویم و برای آنها خدمت کنیم؛ همه ما خدمتگزار آنها باید باشیم. آنها به ما منت دارند که ما را از این قیدی که ابرقدرتها به دست و پای ما بسته بودند نجات دادند. آنها بر کشور ما منت دارند که اسلام عزیز را در این کشور حاکم کردند ... پس آنها به ما منت دارند و ما باید خدمت به آنها بکنیم؛ دولت باید خدمتگزار آنها باشد.^{۹۰} خوب خدمت کنید، به مستضعفان برسید. شما در دوردست‌ها مسئولیت دارید به مستمندان که در طول تاریخ زیر فشار و زحمت بودند برسید و جدیت نمایید تا راه چاره‌ای که آنها را به جایی برساند پیدا کنید، در عمران و راهسازی برای آنان جدیت کنید. امروز به مستضعفان و مستمندان و زاغ‌نشینان که ولی نعمت ما هستند خدمت کنید. پیش خدای تبارک و تعالی کمتر خدمتی است که به اندازه خدمت به زاغ‌نشینان فایده داشته باشد.^{۹۱} وظیفه ما و همه دست‌اندرکاران است که به این مردم خدمت کنیم و در غم و

^{۸۷} . صحیفه امام، ج: ۱۷، ص: ۱۶۳-۱۶۵

^{۸۸} . صحیفه امام، ج: ۱۷، ص: ۷۹

^{۸۹} . صحیفه امام، ج: ۱۷، ص: ۳۹۱

^{۹۰} . صحیفه امام، ج: ۱۷، ص: ۴۲۵-۴۲۶

^{۹۱} . صحیفه امام، ج: ۱۸، ص: ۳۸

شادی و مشکلات آنان شریک باشیم که گمان نمی‌کنم عبادتی بالاتر از خدمت به محرومین وجود داشته باشد. راستی وقتی که پابره‌ها و گودنشینان و طبقات کم‌درآمد جامعه ما امتحان و تقید خود را به احکام اسلامی تا سر حد قربانی نمودن چندین عزیز و جوان و بذل همه هستی خود داده‌اند و در همه صحنه‌ها بوده‌اند- و ان‌شاءالله خواهند بود- و سر و جان را در راه خدا می‌دهند، چرا ما از خدمت به این بندگان خالص حق و این رادمردان شجاع تاریخ بشریت افتخار نکنیم! ما مجدداً می‌گوییم که یک موی سر این کوخ‌نشینان و شهیددادگان به همه کاخ و کاخ‌نشینان جهان شرف و برتری دارد.^{۹۲} دولت واقعاً باید با تمام قدرت آن طوری که علی- علیه السلام- برای محرومین دل می‌سوزاند، این هم با تمام قدرت دل بسوزاند برای محرومین، مثل یک پدری که بچه‌هایش اگر گرسنه بمانند، چطور با دل افسرده دنبال این می‌رود که آنها را سیر بکند، یک دولت تابع امیرالمؤمنین باید اینطور باشد. الحمدلله هستند، خیلی البته من نمی‌گویم که کسی می‌تواند مثل حضرت امیر باشد.^{۹۳}

هدف خدمت است، نه پست و مقام

باید افراد متوجه این معنا باشند، کسانی که واقعاً دلشان برای اسلام می‌تپد و برای کشورشان، متوجه این باشند که پست، میزان نیست، مقام میزان نیست، مقام ریاست جمهوری، این میزان نیست. مقام نخست وزیری یا رئیس دولت بودن یا رئیس مجلس بودن، اینها چیزی نیستند، این مقامات تمام می‌شود؛ آنی که هست خدمت است. آدم متعهد در هر جا باشد، اگر دید خدمتش خوب است آن جا، بیشتر دلگرم است. ممکن است که یک نفر؛ مثلاً، فرض کنید که نخست وزیر بوده است، لکن اگر این نخست وزیر ببیند که در یک جایی کار بهتر می‌کند، آدم متعهدی است می‌رود آن جا. یک نفر در دادستانی مقام داشته است، وقتی دید که یک کسی از خودش بهتر می‌تواند کار کند برود آنجا، برایش فرق نکند؛ یعنی، هدفش این باشد که خدمت بکند، نه هدفش این باشد که مقام داشته باشد.^{۹۴} در هر صورت آنی که برای شما مهم است خدمت کردن به همه طبقات خصوصاً مستضعف‌ها، خصوصاً محرومین که در طول تاریخ محروم بوده‌اند این بیچاره‌ها. باید خدمت کنید و خدمتتان را بگویید به آنها، و وقتی گفته می‌شود، عمل دنبالش باشد. و ان‌شاءالله امیدوارم که اگر انگیزه اینطور باشد و شما موفق بشوید و ان‌شاءالله و موفق می‌شوید ان‌شاءالله به اینکه خدمت کنید به این ملت.^{۹۵} جوری عمل بکنید که مردم از شما انتزاع این را بکنند که شما می‌خواهید خدمت بکنید. وقتی مردم دیدند که شما در صدد خدمت به آنها هستید، طبیعی است که آنها هم کمک به شما می‌کنند، و این به این است که همه وزارتخانه‌ها، هرکسی که متصدی یک وزارتخانه است، وزارتخانه خودش را بنابر این بگذارد که اصلاح کند به نفع مردم، به جوری که مردم وقتی که در آن وزارتخانه وارد می‌شوند با رضایت خاطر، با اطمینان خاطر بیرون بیایند. اگر اینطور بشود، بلاشکال مردم حاضرند. مردم مردم خوبی هستند. ما از مردم تشکر باید بکنیم، ما همه مرهون آنها هستیم. عمده این است که ما هم بتوانیم خدمت متقابل

^{۹۲} . صحیفه امام، ج: ۲۰، ص: ۳۴۲

^{۹۳} . صحیفه امام، ج: ۱۸، ص: ۱۵۹

^{۹۴} . صحیفه امام، ج: ۱۹، ص: ۳۶۵

^{۹۵} . صحیفه امام، ج: ۱۸، ص: ۸۰-۸۱

بکنیم. و باید ما از مرحله لفظ و شعار بیرون برویم و به مرحله عمل برسیم؛ یعنی هر وزیری در وزارتخانه خودش واقعاً بین خودش و خدا، خودش را موظف بداند به اینکه آن پرسنل آنجا را، هرکس در تحت نظر او هست، آنها را بسیج کند به اینکه با مردم رفتار خوب بکنند و با مردم رفتار سالم داشته باشند.^{۹۶} ما الآن تکلیف زیاد داریم. ما مواجه هستیم با یک ملتی که همه چیز خودش را در طبق اخلاص گذاشته است و برای اسلام دارد صرف می‌کند ... شکر این نعمت به این است که ما مردم را شریک بزرگ بدانیم در این حکومت. حکومت نیست، باید همه خدمتگزار باشیم برای این ملت، برای این جوانها و برای این پیرها و زنها و مردها.^{۹۷}

توصیه به مجلس، دولت و دست‌اندرکاران

به مجلس و دولت و دست‌اندرکاران توصیه می‌نمایم که قدر این ملت را بدانید و در خدمتگزاری به آنان خصوصاً مستضعفان و محرومان و ستمدیدگان که نور چشمان ما و اولیای نعم همه هستند و جمهوری اسلامی رهاورد آنان و با فداکاریهای آنان تحقق پیدا کرد و بقای آن نیز مرهون خدمات آنان است، فروگذار نکنید و خود را از مردم و آنان را از خود بدانید و حکومت‌های طاغوتی را که چپاولگرانی بی‌فرهنگ و زورگویانی تهی مغز بودند و هستند را همیشه محکوم نمایید، البته با اعمال انسانی که شایسته برای یک حکومت اسلامی است.^{۹۸}

^{۹۶} . صحیفه امام، ج: ۱۹، ص: ۴۰۸-۴۰۹

^{۹۷} . صحیفه امام، ج: ۲۰، ص: ۵۵

^{۹۸} . صحیفه امام، ج: ۲۱، ص: ۴۱۲

فصل دوم: مسئولیت و نقش مردم در برپایی نظام اسلامی

حضور مردم در صحنه و پشتیبانی از نظام و دولت

تبعیت مردم از علمای اسلام

ملت ایران نیز با این نحو تصویبنامه‌ها مخالف است؛ به دلیل آنکه در دو- سه ماه قبل که فشار و ارباب قدری کمتر بود، تبعیت خودشان را از علمای اسلام به وسیله تلگرافات و مکاتیب و طومارها از اطراف و اکناف ایران اعلام نموده، و لغو تصویب نامه غیرقانونی دولت را راجع به انتخابات انجمنهای ایالتی و ولایتی خواستار شدند.^{۹۹}

همراهی ملت با اعتصابیون

بر ملت شریف ایران است که در مواقعی که کارگران و کارمندان شرکت نفت و سایر مؤسسات و ادارات دولتی دست به اعتصاب می‌زنند، از آنان با کمال احترام پشتیبانی کنند و ضررهای آنان را به بهترین وجه جبران نمایند و آنان را در اعتصابات مقدسشان، که برای اظهار تنفر از شاه خائن و خاندان کثیفش و پشتیبانی از مبارزات همگانی مردم است، تشویق و تقدیر کنند.^{۱۰۰}

شرکت در فراندوم

خدمت عموم ملت مبارز و شجاع ایران- آیدهم‌الله تعالی در این موقع بسیار حساس که سرنوشت کشور و اسلام عزیز تعیین می‌گردد، هموطنان عزیز با شوری بیشتر از گذشته در فراندوم شرکت نمایند. امروز اهمال در شرکت در فراندوم و سردی و سستی در این امر حیاتی، موجب هدر رفتن خون شهیدان و به تباهی کشیدن کشور و اسلام عزیز است. دوستان آگاه من! روز فراندوم موقع نتیجه گرفتن از زحمات چندین ساله است.^{۱۰۱}

پشتیبانی از دولت خدمتگزار

ملت وظیفه دارد که در جمهوری اسلامی پشتیبانی از دولتها بکند که به خدمت ملت هستند.^{۱۰۲} من از شما خواستارم که به دولت کمک کنید، به ژاندارمری کمک کنید و فقط این نباشد که منتظر باشید دولت همه کارها را بکند؛ دولت نمی‌تواند

^{۹۹} . صحیفه امام، ج: ۱، ص: ۱۴۹-۱۵۰

^{۱۰۰} . صحیفه امام، ج: ۴، ص: ۴۹۸

^{۱۰۱} . صحیفه امام، ج: ۶، ص: ۴۰۸

^{۱۰۲} . صحیفه امام، ج: ۶، ص: ۴۶۱

همه کارها را انجام بدهد. شماها باید پشتیبانی کنید، هم از ارتش، هم از ژاندارمری و هم از قوای انتظامی و کلانتریها؛ و همه با هم جلو مفسده‌جویان را بگیرید.^{۱۰۳}

شرکت همگانی مردم در انتخابات

ملت شریف و مبارز ایران! دشمنان اسلام و نهضت، در خارج و داخل، تبلیغات زهرآگین خود را شروع کردند، و چنین وانمود می‌کنند که مردم در این انتخابات بی‌تفاوتند و به سردی و سستی گراییده‌اند. می‌خواهند شما را متهم کنند که از جمهوری اسلامی رو برگردانیده‌اید. از شما ملت مبارز انتظار دارم که با شرکت همگانی خود یاوه‌سرایان را رسوا کنید. و نیز اطلاع دادند که در اطراف دانشگاه- که محل اقامه نماز جمعه است- گروهی برای اخلال در شرکت در انتخابات پیاخته‌اند. دولت موظف است از آنان جلوگیری کند، و مردم موظفند به تبلیغات آنان اعتنا نکنند. ملت عزیز مسلمان! از اسلام و کشور اسلامی پاسداری کنید، و به سوی صندوق آرا هجوم آورید.^{۱۰۴}

شرکت جدی مردم در امر مهم حیاتی

اینجانب از ملت شریف ایران تقاضا می‌کنم که در این امر مهم حیاتی،^{۱۰۵} سستی و بی‌تفاوتی از خود نشان ندهند. و انتظار دارم همان طوری که با شور و شغف به پای صندوقهای رأی برای تصویب جمهوری اسلامی رفتند، در این امر نیز با جدیت و علاقه به اسلام، شرکت کنند.^{۱۰۶} پشتوانه یک حکومتی ملت است. اگر یک ملتی پشتوانه حکومتی نباشد این حکومت نمی‌تواند درست بشود. این نمی‌تواند برقرار باشد.^{۱۰۷}

تکلیف حضور در پای صندوقهای رأی

من دیروز راجع به تکلیفی که به همه ملت متوجه است، به زن و مرد و آن کسی که به حد رأی دادن قانونی رسیده واجب است این مسئله که در پای صندوقهای تعیین رئیس جمهور حاضر بشوند و رأی بدهند. چنانچه سستی بکنید، کسانی که می‌خواهند این کشور را به باد فنا بدهند، ممکن است پیروز بشوند.^{۱۰۸}

۱۰۳. صحیفه امام، ج: ۶، ص: ۵۲۹

۱۰۴. صحیفه امام، ج: ۹، ص: ۲۵۹

۱۰۵. انتخابات مجلس خبرگان.

۱۰۶. صحیفه امام، ج: ۱۲، ص: ۱۱

۱۰۷. صحیفه امام، ج: ۱۱، ص: ۴۵۹

۱۰۸. صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۲۸

باید شماها توجه داشته باشید که نگاه نکنید هی به اینکه اداره چه می‌کند، دولت چه می‌کند. آنها مشغولند، منتها نمی‌توانند آنقدری که ایران احتیاج دارد آنها عمل کنند. ایران مال خود شماست و خود شما باید او را بسازید. و اگر همه ملت در این امر، در امر سازندگی همت نکند کارها زمین می‌ماند.^{۱۰۹}

تمام مسئولیت به عهده ملت

امروز مسئولیت به عهده ملت است. ملت اگر کنار بنشینند، اشخاص مؤمن، اشخاص متعهد کنار بنشینند، و اشخاصی که نقشه کشیده‌اند برای این مملکت از چپ و راست، آنها وارد بشوند در مجلس، تمام مسئولیت به عهده ملت است. هر قدمی که بر ضد اسلام بردارند، در نامه اعمال ملت نوشته می‌شود. هر کاری که انجام بدهند مسئولیتش متوجه ملت است. امروز سرنوشت اسلام و سرنوشت مسلمین در ایران و سرنوشت کشور ما به دست ملت است. و اگر مسامحه کنند در این امر، اهمال کنند، نروند و رأی ندهند، مسئولیت متوجه خود آنهاست عیناً. و اگر بروند و در تشخیص مسامحه کنند و اشخاص متعهد مسلم، کسانی که برای کشور و برای اهالی کشور ارج قائل هستند، کسانی که نمی‌خواهند زمام امور کشور ما به دست چپ بیفتد یا به دست راست بیفتد، این اشخاص را چنانچه تعیین کنند، به تکلیف خودشان عمل کرده‌اند. و چنانچه مسامحه در این امر کنند و آنها پیش ببرند، آنهایی که می‌خواهند ما را به زنجیر چپ و راست بپیوندند و ما را اسیر کنند در دست قدرتهای بزرگ، اگر آنها پیش ببرند و شما ساکت باشید، تمام مسئولیت متوجه شماست ... اگر مؤمنین کنار بروند، آنهایی که متعهد به اسلام هستند کنار بروند و اینها بیایند و قبضه کنند، مثل صدر مشروطه که رفتند کنار اشخاصی که متعهد بودند، و قبضه کردند مشروطه را آنهایی که متعهد به اسلام نبودند. اسلام را به آنجا کشاندند که همه دیدید. اگر در صدر مشروطه علما آمده بودند در میدان، مؤمنین آمده بودند، روشنفکرهای متعهد آمده بودند و مسلمانهای متعهد آمده بودند و قبضه کرده بودند مجلس را، و نگذاشته بودند که دیگران بیایند مجلس را بگیرند، ما به این روزگار نمی‌رسیدیم. ما مملکتمان خراب نمی‌شد. ما عزتمان از بین نمی‌رفت. لکن شیاطینی که در آن وقت بودند، بیخ گوش اینها خوانده‌اند که شما در سیاست داخل نشوید. سیاست است این. شما را به سیاست چه و آنها باور کردند که خیرخواهند. امروز هم همین مسائل ممکن است در یک قشرهایی پیش بیاید، که بگویند ما چه کار داریم به این کارها. این کارها مال اشخاصی است که خودشان می‌کنند. باید همه بدانند که همه‌تان مسئولید.^{۱۱۰}

^{۱۰۹}. صحیفه امام، ج: ۱۲، ص: ۶۸.

^{۱۱۰}. صحیفه امام، ج: ۱۲، ص: ۱۸۱-۱۸۳.

سران همه با هم مجتمع باشند، ایراد نگیرند به هم [که] آن به او اشکال کند، او به آن اشکال کند در یک همچو موردی، در یک همچو موقعی که ما داریم، کارها همه اصلاح می شود. امیدوارم که خداوند هدایت کند همه ما را و همه شما را و همه ملت ما را و ان شاء الله تعالی، پیروز باشید و شما همه برای خدا ان شاء الله، عمل کنید. همه تان با هم باشید. پشت و پناه هم باشید، ملت خوب است، ملت یک ملت روشنی است، یک ملت خوبی است. شماها هم همه با هم مجتمع بشوید. دولت و ملت، ارکان دولت، رئیس جمهورش، نخست وزیرش، مجلسش، همه اینها با هم مجتمع باشند در یک همچو موقع خطیری که همه گرفتار هستید. اگر پیروز بشوند، نه نخست وزیری باقی می ماند و نه رئیس جمهوری باقی می ماند و نه مجلسی باقی می ماند و نه روحانی باقی می ماند و نه بازاری. باید با هم باشید تا اینکه کار را پیش ببرید.^{۱۱۱} و الآن هم بحمد الله ملت پشتیبان همه هستند. پشتیبان همه ارگانهای دولتی هستند. هم راجع به دولت و هم راجع به ارتش و همه، مردم الآن از خودشان اینها را می دانند. شما احتمال این را می دادید که اگر یک جنگی پیش بیاید، همه ایران دنبال این باشند که کمک بکنند؟ همچو چیزی در آن وقت نبود. اگر یک چیزی پیش می آمد از همه طرف، اگر نمی کردند یک کاری که دولت را از بین ببرند، همراهی دیگر نمی کردند. الآن می بینید بچه، بزرگ، پیرزن، می آورند چیزهایی که دارند، تمام آن چیزی که دارند می آورند می گویند اینها را برای جنگزده ها. اینها برای ارتش، اینها برای چه. اینها یک چیزهای نمونه ای است که آنهایی که چشم و دلشان باز است - نه آنهایی که کوردل هستند - این را باید ببینند. می گویند جمهوری اسلامی عین سابق [است]. حالا شما یک همچو چیزی در تمام طول تاریخ، الآن هم در تمام دنیا یک همچو چیزی را که مردم با روی گشاده، خودشان برای لشکرشان، برای ملتشان، برای دولتشان همه شان دست به هم بدهند، عمل بکنند. جمهوری اسلامی بهتر از این چی؟^{۱۱۲}

نقش پشتیبانی ملت در جلوگیری از شرارتها

شما امروز قوای انتظامی مملکت اسلامی هستید؛ و رهبر همه شما و همه ما وجود مبارک بقیه الله است. باید ماها و شماها طوری رفتار کنیم که رضایت آن بزرگوار را - که رضایت خداست - به دست بیاوریم. شما در سرتاسر کشور با تعهد باید از داخل، شهرها را حفظ کنید. امروز با شما ملت هم موافق هستند و پشتیبان شما هستند. و شما با پشتیبانی ملت می توانید که این شرارت هایی که گاهی در سطح شهرها می شود جلوگیری را بگیرید با نصیحت، و آلا با قدرت.^{۱۱۳}

^{۱۱۱}. صحیفه امام، ج: ۱۲، ص: ۳۵۳.

^{۱۱۲}. صحیفه امام، ج: ۱۳، ص: ۴۹۷-۴۹۸.

^{۱۱۳}. صحیفه امام، ج: ۱۴، ص: ۱۴۰.

حضور ملت در صحنه جنگ

این نحوی که در ایران ملت از ارتش پشتیبانی می‌کند. در دنیا شاید بی‌نظیر باشد و شاید در طول تاریخ هم نظیری برایش نتوانیم پیدا بکنیم که بچه‌های کوچک و جوانهای نیمسال و زنها، پیرزنها، نوجروسها، نودامادها، همه با هم در این جبهه حاضرند و صحنه جنگ، صحنه‌ای است که ملت همه در آن حاضر هستند.^{۱۱۴}

حضور سراسری ملت در صحنه عامل قطع دست قدرتهای بزرگ

شماها باید در سرتاسر کشور، جوانها و پیرها و زنها و مردها و کودکان باید با اجتماعات خودتان و با حضور خودتان در صحنه دست قدرتهای بزرگ را همان‌طور که قطع کردید اجازه ندهید که ثانیاً، بتوانند در این کشور یک کاری انجام بدهند.^{۱۱۵} من از همه ملت ایران تقاضا دارم که همان‌طور که از اول در میدان مبارزه با کفر، همه حاضر بودید و در صحنه این مبارزه همه حاضر بودید، باز هم ادامه بدهید که ادامه این نهضت برای اسلام است و اسلام عزیز این حق را به ما همه دارد که در راه او هر جانفشانی که می‌توانیم و هر اقدامی که می‌توانیم بکنیم.^{۱۱۶}

پشتیبانی از قوای مسلح

و بر ملت عزیز رزمنده است که از قوای مسلح پشتیبانی کنند و در همکاری و کمک به آنان از پای ننشینند و آنان را در این فداکاری و عبادت ارزشمند روحیه دهند، که فتح و ظفر ان شاءالله تعالی نزدیک است. شرف و عزت از آن شما و ننگ و خذلان از آن دشمنان اسلام است.^{۱۱۷}

توصیه به عدم بی‌تفاوتی مردم

باید همه شما با تمام جدیت در این، همه اشخاصی که در هر جا هستند، اهل علمی که در هر جا هستند، با کمال جدیت، مردم را دعوت کنند به دخالت. دخالت کنند در مسئله، حاضر بشوند. اگر شماها حاضر نشوید و یک رئیس جمهوری مثل سابق برایتان بتراشند و بازی بدهند همه‌مان را، همه‌مان مسئول هستیم ... من تکلیف خودم را دارم ادا می‌کنم. همه مکلف‌اند، از من طلبه که اینجا نشسته‌ام تا شما علمای اعلام و تا همه روستاها و همه جا، مکلف هستند به اینکه در این امر حیاتی دخالت کنند، بی‌تفاوت نباشند. می‌خواهند شما را بی‌تفاوت کنند. دستهایی الآن در کار است که از حالا مشغول‌اند

^{۱۱۴} . صحیفه امام، ج: ۱۴، ص: ۲۶۴

^{۱۱۵} . صحیفه امام، ج: ۱۴، ص: ۲۸۵

^{۱۱۶} . صحیفه امام، ج: ۱۴، ص: ۲۹۸

^{۱۱۷} . صحیفه امام، ج: ۱۴، ص: ۴۰۵

به اینکه نگذارند شما اصلاً وارد بشوید در صحنه، نگذارند که ملت ما وارد بشود در صحنه. باید وارد بشوید؛ چاره ندارید! اسلام است؛ حفظ اسلام است!^{۱۱۸}

لزوم همکاری با دولت

همین شما هستید که باید با دولت همکاری بکنید. دولت تنها نمی‌تواند که این جنگ را اداره کند. شما ملتید که در صحنه حاضرید و همین شما هستید که باید با دولت همکاری بکنید. دولت تنها نمی‌تواند که این جنگ را اداره کند. شما ملت هستید که می‌توانید دنبال او باشید و از پشت جبهه‌ها کمک کنید و باید بکنید. کشور خودتان است، کشور اسلامی است، اسلام در خطر است، وقتی این طور است همه ما باید و موظفیم که کمک کنیم به آنها؛ هرکس به اندازه‌ای که می‌تواند کمک بکند به آنها. آوارگانی که از جنگ آمده‌اند در جاهای دیگر زندگی می‌کنند، شما بنشینید بگویید دولت همه کار را بکند، یا هلال احمر همه کار را بکند، نمی‌توانند بکنند همه کارها را. کار آسانی نیست، شما هم باید کمک بکنید همه باید کمک بکنند و ان‌شاءالله، می‌کنند.^{۱۱۹}

عدم جدایی ملت از حکومت در انجام وظیفه

باید ملت ما توجه داشته باشد با همان قدرت ایمانی که داشت، با همان قدرت اسلامی که داشت که خودش را برای خدا می‌داند و خودش را فدای اسلام می‌کند، بایستد و متوجه باشد که اگر در صحنه باشید و بایستید و هر کدام وظیفه خودتان بدانید که حفظ بکنید کشور خودتان را و برادران خودتان را حفظ بکنید، هیچ قدرتی نمی‌تواند این کار را بکند. مهم این است که شما ایستاده باشید و قایم به امر باشید و حکومت را از خودتان جدا ندانید و ننشینید به اینکه همه کارها را باید حکومت بکند یا باید ارتش بکند. خیر، ارتش هم وظیفه دارد، شما هم دارید، من هم دارم، حکومت هم وظیفه دارد، معممین هم وظیفه دارند، مکلها هم وظیفه دارند؛ همه دارند. حفظ اسلام، دیگر نوشته تو پیشانی ارتش که باید او حفظ کند.^{۱۲۰}

حضور مردم در صحنه

مردم زندگی‌شان سر جای خودش و به زندگی خودشان، روزمره خودشان دارند ادامه می‌دهند و همه هم حاضر در وقعه هستند و در صحنه هستند و کشور را از خودشان می‌دانند و دولت را از خودشان می‌دانند و همه چیزها به دست خودشان

^{۱۱۸}. صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۱۵-۱۹

^{۱۱۹}. صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۱۰۱

^{۱۲۰}. صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۱۱۵

است و هر وقت هم هر یک از شما آقایان - خدای نخواستہ - تخلفی بکنید، خود مردم به حسابتان می‌رسند. این مردمند که در صحنه هستند.^{۱۲۱}

حضور ملت در همه مراحل انقلاب

ما قبل از هر چیز، همگی باید از خداوند تعالی تشکر کنیم که ملت ما را توفیق این خدمتگزاری‌های به اسلام را عطا فرموده است و از ملت تشکر کنیم که در همه مراحل، از قبل از انقلاب تا زمان انقلاب و تا پیروزی انقلاب، یکدل و یک جهت برای اقامه عدل اسلامی و برای دفع اشرار و رژیمهای فاسد و اقامه رژیم جمهوری اسلامی، کوشش کردند و از زمانی که بپا خاستند تاکنون در صحنه بوده‌اند و با تمام توان خود و بذل مال و جان و فرزند و خاندان، برای پیدا شدن عدل الهی و مستقر شدن احکام آسمانی کوشا بوده‌اند و در صحنه الآن هم بیش از پیش حاضرند. و دلیل اینکه بیش از پیش است این مراتب آرا در رؤسای جمهوری است که هر کدام از دیگری بالاتر [است] و این رأی اخیر رأیی است که من گمان نمی‌کنم در دنیا سابقه داشته باشد که به اینطور، بدون اینکه تبلیغات دامنه‌داری شده باشد، با فرصت کم و بدون اینکه یک خوف یا طمعی در کار باشد، همه قشرهای ملت از مراجع بزرگ اسلام و علمای اعلام بلاد و قشرهای دیگر مستضعف و بپاخاسته به پای صندوقها رفته‌اند و رأی خودشان را داده‌اند؛ یعنی، رأی به اسلام. ما مرهون این زحمات و این خدمات هستیم. همه ما و همه آقایانی که حاضر هستند، چه کشوری و چه لشکری، همه ما مرهون زحمات این ملت هستیم.^{۱۲۲}

حضور روحانیت و خطبا در صحنه مانع از صدمه انقلاب

چنانچه همه ما، همه شماها، همه ملت و خصوصاً روحانیت و خطبا در صحنه نباشیم و حاضر نباشیم در قضایایی که می‌گذرد، مطمئن باشید که با عدم حضور شما، به سر انقلاب آن خواهد آمد - ولو حالا در دراز مدت هم باشد - که بر سر مشروطه آمد. حفظ اسلام یک فریضه الهی است، بالاتر از تمام فرایض؛ یعنی، هیچ فریضه‌ای در اسلام بالاتر از حفظ خود اسلام نیست. اگر حفظ اسلام جزء فریضه‌های بزرگ است و بزرگترین فریضه است، بر همه ما و شما و همه ملت و همه روحانیون حفظ این جمهوری اسلامی از اعظم فرایض است. اگر بنا باشد که روحانیون کنار بروند و همین گاهی با یک قلمی - فرض کنید که - اشکالات را بگویند و در رفع اشکالات کوشش نکنند و خطبا در منابر خودشان، مسائل روز را فراموش کنند و مسائل انقلاب را فراموش کنند، این انقلاب صدمه خواهد دید.^{۱۲۳}

^{۱۲۱}. صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۱۹۳.

^{۱۲۲}. صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۲۸۱-۲۸۲.

^{۱۲۳}. صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۳۲۹.

حضور در صحنه یک وظیفه الهی

امروز دیگر همه ملت موظف است به وظیفه الهی که در صحنه حاضر باشد. اگر غفلت کند از این باب، گرگها خواهند آنها را خورد. باید در صحنه حاضر باشند. ائمه جمعه و جماعت مردم را ارشاد کنند و حضور آنها را در صحنه گوشزد کنند و بحمدالله خود مردم حاضرند. توجه کنند به اینکه ما در نیمه راه هستیم، ما راه را طی نکردیم. راه ما آن روز تمام می شود که همه احکام اسلام جاری بشود و آن روز به کمال می رسد که مستضعفین جهان از زیر بار مستکبرین خارج بشوند.^{۱۲۴}

همه ملتند و همه دولت

آنچه که باید عرض کنم این است که هیچ کاری در این کشور نمی شود به خوبی انجام بگیرد، آلا با تشریک مساعی. اگر بخواهد ملت ایران بنشیند تا دولت کاری را انجام بدهد، این امری است که نخواهد شد و اگر دولت بنشیند که ملت کاری را انجام بدهد، آن هم نخواهد شد. امروز ملت و دولتی در کار نیست، همه ملتند و همه دولت. عمده، احساس وظیفه است که ما احساس کنیم که در هر امری از امور که برای اصلاح این کشور عزیز است موظف هستیم به اینکه کمک کنیم.^{۱۲۵}

حضور ملت در صحنه مانع از آسیب کشور

از ملت هم تشکر می کنم به اینکه الحمدلله در صحنه حاضرند و تا در صحنه حاضرند این کشور آسیب نخواهد دید ولو هر چه حالا فساد بکنند، هر چه کارهای خلاف بکنند. خداوند همه تان را حفظ کند.^{۱۲۶}

استقامت و حضور مردم در صحنه موجب استقلال

می خواهیم خودمان بایستیم روی پای خودمان، باید مردم را دعوت کنیم به اینکه استقامت کنند؛ دعوت کنیم به اینکه در صحنه حاضر باشند.^{۱۲۷}

کناره گیری علما و روحانیت موجب سرکشی دولت

حفظ اسلام یک تکلیف شرعی است برای همه ما. حفظ مملکت توحیدی یک تکلیفی است برای همه قشرهای ملت. و چنانچه همه با هم نباشند و در صحنه حاضر نباشند و رأی به وکلا ندهند و رأی به مجلس خبرگان ندهند و وکلایی که

^{۱۲۴} . صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۴۱۶

^{۱۲۵} . صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۴۴۸-۴۴۹

^{۱۲۶} . صحیفه امام، ج: ۱۶، ص: ۶۸

^{۱۲۷} . صحیفه امام، ج: ۱۶، ص: ۲۲۹

باید تعیین بشود و کسری دارند رأی کم بیاورند، این [ها] برخلاف تکلیف عمل کرده‌اند. باید همه در صحنه باشند و همه وارد باشند. و من به قشر روحانیت هم عرض می‌کنم که کناره‌گیری موجب این می‌شود که همانطوری که در زمان سابق از [این] کناره‌گیری علمای مذاهب، اسباب این شد که ملت ما و بزرگان‌شان جدا شدند و هر کاری خواستند دولت‌ها کردند و دولت‌ها را به حال خود گذاشتند و هرطور سرکشی خواستند کردند، چنانچه شما از صحنه بیرون بروید و علما، دانشمندان از صحنه بیرون بروند، این اسباب این می‌شود که باز آن مسائل سابق پیش بیاید. امروز تکلیف است؛ مجلس خبرگان تکلیف است برای همه که هم در آن که می‌خواهد خبره بشود باید برود اسم‌نویسی کند، آن که لایق است برود و اسم‌نویسی کند و ملت به آنها رأی بدهند. در هر صورت، چنانچه ما همه‌مان در صحنه نباشیم و همه به فکر این نباشیم که این کشور را از شرّ مفسدان نجات بدهیم، اگر به فکر نباشیم - خدای نخواست - اگر در وضع حاضر هم خیلی تأثیر نکند، در وضع آینده ملت باز تأثیر می‌کند و - خدای نخواست - دوباره ملت ما را گرفتار آنطور اشخاص می‌کند که بر صغیر و کبیر ما رحم نکنند.^{۱۲۸}

مسامحه در امر انتخابات موجب انحراف کشور

باید شما و ملت [باید] بدانند که این مجلس^{۱۲۹} پشتوانه کشور است برای حفظ امنیت کشور و حفظ استقلال کشور و حفظ آزادی برای کشور و اگر مسامحه در این امر بشود، یک تقصیری است که ممکن است جبران بعدها نشود این تقصیر. باید همانطوری که اعلام می‌کنند و آن روزی که اعلام می‌کنند که آقایان بروند و افرادی را که تعیین کرده‌اند بزرگان به آنها رأی بدهند و کسانی هم که خودشان میل دارند که رأی بدهند، بروند و شرکت بکنند. در آراء آزادند؛ هرکس را می‌خواهند انتخاب کنند، ولیکن شرکت داشته باشند. اینطور نباشد که - خدای نخواست - آمال و آرزوی استعمار را در ایران انجام بدهند. شرکت نکردن در این امر مورد آمال آن کسانی است که می‌خواهند این کشورها را و کشور اسلامی ما را به انحراف بکشانند و هر چه ذخایر دارند ببرند. از این جهت، من به همه ملت سفارش می‌کنم، به زن و مرد سفارش می‌کنم که هر کس به حد قانونی رسیده است، در این مجلس، در این انتخاب شرکت کند و افرادی که پیشنهاد می‌شود و انتخاب شده است؛ یعنی، پیشنهاد شده است، هریک را که خواستند، به او رأی بدهند، لکن شرکت کنند.^{۱۳۰}

حضور در صحنه و پشتیبانی از نظام رمز پیروزی

علمای بلاد، ائمه جمعه و جماعات، مبلغین، مردم را دعوت کنند به حضور در صحنه. تاکنون هر چه برکات به این جمهوری اسلامی رسیده است و هر چه پیروزی نایل این ملت مظلوم - که در طول تاریخ مظلوم بود - عاید شده است، از حضور ملت و همه قشرهاست [که] در صحنه‌اند و از اینکه جمهوری اسلامی را از خود می‌دانند، چنانچه از خودشان

^{۱۲۸}. صحیفه امام، ج: ۱۷، ص: ۱۰۲.

^{۱۲۹}. مجلس خبرگان.

^{۱۳۰}. صحیفه امام، ج: ۱۷، ص: ۱۱۳.

است. اسلام اختصاص به شخصی دون شخصی ندارد. اسلام، اسلام همه است و جمهوری اسلامی خدمتگزار به همه است و مال همه است. من عرض می‌کنم که هم علما این مطلب را همیشه به مردم گوشزد کنند و هم مبلغین گوشزد کنند که این حضور شما در صحنه و پشتیبانی شما از جمهوری اسلامی و از مجلس و از دولت و از قوه قضائیه و از ارتش و از سپاه پاسداران و همه، این رمز پیروزی است که عاید شما شده است و به شکرانه نعمت پیروزی، مردم را دعوت کنید به اینکه در صحنه باشند و مردم دنبال این باشند که مشکلاتی که برای دولت یا برای مجلس یا برای ارتش پیش می‌آید، نشینند و نگاه کنند و ناظر باشند؛ در صحنه باشند و فعالیت کنند. به فعالیت شماهاست که این جمهوری زنده مانده است و ان‌شاءالله، با فعالیت‌های شما هم زنده و شکوفا خواهد بود.^{۱۳۱}

پشتیبانی مردم از ملت و دولت موجب پیروزی

و همین طور مادامی که ما منسجم هستیم با هم، دستهایمان تو هم است و دعای وحدت می‌خوانیم، هستیم. آن روزی ما از بین خواهیم رفت که این دستها از بین هم بیرون برود، این به او بد بگوید، او به او بد بگوید، او اشکال به او کند، او اشکال به او بکند، آن روز است. و ما بحمدالله الآن یک ملتی داریم که دستشان در دست هم است و کسی نمی‌تواند به این ملت آسیب بزند. این پشتیبانی از هم و این کمک کردن، حوزه‌ها به دولت، به قوه قضائیه، به مجلس کمک کنند، مجلس به آنها کمک کند، دولت به همه کمک کنند، مردم به هم کمک کنند. این باری که الآن به دوش دولت هست نمی‌تواند تنهایی این بار را بردارد. این یک مسئله واضحی است، اگر پشتیبانی این ملت نباشد، اگر پشتیبانی همه قشرها نباشند همه به هم می‌خورد و هیچ کاری نمی‌شود کرد. اینکه تا الآن شما پیروز شدید برای این است که پشتیبان شما خود ملت هست. و خدای تبارک و تعالی این ملت را بعث کرده است به اینکه پشتیبان شما باشد. وقتی شما خوب کار کنید برای ملت، آنها هم پشتیبان‌اند. وقتی دولت خوب کار کند برای ملت، [پشتیبان‌اند]. وقتی مجلس خوب کار کند برای مردم، پشتیبان هستند. مردم باید پشتیبان ملت و پشتیبان دولت باشند، پشتیبان مجلس باشند، پشتیبان قوه قضایی باشند و همه به هم خدمت کنند. همه حسن نیت داشته باشند.^{۱۳۲} مردم را در صحنه حاضرنگه‌دارید که آنچه انقلاب و ایران را حفظ کرده حضور مردم در صحنه است. در تمام دنیا مردمی به خوبی مردم ایران پیدا نمی‌شود. امروز مردم پشتیبان انقلاب اسلامی و دولت هستند. پشتیبانی مردم از دولت به خاطر این است که دولت را اسلامی می‌دانند و می‌دانند که طرفداری از دولت، طرفداری از اسلام است؛ تنها به این خاطر است که از دولت پشتیبانی می‌کنند، این پشتیبانی را باید حفظ کنید.^{۱۳۳}

^{۱۳۱} . صحیفه امام، ج: ۱۷، ص: ۱۱۹-۱۲۰

^{۱۳۲} . صحیفه امام، ج: ۱۷، ص: ۱۸۲-۲۸۳

^{۱۳۳} . صحیفه امام، ج: ۱۷، ص: ۴۵۳

کناره‌گیری مردم موجب شکست

دوره اول مجلس در مشروطه بد نبود و شاید هم خوب بود، ولی بعدها کم کم رسید به جایی که خودشان افرادی را انتخاب می‌کردند. پس ما باید سعی کنیم مرتبه دوم بهتر از اول باشد، مردم بهتر شرکت کنند، مردم در صحنه حاضر باشند و تحت تأثیر کسی واقع نشوند. مردم با علما و اشخاص مورد اعتمادشان مشورت کنند، بعد به هر کس که خواستند رأی دهند. مردم نباید کنار بروند، اگر مردم کنار بروند همه شکست می‌خوریم. خود مردم نگذارند قلدرها دخالت کنند، افراد نالایق دخالت کنند. اگر عده‌ای جمع شدند و افراد نالایق را انتخاب کردند، مردم به آنها رأی ندهند، اگر مردم هم متوجه نشوند. مجلس آنها را قبول نکند. تمام مردم موظفند که در انتخابات حاضر باشند و تحت تأثیر هیچ کس قرار نگیرند. بعد از اینکه مشورت کردند که برای اسلام مفید است رأی دهند. اگر کسی مورد شک بود و یا اگر کسانی منحرف، خودشان را معرفی کردند، به آنها رأی ندهند. ما باید مجلسمان را نگه داریم و کاری کنیم که برای دولتی خوب اساس باشد. مردم اگر از من گله دارند، از اسلام سرد نشوند. من خلاف کرده‌ام، به اسلام چه. مردم اگر اسلام را، استقلال و آزادی را، نبودن تحت اسارت شرق و غرب را می‌خواهند، همه در انتخابات شرکت کنند و در صحنه حاضر باشند. اگر یک ظالم خلاف کرد، اسلام که نکرده است. پس باید کاری کنیم که ظلم نباشد و ظالم از بین برود. اگر دیدیم در این دوره خلاف شده و به افرادی ظلم شده باید تلاشمان را بیشتر کنیم تا خلاف و ظلم را از بین ببریم نه اینکه کنار رویم و از صحنه خارج شویم. زیرا اگر از صحنه خارج شویم ظلم بیشتر می‌شود. پس باید اجتماعمان را بیشتر کنیم و بیشتر در صحنه حاضر باشیم. خداوند به شما قدرت و سعادت عنایت فرماید.^{۱۳۴}

مسئولیت و تکلیف مردم نسبت به اسلام

مردم هم خودشان مکلفند به اینکه هم شرکت کنند در انتخابات. نروند کنار، تکلیف است، حفظ اسلام است، رفتن کنار خلاف تکلیف است، خلاف مصالح اسلام است ... مردم اگر حضور نداشته باشند و خدای نخواست، لطمه‌ای به اسلام وارد بشود، مسئول هستند. ان شاء الله خداوند همه شما را موفق کند.^{۱۳۵}

حضور در صحنه برای معرفی اسلام

مهم این است که در این طور مسائل چون مسائلی است که مربوط به اسلام است، همه مردم شرکت دارند، امروز کارهایی که در ایران می‌شود، کارهایی که مربوط به جمهوری اسلامی است، از باب اینکه مردم از خودشان می‌دانند و جدا نمی‌دانند هیچ نهادی را از خودشان، از این جهت فعال‌اند در کارها، و ما باید هرچه بیشتر مردم را حفظ کنیم، و مردم باید هر چه

^{۱۳۴} . صحیفه امام، ج: ۱۸، ص: ۲۴۳-۲۴۴

^{۱۳۵} . صحیفه امام، ج: ۱۸، ص: ۲۸۶

بیشتر در صحنه حاضر باشند. ما الآن در بین راه هستیم. یعنی آن چیزی را که اسلام از آحاد ما خواسته است، و او اینکه اسلام را آن طوری که هست معرفی کنیم به همه جا آن را، ما الآن در اول راه هستیم که باید این کار را انجام بدهیم.^{۱۳۶}

ملت پشتوانه مجلس

مردم ما شرکت کنند و در مقابل قدرتهای بزرگی که چشم دوخته‌اند به اینکه ملت ایران دیگر از اسلام برگشته و از مسائل اسلامی برگشته، آنها بفهمند مسئله این طور نیست، فرضاً که ما بد باشیم اما اسلام که خوب است، اسلام را که قبول دارند همه، این یک وظیفه اسلامی است که ما حفظ کنیم جمهوری اسلامی را. اگر مجلس لطمه‌ای بر آن وارد بشود به جمهوری اسلامی لطمه وارد می‌شود. اگر مجلس یک مجلس قوی باشد برای خاطر اینکه پشتوانه اش همه ملت باشد، این مجلس می‌تواند با دنیا که در مقابل ایران واقع شده است کارهایش را بشایستگی عمل بکند، و این تابع این است که قوی باشد، و قوتش هم تابع این است که شماها رأی بدهید.^{۱۳۷}

گناه عدم حضور و مسامحه در انتخابات

و وصیت من به ملت شریف آن است که در تمام انتخابات، چه انتخاب رئیس جمهور و چه نمایندگان مجلس شورای اسلامی و چه انتخاب خبرگان برای تعیین شورای رهبری یا رهبر، در صحنه باشند و اشخاصی که انتخاب می‌کنند روی ضوابطی باشد که اعتبار می‌شود مثلاً در انتخاب خبرگان برای تعیین شورای رهبری یا رهبر، توجه کنند که اگر مسامحه نمایند و خبرگان را روی موازین شرعیه و قانون انتخاب نکنند، چه بسا که خساراتی به اسلام و کشور وارد شود که جبران‌پذیر نباشد. و در این صورت همه در پیشگاه خداوند متعال مسئول می‌باشند. از این قرار، عدم دخالت ملت از مراجع و علمای بزرگ تا طبقه بازاری و کشاورز و کارگر و کارمند، همه و همه مسئول سرنوشت کشور و اسلام می‌باشند؛ چه در نسل حاضر و چه در نسلهای آتی؛ و چه بسا که در بعضی مقاطع، عدم حضور و مسامحه، گناهی باشد که در رأس گناهان کبیره است.^{۱۳۸}

قیام و استقامت مردم در مبارزه با طاغوت

ادامه نهضت تا سرنگونی رژیم سلطنتی

سؤال: [اوضاع کنونی ایران را چگونه ارزیابی می‌فرمایید؟]

^{۱۳۶} . صحیفه امام، ج: ۱۸، ص: ۳۷۳

^{۱۳۷} . صحیفه امام، ج: ۱۸، ص: ۴۳۸

^{۱۳۸} . صحیفه امام، ج: ۲۱، ص: ۴۲۱-۴۲۲

جواب: رژیم فاسد شاه با اجرای سیاستهای غلط و ویرانگر خود باعث ورشکستگی مملکت شده است. با اعمال زور و شکنجه و اعمال خلاف انسانی هزاران نفر را از بین برده است، اما مردم ما علی‌رغم همه این فشارها علیه شاه و خاندان او قیام کرده‌اند و نهضت عظیم اسلامی مردم ما تا سرنگونی رژیم سلطنتی ادامه خواهد یافت.^{۱۳۹}

تفرد ملت از رژیم سلطنتی

سؤال: [آیا حضرتعالی سلطنت مشروطه را قانونی قبول خواهید کرد و اگر شاه استعفا بدهد و فرزندش جای او بنشیند مورد قبول شما خواهد بود؟]

جواب: هرگز سلطنت مشروطه مورد قبول ما و ملت نخواهد بود، بلکه رژیم سلطنتی باید از بین برود؛ و این سلسله هم بخصوص مورد تفرد این ملت است و باید از بین برود و مردم خودشان رژیمی را انتخاب کنند.^{۱۴۰}

مقاومت و ادامه قیام تا پیروزی نهایی

سؤال: [...] با سفارش کردن به مردم ایران در مورد مبارزه با رژیم شاهنشاهی، آیا نتایج مهم این برخورد را که خون زیادی خواهد ریخت می‌پذیرید؟ اگر این برخوردها شدت یابد، در نظر دارید که باز مبارزه‌تان را ادامه دهید؟ اگر شورش خونین در ایران راه بیفتد، بدون قید و شرط از آن پشتیبانی خواهید کرد؟]

جواب: ملت ایران برای رهایی از چنگال دیو استبداد و استعمار و رسیدن به حکومت اسلامی، نهضت مقدس اسلامی خود را آغاز کرده و به یاری خدای تعالی تا رسیدن به پیروزی ادامه خواهد داد. بدیهی است که چون دشمنان قسم‌خورده مردم، یعنی شاه و حامیانش به آسانی حاضر به کنار رفتن نیستند، لهذا لجاجت دشمنان ملت و مقاومت دلیرانه مردم مسلمان در مقابل آنان، ضایعاتی برای آنان به بار خواهد آورد. ولکن مسلمان می‌داند که اگر کشته شود در صف شهدای کربلاست و چیزی را از دست نمی‌دهد و بدین مناسبت تا پیروزی نهایی به قیام خود ادامه می‌دهد.^{۱۴۱}

تفرد مردم از حکومت مشروطه سلطنتی و ادامه نهضت اسلامی

سؤال: [به فرض اینکه خیزش ایرانیان گسترش نیابد و اینکه شاه واقعاً اقدام به آزادی کند و در طی یک فریاد ایرانیان رأی به ماندن حکومت سلطنتی یا مشروطه سلطنتی بدهند، چه خواهید کرد؟]

^{۱۳۹} . صحیفه امام، ج: ۴، ص: ۳۳۴

^{۱۴۰} . صحیفه امام، ج: ۴، ص: ۳۳۸

^{۱۴۱} . صحیفه امام، ج: ۴، ص: ۳۶۶

جواب: انقلاب ایران یک نهضت اسلامی است که ادامه دارد و با رفتن یا ماندن شاه نیز ادامه دارد. اگر شاه لجاجت کند و کنار نرود، نهضت همچنان ادامه خواهد داشت. اصولاً حکومت مشروطه سلطنتی، مورد تنفر شدید مردم است. از طرفی شاه محال است به مردم ستمدیده ایران آزادی دهد. آیا تظاهرات و اعتصابات سراسر ایران رفراندومی علیه شاه نیست؟^{۱۴۲}

مشارکت همه اقشار ملت در نهضت

سؤال: [آیا اگر همه مخالفین شاه با هم - متحداً - علیه شاه فشار بیاورند، آیا امکانپذیر نیست که اوضاع ایران بدون دست زدن به جهاد مسلحانه حل شود؟ اگر نیست، چه گروه از مردم - اعم از کارگران، سربازان، محصلین، کشاورزان و ... - را می توان در این جهاد مسلحانه به حساب آورد؟]

جواب: ما امیدواریم که مسائل ایران بدون قیام مسلحانه، با همین نهضتی که اکنون تمام اقشار ایران را فرا گرفته است و با همین فشارهایی که ملت بر شاه وارد می کند، حل شود اگر چنانچه حل نشد و احتیاجی به قیام مسلحانه پیدا شد، تمام اقشار ملت در آن شرکت خواهند کرد و یک طبقه معینی در آن انحصار نخواهد داشت.^{۱۴۳}

جلوگیری از منافع امریکا و اسرائیل در ایران

وظیفه ملت غیور ایران است که از منافع امریکا و اسرائیل در ایران جلوگیری کرده و آن را مورد هجوم قرار دهند، هر چند به نابدی آن بیانجامد. وظیفه علمای اعلام و مبلغین است که جرایم اسرائیل را در مساجد و محافل دینی به مردم گوشزد کنند. علمای اعلام و ملت شریف ایران نباید در این امر ساکت باشند؛ و لازم است از هر طریق ممکن شاه را وادار کنند که در صف مسلمانان قرار گیرد و از خیانت بیشتر به قرآن و پیروان آن بپرهیزد؛ و جنایات این عفریت خونخوار را بیش از پیش برملا سازند تا چهره باطنی او بهتر روشن گردد. و اگر یهود ایران برای کمک به اسرائیل مشغول فعالیت باشند (چنانکه هستند و بی شک از کمک شاه هم برخوردار می باشند) بر ملت ایران است که از آن جلوگیری کنند؛ و برای مجاهدینی که در آتش و خون به سر می برند صندوق اعانه ای باز نمایند و از هیچ کوششی خودداری نورزند.^{۱۴۴}

عدم توانایی اسلحه در مقابل ایمان و قیام مردم

هیچ اسلحه ای با ایمان نمی تواند مقابله بکند، هیچ اسلحه ای با قیام ملت نمی تواند مقابله بکند. امروز همه اسلحه ها نمی توانند مقابله کنند با قیام مردم؛ هر چه بکشند باز نمی توانند.^{۱۴۵}

^{۱۴۲} . صحیفه امام، ج: ۴، ص: ۳۶۵

^{۱۴۳} . صحیفه امام، ج: ۴، ص: ۳۷۸

^{۱۴۴} . صحیفه امام، ج: ۳، ص: ۷

^{۱۴۵} . صحیفه امام، ج: ۳، ص: ۳۹۲

عدم اطاعت از طاغوت

شاه و دولت او که قیام مسلحانه بر ضد ملت حق طلب و بر ضد قانون اساسی و بالاتر بر ضد احکام آزادیبخش اسلام نموده‌اند قهراً خائند و اطاعت از آنان اطاعت از طاغوت است؛ به آنان مجال ندهید و با اعتصاب و اعتراض دنیا را از اعمال وحشیانه آنان آگاه کنید.^{۱۴۶}

ادامه نهضت و قیام تا برچیده شدن استبداد

ملت مسلمان ایران! بیدار باشید و زلزله و سیل و سایر عوامل، شما را از مسیر خود منحرف نکند؛ و به تبلیغات اغفال کننده دستگاه شاه گوش ندهید و نهضت اسلامی را ادامه دهید، و تا برچیده شدن دستگاه قلدری و استبداد، از قیام خود دست نکشید.^{۱۴۷}

قیام تمام اقشار در برابر نفوذ غرب

حکومت اسلامی و خواست ملت ما، برای همین است که نفوذ غرب و همه کشورها را در ایران از بین ببرد. وقتی یک ملت با تمام اقشار آن برای یک هدف قیام کردند، هیچ نفوذی نمی‌تواند خلاف آن را تحمیل کند.^{۱۴۸}

تظاهرات سراسری ملت علیه سلسله شاهنشاهی

ما از مردم باید بفهمیم که ملت چه می‌گویند، و همه دیدید که ملت در این تظاهراتی که کردند در شهرها، الآن هم تظاهراتی که می‌کنند در همه شهرها، آنکه فریاد می‌زنند همین فریاد است که ما این سلسله را نمی‌خواهیم. گاهی هم [می‌گویند] ما شاه را نمی‌خواهیم. بنابراین ابهام در این اصل هیچ نیست.^{۱۴۹}

ایستادگی ملت در قیام الهی

بحمدالله الآن ملت ایستاده است؛ و ما امیدواریم که این ایستادگی‌اش باقی باشد و عمده این است که توجه به خدا باشد. باید همه شما، همه ما، همه ملت، و جُهِه نَفْسِشَانِ خدای تبارک و تعالی باشد؛ انحراف پیدا نشود از قیام، الهی باشد. انْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلَ حَظِّهِمْ فِي أَيِّ شَيْءٍ لَمْ يَرْتُكِبْ؛ اِنَّمَا اعْطٰكُمْ بَوٰاحِدَةٍ اِنْ تَقُومُوْا لِلّٰهِ. ^{۱۵۰} برای خدا قیام کنید؛ این نهضت الهی باشد ان شاءالله؛ انحراف از آن نباشد که - خدای نخواست - با انحراف شکست بیاید؛ الهی باشد. و اگر الهی باشد پیروزی است ان شاءالله.

^{۱۴۶}. ص صحیفه امام، ج: ۳، ص: ۴۷۵، صحیفه امام، ج: ۳، ص: ۴۵۶.

^{۱۴۷}.

^{۱۴۸}. صحیفه امام، ج: ۴، ص: ۴۱۱.

^{۱۴۹}. صحیفه امام، ج: ۵، ص: ۴۵.

^{۱۵۰}. «ای رسول ما بگو به امت که من به یک سخن شما را پند می‌دهم و آن سخن این است که شما خالص برای خدا دو نفر دو نفر با هم یا هر یک تنها در امر دینتان قیام کنید.» (سوره سبأ،

آیه ۴۶)

همه توجه به این معنا داشته باشید که مقصد مقصد الهی [باشد]. برای خاطر خدا و برای خاطر نجات یک ملتی که بندگان خدا هستند قیام کنید و مطمئن باشید که ان شاءالله با این وضع پیش خواهید برد.^{۱۵۱}

ادامه اعتصابات و سرپیچی از اطاعت شاه

اکنون با در نظر گرفتن رفراندم تاسوعا و عاشورا- که غیر رسمی بودن شاه و دولت را به جهانیان ثابت نمود- بر ملت است که به حکم اسلام و قانون، از اطاعت شاه و دولت سرپیچی کنند: مالیات نپردازند و کلیه اعتصابات ادارات و مؤسسات و شرکتهای دولتی، خصوصاً اعتصاب شرکت نفت را تا رفتن شاه و دولت ادامه دهند و بر ملت است که با گسترش اعتصابات خود از آنان پشتیبانی نمایند.^{۱۵۲}

خواسته‌های مکرر ملت

بیش از یک سال است که ملت ایران مکرراً خواسته‌های خود را، حتی در برابر آتش مسلسل و توپ و تانک، بیان کرده است. در رفراندم تاسوعا و عاشورا با اکثریتی که در تاریخ رأی‌گیریهای دنیا کم‌نظیر است، خواستار سرنگونی سلسله پهلوی و از بین رفتن رژیم سلطنتی و استقرار جمهوری اسلامی شده است؛ بنابراین در این خواستها هر که تردید کند خود را از ملت جدا کرده است.^{۱۵۳}

مجاهدتهای بیدریغ ملت

ملت ایران با مجاهدتهای بیدریغ خود و کشته دادنهای بیشمار خود بالاخره شاه را از ایران بیرون می‌کند و نظام شاهنشاهی را برچیده و حکومت عدل اسلامی را جایگزین آن خواهد کرد.^{۱۵۴} ما مصمم هستیم. ملت ما مصمم است که، تا تمام ریشه‌های استعمار و استبداد فاسد را از جای نگند از پای ننشیند.^{۱۵۵}

قیام همگانی اقشار

قیام همگانی و برای اسلام؛ قیام برای خدا؛ قیام برای جمهوری اسلام. این قیام در تمام اقشار ملت ما ریشه کرد و تمام اقشار را به هم پیوند داد؛ و ایمان در همه ظهور پیدا کرد؛ یک تحول روحی؛ یک تحول فکری، با اراده مصمم. از بچه‌های

۱۵۱. صحیفه امام، ج: ۵، ص: ۹۱

۱۵۲. صحیفه امام، ج: ۵، ص: ۲۲۸

۱۵۳. صحیفه امام، ج: ۵، ص: ۴۳۷

۱۵۴. صحیفه امام، ج: ۵، ص: ۴۷۵

۱۵۵. صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۲۰۰

کوچک تا مردهای بزرگ، از دخترهای کوچک تا خانمهای بزرگ، همه اقشار، با هم قیام کردند و استقامت کردند آن تَقُومُوا لِلَّهِ؛ قیام برای خدا، جمعاً و فرداً.^{۱۵۶}

پیشبرد نهضت با وحدت کلمه

شما ملت شاهد همه این مصیبتها و جنایتها و خیانتها بودید. و شما ملت به خواست خدای تبارک و تعالی قیام کردید، قیام مردانه، قیام همه جانبه، قیام برای خدا. اگر قیام برای خدا باشد و برای اسلام و برای دین باشد، هیچ وقت شکست ندارد. پیشبرد شما برای همین وحدت کلمه و قیام برای خدای تبارک و تعالی و خواستار بودن جمهوری اسلامی شد. شما تا اینجا رساندید نهضت را، و از این به بعد باید دنبال کنید.^{۱۵۷}

قیام و استقامت

قیام برای خدا، و استقامت دنبال آن قیام. در وصیت خدا به وسیله پیغمبر برای امت؛ این است که قیام کنید برای خدا، یکی یکی قیام کنید، جمع جمع قیام کنید؛ لکن قیام برای خدا. در این آیه است که استقامت کنید. شما ملت قیام کردید، و بحمدالله قیام شما برای خدا بود، همه فریاد می زدید که ما «جمهوری اسلامی» می خواهیم. برای احکام اسلام قیام کردید. امر اول را که فرموده اند قیام کنید برای خدا اطاعت کردید؛ باقی مانده است امر دوم: فَاسْتَقِمَّ كَمَا أَمَرْتَهُ وَ مِنْ تَابٍ مَعَكَ؛^{۱۵۸} استقامت کنید، این قیام را حفظ کنید. این تحول روحی که برای شما ملت حاصل شده است حفظ کنید. استقامت کنید.^{۱۵۹} ملت با تمام قوا باید در مقابل دسیسه ها مقاومت کنند، توطئه ها را بشکنند؛ با کمال مراقبت انقلابی این جنایتکاران را شناسایی کنند و به دادگاههای انقلابی معرفی کنند.^{۱۶۰} ملت شریف با نهضت عظیم خود و قیام مردانه، با ایثار جان و خون و از دست دادن دهها هزار شهیدان ارجمند و به جا گذاشتن دهها هزار معلول و مصدوم، کشور را از لوث وجود خیانتکاران و اجانب پاک، و با رفراندیم بمانند خود به جمهوری اسلامی رأی مثبت داد که حکومت عدل اسلامی برقرار و احکام مترقی اسلام اجرا شود، و از این جهت، جمهوری صدرصد اسلامی است و قانون اساسی آن باید به هیچ وجه مخالف با احکام اسلام نباشد.^{۱۶۱} من نمی دانم از کجا شروع کنم. تسلیت به ملت ایران برای فجایعی که در طول این مدت دیدند، و شهدایی که دادند، یا بر فجایعی که در ۱۵ خرداد به بار آمد، یا فجایعی که ۱۷ دی، ۱۹ دی. ما تمام ایام سالمان، در این دو سال اخیر، ایامی بوده است که مصیبت برای ملت بوده است، لکن توأم با سرفرازی شهادت در راه اسلام. خون دادن در راه استقلال؛ ما هم سرفرازیم در عالم، برای اینکه قیام کردیم بر ضد طاغوت. و ملت ما، تمام قشرها، بانوان، آقایان، تمام

۱۵۶. صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۲۴۵.

۱۵۷. صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۴۵۰.

۱۵۸. سوره هود، آیه ۱۱۲.

۱۵۹. صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۴۹۳-۴۹۴.

۱۶۰. صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۴۹۵.

۱۶۱. صحیفه امام، ج: ۹، ص: ۲۵۴.

قشرهای ملت، قیام کرد و بر همه قوای شیاطین غلبه کرد.^{۱۶۲} نهضت ملت شریف ایران برای قطع ایادی دشمنان ادامه دارد؛ و تا امریکا و سایر ابرقدرتها به ستمکاری و جنایات خود ادامه می دهند ملت ما به مقابله و مبارزه خود با آنان ادامه می دهد، و استقلال همه جانبه خود را با تمام قوا حفظ می کند.^{۱۶۳} شمایی که به همه ابرقدرتها می گوید «ما ایستادیم و مقابله می کنیم» و مشتتان را گره می کنید که ما امریکا و شوروی و کذا را [شکست می دهیم]، شما باید همچو قدرتمند باشید اگر پشت این خانه هایتان هم - خدای نخواستہ - سرباز اجانب آمد، باز هم همان مشت گره کرده بروید و با هم در بیفتید و جنگ تن به تن بکنید.^{۱۶۴} شما یک سلطنت ۲۵۰۰ ساله جابرانه را بکلی ریشه کن کردید و یک رژیم که تمام قدرتهای بزرگ دنیا دنبالش بودند و طرفدارش بودند، شما تمام قدرتهای دنیا را کنار زدید و رژیم را به کلی از بین بردید و یک حکومت اسلامی در ایران اعلام کردید. این مطلب، یک مطلبی نیست که شما خیال کنید که یک کار کوچکی شده است و حالا ضایعات دارد، این کار، کار بسیار بزرگی است. شما یک ملت، در مقابل تمام قدرتهای عالم ایستادید و مقابله دارید با تمام قدرتهای دنیا و همه بر ضد شما هستند و مع ذلک، شما ایستادید و همه را کنار زدید. غافل نباشید از اینکه شما کاری انجام دادید که در طول تاریخ کم نظیر بوده است یا بی نظیر بوده است.^{۱۶۵} ملت ما عموماً، چه قوای مسلحه و چه کسانی که دست اندرکار هستند در یکی از پستها و چه سایر قشرهای میلیونی ملت، باید این جهت را همیشه توجه داشته باشند که شما در مقابل همه قدرتها ایستاده اید. تمام قدرتهایی که شرق و غرب، در شرق و غرب زندگی می کنند، شرقی یا غربی هستند و تمام وابستگان آنها امروز با این جمهوری اسلامی به اعتبار اینکه برنامه این جمهوری، اسلام است و اسلام برای جلوگیری از همه ظلمها و ستمها و تعدیها و چپاولها آمده است، تمام اینها با ملت ما مخالف اند. و شما در مقابل همه آنها ایستاده اید و مشت خودتان را گره کرده اید و از اول گفتید: «نه شرقی و نه غربی»، نه به طرف شرق ما می رویم و نه به طرف غرب، ما استقلال داریم، آزادی، آنطوری که در اسلام است داریم و جمهوری اسلامی را می خواهیم.^{۱۶۶}

اهمیت استقامت

مراتب تشکر و سپاس خود را متواضعانه تقدیم ملت بزرگوار متعهد ایران نموده و از خداوند تبارک و تعالی تشکر می کنم که در عصر حاضر، که عصر حکومت شیطان بر زمین است، چنین ملت آگاه رشید جان نثاری در راه عقیدت و ایمان و عاشق لقاء الله و مجاهد فی سبیل الله به این کشور طاغوت زده و غارت شده عنایت فرموده که با مجاهدات خویش بدون تکیه بر قدرتهای چپ و راست، بر طاغوتیان غلبه نموده است و دست آنان را از کشور عزیز و مخازن آن کوتاه کرده و منحرفان و منافقان را منزوی نموده یا از کشور رانده است. و از درگاه خداوند متعال عاجزانه خواستار است که آنان را در صراط مستقیم اعانت فرموده و در مقابل پیشامدها و مشکلات اجتناب ناپذیر دنباله انقلاب، استقامت عطا فرماید. و ملت

^{۱۶۲} . صحیفه امام، ج: ۱۲، ص: ۸۴

^{۱۶۳} . صحیفه امام، ج: ۱۲، ص: ۱۷۶

^{۱۶۴} . صحیفه امام، ج: ۱۳، ص: ۳۳۴

^{۱۶۵} . صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۹۲

^{۱۶۶} . صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۱۰۹

عزیز بدانند که «استقامت» آنچنان اهمیت ویژه دارد که از پیامبر اسلام- صلی الله علیه و آله و سلم- منقول است که فرموده: سوره هود مرا پیر کرد [آنجا] که فرموده است تو و پیروانت استقامت کن. ما و شما که افتخار پیروی آن حضرت و ادعای آن را داریم باید در حفظ دین مقدس و اسلام عزیز و جمهوری اسلامی استقامت کنیم و مشکلات را با استقبال و استقامت انقلابی رفع نماییم.^{۱۶۷}

فداکاری ملت در راه اسلام

ملت عزیز ما آن روز که جز مشمت خالی و خون پاک هیچ نداشت، بر قدرتهای عظیم شیطانی با فریاد «الله اکبر» غلبه کرد؛ و امروز بحمدالله تعالی جوانان رزمنده از خواهران و برادران دارد که با تعلیمات نظامی در سرتاسر کشور قدرت تفکر را از دشمنان ایران و اسلام سلب و با اعتماد به قدرت الهی و فداکاری در راه اسلام بر همه مشکلات و همه قدرتهای شیطانی غلبه خواهد کرد.^{۱۶۸}

استقامت در جهاد

ملتی که بخواهد شرافت خودش را حفظ کند، اسلام را که مبدأ همه شرافتهاست بخواهد حفظ کند، این ملت باید علاوه بر جهاد، استقامت در جهاد داشته باشد. استقامت معنایش این است که اگر گرفتاریهایی پیدا شد در جهاد، اگر در جنگهایی که پیش می‌آید برای یک ملتی که می‌خواهد شرافتمند باشد، می‌خواهد اسلام را و نهضت اسلامی را به ثمر برساند، از مشکلات هراس نداشته باشد. در مشکلات سستی نکند. این امر خداست. خدای تبارک و تعالی، که دفاع را بر همه ملت و بر همه مسلمین واجب کرده است، و ما هم الآن در آن امر واقع شده‌ایم که دفاع می‌کنیم از شرافت خودمان، دفاع می‌کنیم از اسلام عزیز ... در طول تاریخ نظیر ندارد که یک ملت سی و چند میلیونی به یک قدرتهای بزرگ چند صد میلیونی با آن همه ابزار غلبه کرده است و دست آنها را کوتاه کرده است. چه می‌خواهد دیگر بشود، بالاتر از این امر چیست؟ امروز روز استقامت است. امروز روز پایداری است. برادران و خواهران باید پایدار باشند و استقامت کنند، و این نهضت را- ان شاء الله- به پیروزی نهایی برسانند.^{۱۶۹}

^{۱۶۷} . صحیفه امام، ج: ۱۶، ص: ۴۸-۴۹

^{۱۶۸} . صحیفه امام، ج: ۱۳، ص: ۱۸۸

^{۱۶۹} . صحیفه امام، ج: ۱۳، ص: ۴۶۳-۴۶۴

تداوم در انقلاب مردمی

یک انقلابی بود که خود ملت انجام داد و قیام کرد و خود ملت هم از خودش دانست این انقلاب را، همان طوری که اسلام را از خودش می‌داند و این اسباب این شد که در سرتاسر کشور خود ملت در همه حوایج اقدام کرد و حاضر در صحنه بود؛ بی تفاوت نبود، این طور نبود که رها کنند؛ بعد از اینکه انقلاب کردند، رها کنند و بروند سراغ کارشان.^{۱۷۰}

تحمل کمبودها و ادامه مبارزه

امریکای جهانخوار باید بداند که ملت عزیز و خمینی تا نابودی کامل منافعش او را راحت نخواهند گذاشت و تا قطع هر دو دست آن به مبارزه خدایی خود ادامه خواهند داد. ملت ما همان گونه که نشان داده‌اند، تحمل تمام کمبودها را برای حفظ شرف و آبروی خویش خواهد نمود.^{۱۷۱}

اراده آهنین ملت انقلابی

سالروز هفدهم شهریور که گزارشگر جنایات شاهنشاهی ضد انسانی و اسلامی است و از ایام‌الله و نشانگر مقاومت و شجاعت و ایستادگی ملت در مقابل ستمگران و جنایتکاران است، در خاطره ملت مبارز ایران زنده است و زنده خواهد بود. ملت شجاع و رزمنده ایران در آن روز و روزهای اختناق و جنایت به دست دژخیمان شاه مطرود، نشان داد که تا رسیدن به هدفهای انسانی - اسلامی خود چون سدی آهنین ایستاده و از قتل‌عامها و کشتارهای وحشیانه دسته‌جمعی هراس به خود راه نداده و راه خود را شجاعانه ادامه می‌دهد. از هفدهم شهریور تا امروز سالروز افتخارآمیز آن، هرگز سستی و فتوری در اراده آهنین ملت انقلابی ایران حاصل نشده، بلکه هر واقعه و فاجعه‌ای او را مصمم‌تر و منسجم‌تر می‌کند.^{۱۷۲}

عدم هراس از قدرتهای بزرگ

اکنون بر ملت شریف و مبارز ایران است که در مقابل تمام توطئه‌ها و شرارتها بایستند و همان‌طور که با قیام و انقلاب خود دست قدرتهای بزرگ و تفاله‌های آنان را از ایران قطع کردند، برای ادامه انقلاب اسلامی خود و برای اقامه عدل الهی از هیچ قدرتی و شرارتی هراس به خود راه ندهند.^{۱۷۳}

^{۱۷۰}. صحیفه امام، ج: ۱۴، ص: ۳۱۹.

^{۱۷۱}. صحیفه امام، ج: ۱۴، ص: ۴۰۷-۴۰۸.

^{۱۷۲}. صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۱۹۴.

^{۱۷۳}. صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۲۴۰-۲۴۱.

ایستادگی و عدم سستی در مقابل قدرتهای فاسد

از اول انقلاب تا حالا هیچ شما سستی به خودتان راه ندادید. این قشر توده میلیونی مردم، این توده مستضعف و این زاغه‌نشینان و متوسطین در این میدان حاضر و ناظر بوده‌اند و هستند و ایستاده‌اند و در مقابل همه قدرتها تا آخر ایستاده‌اند. و زن و مرد ایران با اینکه شهدای بسیار داده است و نمی‌شود گفت در شهری نیست که شهید نداشته باشیم، شهدا نداشته باشیم، مع‌ذک، به قدرت آنها افزوده شده است و قیام و انقلاب آنها زیاد شده است و ان‌شاء‌الله تعالی، صفها فشرده‌تر خواهد شد و تا آنجایی که ظلمها و ریشه‌های فاسد ظلم را و قدرتها و ریشه‌های فاسد قدرت را از این کشور بیرون کنند و قطع کنند، ایستاده‌اند.^{۱۷۴}

به آخر رساندن انقلاب

مهم این است که انقلاب اسلامی ما انقلابی است که به دست مردم صورت گرفته، مردم انقلاب کرده‌اند و مردم باید آن را به آخر برسانند. مردم قیام کرده‌اند، شاه را بیرون کرده و رژیم او را سرنگون نموده و نظام اسلامی را که به نفع مستضعفین است جایگزین آن کرده‌اند؛ پس، مردم باید پای کاری که کرده‌اند بایستند. هر چه عمل بزرگ باشد، دشمنش بیشتر و بزرگتر است.^{۱۷۵} شما ملت عزیز با قدرت خودتان، با ایمان خودتان، با تحولی که درتان واقع شد، دست تبهکاران را در داخل و دست غارتگران را که از خارج دراز شده بود قطع کردید. شما یک حکومت طاغوتی را برداشتید و به جای او یک حکومت اسلامی گذاشتید. شمایی که این کار را کردید باید دنبالش باشید تا نگهش دارید، نمی‌شود که انسان یک کاری بکند و نیمه کاره رهاش کند.^{۱۷۶} مشکلات پس از جنگ یکی پس از دیگری رخ می‌نمایند، و نظام نوپای ما ان‌شاء‌الله در مقابل آنها چون کوه ایستاده است؛ و مردم عزیز زیر فشار چرخهای زندگی و اقتصادی همان گونه که تا به حال برای خدا و دین او مقاومت کرده‌اند، بعد از این نیز با تمام توان استقامت می‌کنند؛ و آلا همه زحمات این سالیان پردرد و اضطراب و افتخار از بین خواهد رفت.^{۱۷۷}

حفظ وحدت و هوشیاری نسبت به توطئه‌ها

حفظ وحدت کلمه

ای امید من، ای امیدهای من، ای نویدهای من، ای فرزندان عزیز اسلام، رمز پیروزی را دریافتید. دریافتید که در این دو سال اخیر با وحدت کلمه ریشه استبداد، ریشه سلطنت استبدادی ۲۵۰۰ ساله را از بیخ کندید. دریافتید که نفتخواران

^{۱۷۴}. صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۳۱۸.

^{۱۷۵}. صحیفه امام، ج: ۱۹، ص: ۵۴.

^{۱۷۶}. صحیفه امام، ج: ۱۹، ص: ۶۶.

^{۱۷۷}. صحیفه امام، ج: ۲۱، ص: ۲۳۲-۲۳۳.

مفتخوار را عقب زدید. دریافتید که با وحدت کلمه و وحدت غرض و هدف و آن ایمان و هدف اسلام، هدف جمهوری اسلام، دریافتید که این رمز شما را به پیروزی رساند. این رمز را از دست ندهید، صفهای خود را فشرده تر کنید، روابط خود را با همه قشرها خصوصاً با روحانیین زیاد کنید. شما آمال و آرزوی ما هستید. ملت ایران با این وحدت کلمه آمال و آرزوی اسلام است. باید با وحدت کلمه همه چیزهایی که پیش آمده است حفظ کنید.^{۱۷۸}

هم‌پیوستگی و هوشیاری

لازم است نهضت شریف اسلامی خود را تا برچیده شدن رژیم ظالمانه و قلدری ادامه دهید؛ و به وعده‌های پوچ دولت غیرقانونی توجه نکنید، و از اختلاف در این موقع حساس احتراز کنید؛ و هم‌پیوستگی خود را به رژیم ثابت کنید؛ و با هوشیاری خدعه‌های شیاطین را خنثی نمایید؛ و مطمئن باشید که پیروزی و سرفرازی شما نزدیک است.^{۱۷۹} حالا هم صفهای ما باید فشرده تر بشود. یک قشر نمی‌تواند این خرابیها را ترمیم کند. همه با هم، همه با هم، تمام اقشار با هم به پیش! اگر چنانچه از این به بعد سستی بشود، خدای نخواستہ این نهضت رو به سستی برود، آنها در کمینند؛ و دشمنهای ما دست برنداشته‌اند. شما ملت مأمورید که با هوشیاری جلو این تفرقه‌ها را بگیرید. جوانان عزیز ما در دانشگاه و در سایر مدارس موظفند که از این توطئه‌ها جلوگیری کنند. عزیزان من! این توطئه‌گریها بر ضد انقلاب است و اینها که توطئه می‌کنند بر ضد انقلاب هستند؛ تهمت‌ها که می‌زنند برای تفرقه، ضد انقلاب است.^{۱۸۰}

جلوگیری از تفرقه

نگذارید خائنان در صفوف فشرده شما نفوذ کنند، نگذارید آنهایی که تفرقه‌افکنند به بهانه‌های بیجا در بین شما تفرقه بیندازند؛ جلو این تفرقه‌ها را بگیرید. برای اسلام خدمت کنید؛ اسلام مأمور کرده ما را به وحدت کلمه. تفرقه‌اندازان از اسلام بیرونند.^{۱۸۱}

امروز روز اختلاف نیست

امروز بر همه ما، بر همه ملت، بر بانوان، بر برادران، بر علما، بر دانشگاهیها، بر وکلا، بر وزرا، بر همه قشرهای ملت است که احتراز کنند از اختلاف، و احتراز کنند از کارهایی که مخالف با نهضت اسلامی است؛ مخالف با جمهوری اسلامی است. دست از اختلافات بردارید. در یک امور جزئی با هم اختلاف نکنید. امروز روز اختلاف نیست. ما اگر خدای تبارک و تعالی توفیق بدهد و ملت ما این رمز را حفظ کند، امیدواریم که بتوانیم استقرار بدیم حکومت اسلامی را و احکام اسلام را. لکن احتیاج به وحدت کلمه دارد، که ملت ما باید وحدت کلمه داشته باشند. ملت ما که در سایر بلاد هستند، باید با ما تشریک

^{۱۷۸} . صحیفه امام، ج: ۶، ص: ۳۵۱-۳۵۲

^{۱۷۹} . صحیفه امام، ج: ۶، ص: ۲۸۳

^{۱۸۰} . صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۶۴

^{۱۸۱} . صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۱۳۰

مساعی کنند. همه با هم یکصدا و یک ندا به سوی جمهوری اسلامی و احکام مقدس اسلام.^{۱۸۲} مملکت ما امروز یک آشفته‌گیاهی دارد. البته نه آشفته‌گی که نشود اصلاحش کرد. اینها چیزی نیستند. اینهایی که حالا دارند آشوب می‌کنند الآن چیزی نیستند، لکن اگر ما غفلت کنیم ممکن است این [ها] چیزی بشوند. من حالا الآن از اینها هیچ خوبی ندارم؛ برای اینکه یک ملتی همه اقشارش با هم بودند و همه یک مطلب را خواستند همان طور که دیدید که همه ملت که با هم بودند، نتوانستند قدرتهای خارجی این ملت را از آن کاری که دارد منحرف کنند.^{۱۸۳}

گرم نگه‌داشتن نهضت با حفظ وحدت

تکلیف همه ملت این است که همان طوری که این نهضت را با وحدت کلمه و وحدت مقصد که همه مقصدشان اسلام بود، همه با هم فریاد اسلام می‌زدند، حالا هم همان را حفظ بکنند؛ اجتماعات خودشان را حفظ بکنند؛ مساجد را پر بکنند از جمعیتها. جاهایی که اجتماعات عمومی می‌شود و در جای اجتماعات عمومی، اجتماع بکنند و مطالب را، آن مطالبی که مقصدشان است و آن اینکه همه احکام اسلام در ایران جاری بشود، اینها را باز در نظر بگیرند. و با این اجتماعات و با اینطور گرم نگه‌داشتن نهضت، این را گرم نگه دارند تا این مسائل بعدی که باید بگذرد و این حکومت انتقالی مبدل به یک حکومت مستقر بشود، مستقل بشود، مجلس شورا پیدا بشود، رئیس جمهور معلوم بشود؛ تا اینکه بساط آن احزاب و آنهایی که مخالفت‌هایی با رژیم اسلامی دارند، اینها از بین بروند.^{۱۸۴}

جلوگیری از اختلاف

الآن یک مملکتی است، دست ملت است. این ملت موظف است این مملکت اسلامی را سروسامان به آن بدهد. سرو سامان به آن دادن این است که هر اختلافی هر جا می‌خواهد پیدا بشود، خفه کنند آن اختلاف را. نگذارند اختلاف پیدا بشود. هر جا می‌خواهند این اشخاص فساد بکنند، بشناسانند آنها را. بگیرندشان، تسلیمشان کنند به دادگاه. یک مسئله‌ای است عمومی باید انجام بگیرد.^{۱۸۵}

^{۱۸۲} . صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۱۵۵

^{۱۸۳} . صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۴۳۵-۴۳۶

^{۱۸۴} . صحیفه امام، ج: ۸، ص: ۳۶۱-۳۶۲

^{۱۸۵} . صحیفه امام، ج: ۱۲، ص: ۹۱

امید است عموم ملل مستضعف جهان و بخصوص ملت‌های اسلامی با اتحاد و همبستگی کامل و رفع اختلافات خود در برابر قدرتهای پویشی استعمارگران قیام نموده و سلطه آنان و بخصوص امریکای جهانخوار را از کشورهای خویش قطع نموده، استقلال واقعی خود را باز یابند.^{۱۸۶}

هوشیاری، حفظ وحدت و شور انقلابی

ملت عزیز باید در این وقتی که قدرتهای جهانی در پیکار با اسلام و کشور ما بسیج شده‌اند و مفتیان درباری به کمک صهیونیسم جهانی و قدرتهای شیطانی در تفرقه‌افکنی بین مسلمانان پیا خاسته‌اند، با اتکال به قدرت بی‌پایان حق تعالی و هوشیاری، وحدت خود را حفظ کنند و با شور انقلابی به پیش روند.^{۱۸۷} ما یک ملتی می‌خواهیم که برای اسلام همدست بشوند. مطمئن باشید که وقتی یک ملت در یک امر اسلامی همدست شدند- که چنانچه می‌بینید شدند- هیچ قدرتی نمی‌تواند شما را عقب بزند. آنها هم این معنا را فهمیده‌اند.^{۱۸۸} اگر ملت عراق بخواهند از گرفتاری که دارند و داشتند و از تحت ستم این ستمکاران خارج بشوند، چاره ندارند جز آنکه همان نحو که ایران اجتماع کرد و ملت متحد شد و با اتحاد کلمه و اتکال به خدای تبارک و تعالی آن حکومت جائز را ساقط کرد، با اینکه آن حکومت قدرتش بسیار بیشتر بود از این حکومت بعثی صدام بسیار خبیث، مع‌ذلک، ملت ایران توانست با اینکه سلاح نداشت این جرثومه فساد و این سلسله خبیث سلاطین را که در طول تاریخ مجرمت‌ترین افراد انسانها بودند، منقرض کند و به جای او جمهوری اسلامی را مستقر نماید؛ عراق هم چاره‌ای جز این ندارد.^{۱۸۹}

با هم‌بودن مردم و حکومت مانع از دخالت بیگانگان

آن روزی که در بین مردم یک اختلافی پیدا بشود، بین مردم و حکومت اختلاف پیدا بشود، بین خود روحانیون- خدای نخواست- یک وقت اختلاف پیدا بشود، آن روز است که ممکن است آنها یک وقتی دخالت بکنند. مادامی که همه مردم با هم هستند، روحانیت هست در صحنه و مردم هم هستند در صحنه، حکومت هم- با- مردمی است، اسلامی است، آنها نمی‌توانند کاری بکنند.^{۱۹۰} تا ملتها یک همچو بیداری پیدا نکنند و تا ملتها یک همچو انسجامی پیدا نکنند، باید بدانند که محکوم به حکومت‌های فاسد و محکوم به امریکای جنایتکار و سایر ابرقدرتها هستند.^{۱۹۱}

^{۱۸۶} . صحیفه امام، ج: ۱۲، ص: ۲۲۹

^{۱۸۷} . صحیفه امام، ج: ۱۳، ص: ۱۸۴

^{۱۸۸} . صحیفه امام، ج: ۱۳، ص: ۳۵۰

^{۱۸۹} . صحیفه امام، ج: ۱۴، ص: ۲۷۷

^{۱۹۰} . صحیفه امام، ج: ۱۶، ص: ۱۸۷-۱۸۸

^{۱۹۱} . صحیفه امام، ج: ۱۶، ص: ۳۲۵

وحدت همه اقشار، مانع از کودتا

حفظ اسلام در ایران به وحدت شماهاست، وحدت روحانی و مردم، مردم و روحانی، ارتشی و ژاندارمری و قوای مسلح با دولت، همه اینها با هم، همه وقتی دست به هم دادیم و همه شدیم **يَدٌ وَاحِدَةٌ** علی **مَنْ سِوَاهِ** همان طوری که فرمودند که اینها دست واحد هستند بر سوایشان، اگر دست واحد شدیم برای «**مَنْ سِوَاهِ**» هیچ کس نمی‌تواند به ما ضرری بزند. آن روز به ما ضرر می‌خورد که خلل در وحدت ما پیدا بشود. هیچ کس نمی‌تواند در این کشور کودتا کند، با وضع فعلی هیچ کس نمی‌تواند. آن روزی که اختلاف پیدا شد بیتتان، آن روز بدانید که آن شیاطینی که نشستند آنجا و نگاه می‌کنند، آن شیاطین یک کودتاجی درست می‌کنند، می‌تراشند، اختلاف این کار را درست می‌کند.^{۱۹۲}

توصیه در خصوص عبرت‌گرفتن از مسأله مشروطیت

مردم در انتخابات موظفند، موظف شرعی هستند که اختلافات کوبنده را از آن دست بردارند، و این یک امری است که بین همه هست، یعنی یک تکلیفی متوجه به همه هست، به من طلبه که اینجا نشستیم و به شما علما و همه علمای بلاد و همه قشرهای ملت، همه روشنفکران، همه نویسندگان، گویندگان، به همه تکلیف شرعی است که نگذارید مسئله مثل مسئله مشروطیت بشود. عبرت بگیرید از آنجا، اگر مثل او بشود، آنهایی که مخالف با اسلام و جمهوری اسلامی هستند و بازیگر هستند، آنها می‌آیند قبضه می‌کنند.^{۱۹۳}

هوشیاری مردم، عامل پیروزی

هوشیاری مردم در وضع فعلی یکی از عوامل پیروزی آنان بر باطل است. و مردم تصور نکنند ایادی نفوذی استکبار و امریکا دست از شیطنت برداشته‌اند، در هر جا و در هر مقوله‌ای احتمال حضور و کارشکنی آنان هست.^{۱۹۴}

نظارت همگانی بر امور جامعه

نظارت ملت بر کارها

سؤال: [آیا شما یک برنامه سیاسی مشخص دارید که پس از بازگشتتان به ایران اعمال شود؟]

^{۱۹۲} . صحیفه امام، ج: ۱۷، ص: ۳۸۳-۳۸۴

^{۱۹۳} . صحیفه امام، ج: ۱۸، ص: ۱۷۳

^{۱۹۴} . صحیفه امام، ج: ۲۱، ص: ۲۳۳

جواب: مسلم است که ما همیشه راهنماییهای خود را می‌کنیم و برنامه برای آینده هم داریم که در اختیار حکومت آزاد و اسلامی آینده قرار می‌دهیم و آنها هستند که تصمیم می‌گیرند و ملت هم همیشه بر کارهای خود نظارت می‌کند.^{۱۹۵}

همه ملت موظف به نظارت بر امور

این یک سفارش عمومی است که پیش من اهمیت دارد و باید عرض بکنم به همه، به همه قشرهای ملت باید عرض بکنم با کمال دقت توجه کنید که یک قدم خلاف اسلام نباشد، یک قدم. با کمال دقت ملاحظه کنید که کمیته‌هایی که در تحت کفالت شماسست اشخاصی توی آن نباشند که خلاف اسلام عمل می‌کنند. با کمال دقت ملاحظه کنید کسانی که به عنوان اسلام، به عنوان مسلمین، به عنوان چه، معممین کذا، اینها یک قدم خلاف بر ندارند که خدای نخواستہ چهره اسلام را برخلاف آنطوری که هست قبیح نشان بدهند. این در نظر من از همه چیزها اهمیتش بیشتر است و مسئولیتش هم بیشتر. همه ما مسئولیم که این کار را انجام بدهیم؛ یعنی آنطور که، آنقدری که، قدرت داریم این کار را انجام بدهیم که گمان نشود که اسلام هم مثل سایر حکومت‌های دیگر هست و تا حالا دستشان چیزی نبوده؛ حالا که دستشان آمده، همانند که بودند و همانند که هستند. این مسئله مهم است. و آقایان توجه کنند همه و همه ملت موظفند که نظارت کنند بر این امور. نظارت کنند اگر من یک پایم را کنار گذاشتم، کج گذاشتم، ملت موظف است که بگویند پایت را کج گذاشتی، خودت را حفظ کن. مسئله، مسئله مهم است. همه ملت موظفند به اینکه نظارت داشته باشند در همه کارهایی که الآن مربوط به اسلام است. اگر دیدند که یک کمیته خدای نخواستہ برخلاف مقررات اسلام دارد عمل می‌کند، بازاری باید اعتراض کند؛ عرض بکنم که کشاورز باید اعتراض کند؛ معممین و علما باید اعتراض کنند. اعتراض کنند تا این کج را راست کنند. اگر دیدند یک معمم بر خلاف موازین اسلام، خدای نخواستہ، می‌خواهد عمل بکند، همه موظفند که جلوی او را بگیرند که امروز غیر روزهای دیگر است.^{۱۹۶}

مسئولیت همه مردم

کَلِّمُوا رَاعِيًا. همه باید مراعات کنید، همه‌تان «راعی» هستید، همه مردم، و همه هم مسئول هستند؛ یعنی همه باید همان طوری که یک شبانی یک گله‌ای را می‌برد و رععی می‌کند و می‌چراند و به جاهای خوب باید ببرد، مسئول این است که این را به جاهای خوب و به علفچراهای خوب ببرد و به آبهای خوب، و مسئول است پیش صاحبان او به اینکه چرا نبردی؟ همه ما آن حال را داریم، مسئولیم در مقابل خدا و در مقابل وجدان. و همه‌مان باید مراعات بکنیم؛ یعنی نه اینکه مراعات خودمان را؛ من مراعات همه شما را بکنم؛ شما هم هر یک مراعات همه را. یک همچو برنامه است که همه را وادار کرده که به همه «چرا» بگوییم، همه را. به هر فردی، لازم کرده به اینکه امر به معروف کند.^{۱۹۷}

^{۱۹۵}. صحیفه امام، ج: ۵، ص: ۴۲۲

^{۱۹۶}. صحیفه امام، ج: ۸، ص: ۴-۵

^{۱۹۷}. صحیفه امام، ج: ۱۰، ص: ۱۰۹-۱۱۰

ناظر بودن ملت در همه جا

خود این سربازها توطئه‌هایی که در داخل سربازخانه‌ها انجام می‌گیرد به دست می‌آورند و گزارش می‌دهند. پاسدارها همه دنبال این مطلب هستند که این توطئه‌ها را خنثی کنند و خود ملت است که ناظر است، در همه جا ناظر است. الآن هم در همه اطراف، این جنایتکارها را به تدریج، پیدا می‌کنند و معرفی می‌کنند و خودشان می‌گیرند و تحویل می‌دهند.^{۱۹۸}

وجوب امر به معروف و نهی از منکر بر همه ملت

چنانچه توجه به اینکه مبدا یکی خلاف بکند، آن هم اختصاص به شما ندارد؛ همه قوای مسلحه باید در این معنا باشند. امر به معروف و نهی از منکر بر همه ملت واجب است. اگر یک خلاف یکی کرد باید نهی بکنید، باید باز دارید او را از این کار. اگر یک آدمی در یک پادگانی یک عملی کرد که بر خلاف وظیفه بود، باید اطلاع بدهید تا اینکه این را جلویش را بگیرند.^{۱۹۹}

نظارت همگانی بر مسائل سیاسی - اجتماعی

باید همه زنها و همه مردها در مسائل اجتماعی، در مسائل سیاسی وارد باشند و ناظر باشند. هم به مجلس ناظر باشند، هم به کارهای دولت ناظر باشند، اظهار نظر بکنند. ملت باید الآن همه‌شان ناظر امور باشند، اظهار نظر بکنند در مسائل سیاسی، در مسائل اجتماعی، در مسائلی که عمل می‌کند دولت، استفاده بکنند، اگر یک کار خلاف دیدند.^{۲۰۰}

وظیفه مسلمین نسبت به امر به معروف و نهی از منکر

باید همه توصیه به حق بکنیم و سفارش به حق بکنیم. و در همه اطراف کشور، آنهایی که در کمیته‌ها هستند، آنهایی که در بسیج هستند، آنهایی که در دادگاهها هستند و سپاه پاسداران، شهربانیها و همه با هم سفارش به حق بکنند. و اگر اعوجاجی خدای نخواست در یکی پیدا بشود یا نفوذی کرده باشد بعض افراد منحرف و چپ یا چینمای نوکر راست، باید سفارش کنند و نگذارند برخلاف حق، کسی عمل کند. وقتی یک کشوری ادعا می‌کند که جمهوری اسلامی است و می‌خواهد جمهوری اسلامی را متحقق کند، این کشور باید همه افرادش امر به معروف و ناهی از منکر باشند. اعوجاجها را خودشان رفع بکنند. اگر در یک کمیته‌ای خلاف واقع می‌شود، خود افراد کمیته و خود مردم آن اعوجاج را سفارش بکنند که رفع بشود. سفارش به حق و صبر، و سفارش به صبر. در مشکلات صبر بکنند و سفارش به صبر کنند. و در همه

^{۱۹۸}. صحیفه امام، ج: ۱۳، ص: ۷۵.

^{۱۹۹}. صحیفه امام، ج: ۱۳، ص: ۱۸۲.

^{۲۰۰}. صحیفه امام، ج: ۱۳، ص: ۱۹۳.

قشرهای متصدی کار، سفارش به حق بکنند. نگذارند که بعض افراد در هر ارگانی که هستند، در هر جایی که هستند، خود ملت نگذارند که بعض افرادی که نفوذ کرده است در همه ارگانها، اینها خلافی بکنند، خلاف شرعی بکنند، خلاف عرفی بکنند، و آنها را امر به معروف کنند و از منکرات نهی کنند تا به سفارش حق تعالی که فرموده است که همه مردم در خسران اند مگر مؤمنین که عمل صالح می کنند، و سفارش به حق می کنند و سفارش به صبر [عمل شود]. ما همه امروز وظیفه داریم. امر به معروف و نهی منکر بر همه مسلمین واجب است. جلوگیری از منکرات بر همه مسلمین واجب است. سفارش به حق که امر به معروف است و نهی از منکر است بر همه مسلمین واجب است. شما و ما موظفیم که هم در تمام اموری که مربوط به دستگاههای اجرایی است امر به معروف کنیم. و اگر اشخاصی پیدا می شوند که خلاف می کنند معرفی کنیم به مقاماتی که برای جلوگیری مهیا هستند. و مشکلات را هم تحمل کنیم؛ مشکلاتی که امروز برای ایران هست و برای مملکت جنگزده هست، این مشکلات باید صبر بشود تا اینکه رفع بشود. شما که امروز کشور را از خودتان می دانید و دولت را از خودتان می دانید و رئیس جمهور را از خودتان می دانید و ارتش را از خودتان می دانید و همه مصالح کشور را مصلحت خودتان می دانید و هر فسادی که در کشور واقع بشود نقص برای خودتان می دانید، موظف هستید و موظف هستیم که هر چیزی که برخلاف حق است سفارش کنیم که انجام نگیرد، و حق در ایران انجام بگیرد.^{۲۰۱}

عدم نظارت ملت موجب تباهی کشور

ما اگر نظارت نکنیم؛ یعنی، ملت اگر نظارت نکنند در امور دولت و مجلس و همه چیز، اگر کنار بروند، بسپارند دست اینها و بروند مشغول کارهایشان بشوند، ممکن است یک وقت به تباهی بکشد. ما باید ناظر باشیم به امور مردم. ما باید، ملت باید ناظر باشد به اموری که در دولت می گذرد، اموری که - فرض کنید که - در مجلس می گذرد. نظارت! توجه داشته باشد به اینها.^{۲۰۲}

وظیفه ملت در قبال قدرت طلبی و مال طلبی دولت

آن روزی که هر یک از شماها را ملت دید که دارید از مرتبه متوسط می غلتید به طرف مرفه و دنبال این هستند که یا قدرت پیدا بکنید یا تمکن پیدا کنید، مردم باید توجه داشته باشند و اینطور افرادی که بتدریج ممکن است یک وقتی خدای نخواستہ پیدا بشود، آنها را سر جای خودشان بنشانند. اگر ملت می خواهد که این پیروزی تا آخر برسد و به منتهای پیروزی که آمال همه است برسد، باید مواظب آنهايي که دولت را تشکیل می دهند، آن که رئیس جمهور است، آن که مجلس هست، مجلسی هست، همه اینها را توجه بکنند که مبدا یک وقتی از طبقه متوسط به طبقه بالا و به اصطلاح خودشان مرفه به آن طبقه برسد ... و آن روزی که دیدید و دیدند که انحراف در مجلس پیدا شد، انحراف از حیث قدرت طلبی و از حیث مال طلبی، در کشور در وزیرها پیدا شد، در رئیس جمهور پیدا شد، آن روز بدانند که علامت اینکه شکست بخوریم،

^{۲۰۱}. صحیفه امام، ج: ۱۳، ص: ۴۶۹-۴۷۰

^{۲۰۲}. صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۱۷

خودنمایی کرده؛ از آن وقت باید جلوییش را بگیرند. رئیس جمهوری که بخواهد سلطنت کند به این مملکت، خود مردم باید جلوییش را بگیرند. مجلسی که بخواهد قدرتمندی نشان بدهد و آن مسائلی که سابق و آن افرادی که سابق در مجلس بودند آن کارها را بکند، خود مردم باید جلوییش را بگیرند؛ اگر مردم بخواهند که اسلام را حفظ کنند، جمهوری اسلامی را حفظ کنند، دولت و مجلس و رئیس جمهور و اینها را حفظشان کنند؛ یعنی، حفظ کنند از اینکه - خدای نخواستہ - یک وقت قدمی از آن ور برندارند.^{۲۰۳}

تلاش برای ایجاد اختلاف

تشتت نکنند، اسباب تشتت فراهم نکنند. با بهانه‌های جزئی و بچه‌گانه با هم جنگ نکنند، با هم در نیفتند. این چیزها را آنها درست می‌کنند و بین مردم درست می‌کنند تا مردم را به هم مشغول کنند و استفاده کنند. صحیفه امام، ج: ۳، ص: ۳۱۰
شما الهی بشوید. وحدت پیدا بکنید. صفتان را واحد کنید. دشمنها در کمین شما هستند، در کمین ملت ما هستند. دشمنها حالا فهمیدند که وحدتی که در ایران پیدا شده است، آنها را شکست داد. الآن بیشتر درصدد هستند برای اینکه چشیدند آن مزه‌ای را که وحدت داشت در بین ما. آنها عذاب او را چشیدند! الآن درصدد اینند که شماها را متفرق کنند، از هم جدا کنند شما را.^{۲۰۴}

توطئه شیاطین در مخفی گاهها

باید شما خانمها، شما برادران، شما خواهران، بیدار باشید! باید ملت ایران بیدار باشد! نگذارید خون شهدای ما هدر برود. نگذارید خون جوانان ما پایمال شود، پایمال اغراض شخصیه؛ اغراض شخصیه را به دور بریزید. دستهای خیانتکار، گروههای مختلف درست نکند. گروههای مختلف اسباب تفرقه می‌شود؛ رشد سیاسی نیست. در صدر مشروطیت هم با ایجاد گروههای مختلف نگذاشتند که مشروطه به ثمر خودش برسد. آن را برخلاف مسیر خودش راندند. امروز هم همان شیاطین، همانها که مخالف با این نهضت بودند، می‌خواهند نگذارند. مردم ایران! بیدار باشید، مسلمین! بیدار باشید، اگر خدای نخواستہ خللی واقع بشود در این صف فشرده مسلمین، در این صف فشرده ملت ایران، خطر در پیش است. تفرقه‌افکنها را از بین خودتان بیرون کنید. ما نخواهیم گذاشت که این تفرقه‌افکنها رشد کنند، آنها را در نطفه خفه می‌کنیم. آزادی غیر از توطئه است. آزادی، آزادی بیان است؛ هرچه می‌خواهند بگویند، توطئه نکنند، آدمکشی نکنند. این آدمکشها و توطئه‌گرها را دفن خواهیم کرد. برادران من! بیدار باشید، هوشیار باشید، شیاطین در مخفیگاهها توطئه می‌کنند. باید ما با هم - یکصدا با هم - به پیش برویم و این نهضت را و این جمهوری اسلامی را به ثمر برسانیم.^{۲۰۵}

بسیج شدن قدرتها برای ایجاد اختلاف در ایران

امروز که ایران به اعتماد خدا نهضت کرد، اینها یافتند و احساس کردند، در عین [حال] دیدند که ملتی با نداشتن اسلحه و با قدرت اسلام و ایمان و وحدت کلمه، غلبه کردند بر شیاطین که دارای همه [تجهیزات] بودند؛ دارای اسلحه‌های مدرن بودند، و دولتهای بزرگ مثل امریکا و انگلستان پشتیبانی‌شان کردند، نتوانستند شاه را نگه دارند. اینها وحدت کلمه را

^{۲۰۴}. صحیفه امام، ج: ۶، ص: ۲۸۴-۲۸۵

^{۲۰۵}. صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۱۳۳-۱۳۴

احساس کردند. پیشتر علمی بود، و الآن وجدانی و لمس. از این رو الآن قوای خودشان را بیشتر بسیج کردند تا اختلاف در ایران ایجاد کنند. در کردستان، در بلوچستان، در بین خوزستان، به بهانه‌هایی می‌خواهند اختلاف بیندازند. و همین معنا باعث این است که اینها کوشش کنند بین برادران اسلامی وحدت کلمه حاصل نشود، به اینکه حکومتها را وادار کنند که به مبارزه هم بروند، و طرفداران خود را در کشورهای اسلامی بگمارند.^{۲۰۶}

ایجاد غائله برای انحراف مردم از راه مستقیم

الآن هر جا شما بروید در اطراف این مملکت، دستجات مختلف همه دنبال این مطلبند که مردم را نگذارند آن راهی که باید بروند، بروند. هر جا یکجوری، هر جا یکجور غائله بلند می‌کنند که نگذارند مردم راه مستقیمی که باید بروند، که برسند به اساس مطلب. یعنی منتهی بشوند به اینکه مملکتشان جوری شده است که دیگر همه چیزش تمام است؛ یعنی اساسش. همان طوری که اگر ما رأی نداده بودیم به اصل جمهوری اسلامی، یا می‌رفتیم سراغ اینکه خوب حالا حکومت اینجا چه جوری است، و فرض کنید شهربانی اینجا چه جوری است، غلط بود. الآن که شما می‌خواهید اساس را درست کنید، که رئیس‌جمهور می‌خواهید تعیین کنید، الآن همه قوا باید متوجه این بشود که توطئه‌هایی که می‌شود که نگذارند رئیس‌جمهور تعیین بشود و غوغا خواهد شد، این را بدانید که مهیا باشید. همه جا خواهند یک غوغایی کرد. متوجه باشید که شما را دیگر برنگردانند از راه مستقیم به یک راه دیگری. خودشان غوغا کنند و فایده ببرند. همه متوجه این مسئله باشید، همه جا.^{۲۰۷}

تلاش گروهکها برای ایجاد اختلاف

شما بدانید که در بین این ملت ما الآن اشخاصی هستند گروهکهایی هستند که می‌خواهند یکی یکی اینهایی که مشغول خدمت به این مملکت هستند از نظر مردم بیندازند و آنها را از ملت جدا کنند.^{۲۰۸}

ایجاد نفاق بین ملت

آنهایی که توطئه‌گر هستند و با توطئه خودشان می‌خواهند بین ملت نفاق ایجاد کنند، و گمان کردند که می‌توانند بین ملت یکپارچه اسلامی ایران نفاق ایجاد کنند و گروهها را در مقابل هم قرار بدهند، آنها در اشتباه‌اند. آنها ملت ایران را نشناختند. آنها نمی‌دانند که ملت ایران یکپارچه مجاهد است و یکپارچه رزمنده است و یکپارچه مؤمن است و دست تبهکاران را به واسطه ایمان خودشان از کشورشان قطع می‌کنند؛ توطئه‌ها را یکی پس از دیگری ختی می‌کند.^{۲۰۹} از شیاطین غافل نباشید. این شیاطین به هر چیزی که می‌توانند متشبهت می‌شوند و به هر راهی می‌خواهند در دل این ملت رخنه کنند. قضیه حمله

^{۲۰۶}. صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۱۸۶.

^{۲۰۷}. صحیفه امام، ج: ۱۲، ص: ۸۹-۹۰.

^{۲۰۸}. صحیفه امام، ج: ۱۳، ص: ۵۳۸.

^{۲۰۹}. صحیفه امام، ج: ۱۴، ص: ۴۸۲-۴۸۳.

نظامی آن قدرها مهم نیست، جوایش را بحمدالله سلحشوران اسلام می‌دهند و داده‌اند. رسانه‌های گروهی هم دیگر حرف‌هایشان تأثیری ندارد در دنیا، برای اینکه معلوم شده است که اینها چکاره‌اند و مسائل شان یک مسائلی است که باور نمی‌کنند، نمی‌توانند بازی بدهند ملت‌های ما را. آنچه که امروز آنها دست به آن زده‌اند قضیه ایجاد- به خیال خودشان- تفرقه است، مثلاً می‌گویند راه فلان مقام، خط فلان مقام چی است و خط فلان مقام هم مقابل اوست. دو مقامی که هر دو و سایر مقامات همه با هم هستند و در همه چیزها با هم دوست و برادر هستند، و آنها خودشان می‌دانند که راهی جز همان راهی که همه دارند ندارند، لکن ساده دل‌ها ممکن است که گاهی باور کنند. راه فلان حوزه چی هست، راه فلان حوزه چی هست، راه فلان آقا چی هست، راه فلان آقا چی هست، راه روحانیون فلان قسم شان چی است، راه فلان قسم شان چی است. خطوط مختلفی آنها عرضه می‌کنند و به مردم می‌خواهند بیاورانند که یک همچو مسائلی هست در ایران و اینها هر کدام یک خط خاصی دارند، در صورتی که مسئله اینطور نیست، هیچ خطی جز خط اسلام در ایران نیست و همه با هم در یک خط هستند. آقایانی که در ماه محرم و صفر منبر می‌روند وظایف زیادی در این ابوابی که ما الآن در آن هستیم دارند. یکی همین محکوم کردن این کسانی که یک همچو حرف‌هایی را می‌زنند، که کی خط چه دارد و کی خط چی. باید به مردم گفت که اینها دشمنان شما هستند که می‌خواهند به شما مطالبی عرضه کنند که شما را از بعضی مقامات یا از همه دل‌سرد کنند.^{۲۱۰}

تبلیغات دشمن برای ایجاد اختلاف

می‌دانند که بعد از این همه تبلیغاتی که کردند، این همه تهدیداتی که کردند، حتی کاخ سفید تهدید کرد ایران را، ملت ایران همه این تهدیدات را توی خیابانها گذاشت و از رویش عبور کرد. آنها می‌فهمند قضیه را، و الآن در فکر این‌اند که از چه راه دیگر پیش بیایند. اینها خیال می‌کردند که اختلاف می‌توانند ایجاد کنند در ایران، هی دامن زدند به اینکه هی اختلاف است، هی اختلاف است، سران با هم اختلاف دارند، مردم دیگر خسته شدند رو به اختلاف رفتند، خیال می‌کردند با دعوت به اختلاف، مردم اختلاف پیدا می‌کنند. یک وقت چشمهای بسته‌شان را باز کردند و دیدند که ایران یکپارچه قیام کرد. یکدفعه از خواب بیدار شدند که چه بود قضیه، الآن متحیرند که چه بود قضیه و باید چه کرد. اختلافی که آنها خیال می‌کردند، ما که می‌دانستیم نیست قضیه چیزی، لکن آنها می‌خواستند با همین کلمه، اختلاف درست کنند. تبلیغ به «اختلاف»، خیال می‌کردند اختلاف درست می‌کند. تبلیغ به اینکه «مردم دیگر خسته شدند از جنگ»، این خستگی ایجاد می‌کند؟ روز قدس یکدفعه سیلی زد به صورت همه شان و تحلیل عملی‌ای که ملت ایران کرد، تمام تحلیلهای آنها را نقش به آب کرد. این هنر اسلام است از یک طرف و هنر ملت ایران است از طرف دیگر.^{۲۱۱}

^{۲۱۰}. صحیفه امام، ج: ۱۸، ص: ۱۶۹-۱۷۰

^{۲۱۱}. صحیفه امام، ج: ۱۹، ص: ۲۸۷-۲۸۸

یکی از مسائلی که خیلی مورد اهمیت است برای ما، و برای آنها هم بوده است، اینکه اگر اسلام آنطوری که هست مسلمین بر آن دست بیابند، باز منافع آنها به خطر می‌افتد. کوشش کردند با تبلیغات مختلف کارشناسهای مختلف، که مطلق ادیان را از چشم مردم بیندازند. بخصوص اسلام را از چشم مردم بیندازند. تبلیغات کردند که اسلام اصلش افیون جامعه است؛ ادیان برای این آمده است که مردم را خواب بکند تا اشخاص مقتدر و سلاطین بیایند و مردم را بچاپند، این قشرهای دینی مردم را خواب کنند. و همین طور دنبال این افتادند که قشر روحانی را در بین مردم منحط کنند: روحانین مردم کهنه‌پرستی هستند، فناتیک هستند، اینها درباری هستند، اینها برای سلاطین کار می‌کنند! این هم یک تبلیغ وسیعی بود. مع‌الأسف در هر دو تبلیغ توفیقهایی پیدا کردند. یک قشر جوان بی‌اطلاع از مسائل که عمق مسائل را ادراک نمی‌کردند، اینها راجع به آن تبلیغ اول که ادیان افیون جامعه هستند، باورشان آمد؛ و شروع کردند اینها هم به تبع آنها این جور تبلیغات را کردند.^{۲۱۲}

جدایی از قرآن کریم

دردهایی که به واسطه خیانت‌هایی که به ما کردند و به ملت ما کردند تتمه آن باقی است. خیانتها و تبلیغاتی که بر ضد اسلام و بر ضد قرآن کریم کردند و قشرها را خواستند از قرآن کریم جدا کنند و خواهران و برادران ما را خواستند از اسلام دور کنند، اینها باز یک مقدارشان هست با صورتهای مختلف.^{۲۱۳}

بدبین کردن مردم

اینها که می‌گویند «چه شده است» برای اینکه مردم را بدبین کنند؛ و اشخاص غافل هستند. شاید بسیاری از این «چه شده است»، بسیاری غفلت بکنند؛ و اگر اینها بگذارند، چیزهایی دیگر هم می‌شود. لکن البته با تدریج باید این آشفتگیها رفع بشود. همه ایران باید گروه امداد باشند. اگر همه گروه امداد شدند، رفع این اشکالات همه خواهد شد، و اگر ایرادگیر شدند، اشکالات رفع نمی‌شود، و احتمال اینکه یکوقت خدای نخواست به عقب برگردیم، یکوقت شکست بخوریم، یکوقت باز همان مسائل برگردد، هست.^{۲۱۴}

^{۲۱۲} . صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۳۸۸

^{۲۱۳} . صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۴۸۵

^{۲۱۴} . صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۵۰۷

الآن وقت این نیست که ما- عرض بکنم که- ناراحت بشویم از اینکه چرا خوب دولت کار نمی‌کند. خود دولت هم می‌داند که آنطور نمی‌تواند با شدت کار بکند؛ اما سوء نیت ندارد. من اینها را خوب می‌شناسم. اینها سوء نیت ندارند. کار زیاد است؛ گرفتاری زیاد است؛ آشفتگی زیاد است. و اضافه کنید به این زیادی آشفتگی و کار، اینکه اشکال‌تراشی زیاد است. می‌روند نمی‌گذارند که این کارگرهای نفت، کارگرهای ادارات، کارخانه‌ها، نمی‌گذارند اینها کار بکنند. می‌گویند که باید ما همین حالا این کارفرماها را همه را از بین ببریم، و چه بکنیم. در صورتی که الآن وقت این حرف نیست؛ و اینهایی که دارند این را می‌گویند از فرصت دارند استفاده می‌کنند برای اینکه نهضت را جلویش را بگیرند، مهار کنند. می‌روند توی رعیتها و اینها نمی‌گذارند کشت بکنند، بعد از آن هم که کشت شده، الآن نمی‌گذارند برداشت کنند.^{۲۱۵}

تضعیف دولت

امروز تضعیف دولت و شایعه‌سازیها و دروغ‌پردازیها مخالف صلاح ملت و مستضعفین، و کمک به دشمنان ملت و کشور است. و کسانی که گروهها را وادار به اعتصاب و تحصن و تضعیف دولت می‌کنند، مخالفین نهضت و از طرفداران اجانب و یا اعمال آنها به نفع اجانب است.^{۲۱۶}

ایجاد یأس و دلسردی نسبت به انقلاب و قانون اساسی

یکی از چیزهای بزرگی که اینها دارند، این است که سمپاشی کنند، به طوری که ما را از این انقلاب مأیوس کنند. این یکی از کارهای بزرگ اینهاست که می‌خواهند بکنند که از این انقلاب ملت ما مأیوس بشوند، و بگویند خوب کاری انجام نگرفته. اگر کارهای دست اول است، که عرض کردم همه‌اش انجام گرفته است. کارهای دست دوم هم چیزی است که مشغول انجامش هستند. همین در دولت آقای بازرگان چقدر کارها انجام گرفته، چقدر خانه‌سازی شده، و بی‌انصافها می‌گویند، یک خانه ساخته نشده. در این جهاد سازندگی چقدر خدمت کرد این ملت به این ملت خودش، و به این اشخاصی که مشغول کشت و زرع بودند؟ چقدر شما الآن خدمتها را شمردید که رفتید همه جا هر چه نابسامانی بوده درستش کردید؟ اینها باز می‌گویند هیچی نشده. از آن طرف خودشان فعالیت می‌کنند که چیزی نشود ... یکی از اموری که توطئه در آن هست این است که راجع به این قانون اساسی مردم را سرد کنند. از آنها بپرسید، خوب این قانون اساسی که شما می‌گویید که قانونی است ارتجاعی، کدام یکی از این موادش ارتجاعی است؟ اولی که دست رویش می‌گذارند، دست می‌گذارند، روی ولایت فقیه. اول، دست آنجا می‌گذارند، برای اینکه این یک طرح اسلامی است و آنها از اسلام می‌ترسند.^{۲۱۷} باید عَرَضه کنید کارهاتان را به ملت، و بفهمانید به ملت. اینها افتادند دنبال این مطلب که مأیوس کنند ملت

^{۲۱۵}. صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۵۱۸-۵۱۹

^{۲۱۶}. صحیفه امام، ج: ۹، ص: ۲۶۹

^{۲۱۷}. صحیفه امام، ج: ۱۰، ص: ۵۲۳-۵۲۵

را از این نظام جدید. بگویند «حالا هیچ کاری نشده است، هیچ در آن وقت نبوده، حالا هم نیست». باید شما با تبلیغات خودتان، با عَرَضه خودتان کارهایی که انجام می‌دهید، ملت ما باید آن کارهایی که انجام می‌دهید و ما می‌بینیم که مهندسین‌شان، اطباءیشان، دکترهایشان می‌آیند می‌روند در همین جهاد سازندگی کار می‌کنند برای مردم و سازندگی می‌کنند، لکن چون عَرَضه نمی‌شود درست، آن دسته خائن - آن دسته‌ای که برای دیگران کار می‌کنند - افتادند به اینکه «کاری نشده است، هیچ کاری نشده است، این رژیم هم مثل رژیم سابق است». در صورتی که هیچ شباهتی این جمهوری اسلامی با رژیم سابق، هیچ شباهتی ندارد.^{۲۱۸}

توطئه‌ها برای محو اسلام

خطبا هم در خطبه‌های خودشان مردم را بیدار کنند. مردم را دعوت کنند به صلاح، دعوت کنند به اینکه این توطئه‌هایی که در اطراف هست الآن این توطئه‌ها برای محو اسلام است. بیدار کنند مردم را تا - ان شاء الله - توفیق حاصل بشود. و ملت ما الآن که بیدار است و متوجه است برسد به آنجایی که همه احکام اسلام در این مملکت پیاده بشود، و این الگویی بشود از برای همه ممالک اسلامی.^{۲۱۹}

صدمه‌زدن به جمهوری اسلامی

از مسائلی که در مطبوعات باز لازم است این است که یک مقدار از مثلاً اوراق خودشان را صرف این کنند که این جمهوری اسلامی تا حالا چه کرده است. شما می‌دانید که الآن در بین مردم افتادند آن اشخاصی که می‌خواهند صدمه بزنند به جمهوری اسلامی. افتاده‌اند که هیچ کاری نکرده، این هنوز رژیم شاهنشاهی است، این فرقی با رژیم شاهنشاهی ندارد! حتی بعضی از نویسنده‌های متعهد مسلمان، آدمهای صحیح، آدمهای باسواد، یک شرح مفصّلی نوشته‌اند راجع به اینکه در جمهوری اسلامی حالا همان کارهاست و همان چیزها. اینها نگاه نمی‌کنند آن کارهایی را که شده ببینند که تا حالا چه شده است. آقای وزیر آموزش و پرورش که چند روز پیش از این آمده بودند گفتند که آن قدر مدرسه‌ای که در این دو سال ساخته شده است، ثلث همه مدارس است که از اوّل تا حالا ساخته شده است، در دو سال ثلث او - اینها را نمی‌گویند، آنهایی که غرض دارند آن مسائلی را که باید گفت نمی‌گویند، می‌روند می‌نشینند روی آن چیزهایی که عیب و علت است، آن را می‌گویند.^{۲۲۰}

^{۲۱۸}. صحیفه امام، ج: ۱۱، ص: ۸-۹.

^{۲۱۹}. صحیفه امام، ج: ۱۳، ص: ۴۳۹.

^{۲۲۰}. صحیفه امام، ج: ۱۲، ص: ۴۷۸-۴۷۹.

ایجاد بدبینی در مردم نسبت به شخصیتها

گروه‌های هستند که می‌خواهند یکی یکی اینهایی که مشغول خدمت به این مملکت هستند از نظر مردم بیندازند و آنها را از ملت جدا کنند. باید توجه داشته باشید که اینها که آمدند و مطلبی را گفتند مُچشان را بگیرید که این آقای که تو می‌گویی فلان است، دلیلت چه است؟ ببینید چه خواهد گفت. آن کسی که مثلاً در ارتش است، فرمانده ارتش است اگر گفتند فلان کار را کرده مُچش را بگیرید که دلیل شما بر این مطلب چه است؟ آن که در رأس دادگاهها هست اگر به او اشکال کردند مُچشان را بگیرید بگویید دلیلت بر این مطلب چه است؟ آن وقت خواهید فهمید که دلیلی در کار نیست. فقط این است که تبلیغات است، که می‌خواهند شخصیتها را بشکنند، و می‌خواهند نتیجه از آن بگیرند. و مع‌الأسف ملت ما توجه به این مسئله، بسیارشان کم دارند. به این تبلیغات سوئی که نسبت به بعضی از این روحانیون که مشغول خدمت به این ملت هستند، نسبت به اینها می‌کنند باور می‌کنند. اشخاصی را که من بیش از بیست سال است می‌شناسم و می‌دانم چه اشخاصی هستند لکه‌دار می‌کنند. اینها از عیوبی است که در کشور ما هست. اشخاصی که در ارتش الآن دارند خدمت می‌کنند، در ژاندارمری خدمت می‌کنند، در پاسداری دارند خدمت می‌کنند، در بسیج دارند خدمت می‌کنند، کمیته‌هایی که دارند خدمت می‌کنند، همه اینها الآن خدمتگزار هستند، البته در هر قشری و جمعیتی پیدا می‌شوند بعضی اشخاص غیر صالح. نباید ما اگر در یک جمعیتی یک آدم غیر صالح پیدا شد تمام آن گروهها را بگوییم. نباید ما بدون دلیل و بدون شاهد یک مطلبی را قبول بکنیم. بعضی از فلاسفه می‌گویند که کسی که بی دلیل یک مطلبی را قبول بکند از فطرت انسانی خارج شده است. و صحیح است. انسان نمی‌تواند به حسب فطرتش یک مطلبی را که می‌شنود همین طوری خودبخود قبول کند. اشخاصی که می‌خواهند الآن شخصیتهایی که در این مملکت مشغول خدمت و در رأس کار هستند از نظر مردم بیندازند، اینها نظرشان به این است که این کشور را تهی کنند از شخصیات و از اشخاص مؤثر، و آن کنند که سابق بود. ملت ما باید هوشیار باشد و هیچ مطلبی را بی دلیل قبول نکند.^{۲۲۱}

بدبین کردن مردم نسبت به مسئولین

ما هنوز در آغاز راه هستیم، و سالها وقت لازم است که با همت و تلاش همه دست‌اندرکاران و مردم عزیز میهن اسلامی مان بازسازی شود و مشکلات برطرف گردد. چه بسا افراد مغرض و مخالف با انقلاب، که از هیچ راهی نتوانسته‌اند به اسلام و انقلاب لطمه‌ای وارد نمایند، امروز در قالب شعارها و بالا بردن سطح توقعات در مردم بخواهند به هدفهای شوم خود نایل شوند، و با انگشت نهادن روی مشکلاتی که نتیجه تحمیل چندین ساله جنگ بوده است مردم را نسبت به مسئولین بدبین کنند و اینطور تبلیغ نمایند که بعد از قبول قطعنامه و نبودن جنگ چرا مشکلات حل نمی‌شود؟ باید به این افراد گفت مگر این کار به سادگی امکانپذیر است؟ مگر کشور ما از محاصره‌ها بیرون آمده است؟ مگر همه مراکز آسیب دیده برق و سوخت و کارخانجات را یکروزه می‌توان راه‌اندازی نمود که ما بگوییم دیروز جنگ بود و عذرها موجّه، ولی امروز که

^{۲۲۱}. صحیفه امام، ج: ۱۳، ص: ۵۳۸-۵۳۹

جنگ نیست چرا کمبود است؟ البته این سخنها از باب تذکر به مؤمنین است؛ و آلا مردم وفادار و انقلابی کشورمان برای به دست آوردن استقلال واقعی و رسیدن به خودکفایی خیلی بیشتر از اینها آماده صبر و فداکاری هستند.^{۲۲۲}

دل سرد کردن مردم از اسلام

این قلمها می‌خواهند ملت را دل سرد کنند. در عین حالی که ملت خودش وارد عمل هست، لکن باز احتیاطاً آنها حرف می‌زنند، منتشر هم می‌کنند، به افراد می‌گویند که نه، خبری نشده است! جمهوری اسلامی هم کاری از آن نیامد! اسلام هم از آن کاری نمی‌آید! تا همینها در خارج منعکس بشود، آنهایی که در خارج هستند و بی اطلاع‌اند از وضع ایران باورشان بیاید.^{۲۲۳} اکنون که نقشه‌های شوم دشمنان خارجی و داخلی اسلام و مسلمین با بیداری و وفاداری ملت و دولت باطل گردید و توطئه‌هایشان برای اختلاف بین دولتمردان - که در نتیجه اختلاف بین قشرهای ملت می‌شد - با هوشیاری ملت عزیز خشتی شد، از راه شایعه افکنی و تبلیغات بی‌پایه که به خیال خامشان موجب دل‌سردی و بی‌تفاوتی ملت سلحشور اسلامی گردد مشغول به فعالیت مذبح‌خانه شدند که به گمان باطل خود ملت را از صحنه خارج و اسلام و مسلمین را به پرتگاه هلاکت بکشند و راه را برای اربابان ستمگر خویش صاف نمایند.^{۲۲۴} کسانی که می‌خواهند این ملت را سست کنند و می‌خواهند به واسطه تبلیغات سوئی، که اخیراً بیشتر می‌کنند، که این مملکت در آن کاری نشده است. این مثل رژیم سابق است. مثل اوقاتی است که آنها بودند.^{۲۲۵} خصوصاً، در این پنجاه سال دوره سیاه پهلوی، آن طور تبلیغات کرده بودند و کردند که آنها می‌خواهند در ذهن ملت ما و جوانهای ما متمرکز کنند که ایران، اسلام، از عهده اینکه یک علمی را، یک تخصصی را، یک صنعتی را ایجاد کند عاجز است.^{۲۲۶}

اشکال تراشی نسبت به رژیم اسلامی

از آن طرف هی گفته می‌شود، به گوش مردم خوانده می‌شود که این رژیم اسلامی هم آمد و هیچ کاری برای هیچ کس نکرد. خوب، این رژیم اسلامی که از همه اطراف به آن هجوم است؛ از خارج و داخل، تا حالا نگذاشتند یک نفس راحتی بکشد، مع‌ذلک، در دهات، در راهسازی، در مخابرات، در خانه‌سازی، در تعلیم و تربیت، در مدرسه‌سازی آنقدری که در این سه سال شده است با همه ابتلائیاتی که این حکومت دارد و با همه گرفتاریهایی که از همه طرف، از دوست و دشمن، برای این ملت تحصیل می‌شود و گرفتاری ایجاد می‌شود، مع‌ذلک، با همه اینها، بیشتر از زمان، لاقلاً بیشتر از زمان این دو تا قلدر خدانشناس، عمل شده است و برای مردم رفاه حاصل شده است. بالاخره، از آسمان کسی نمی‌آید این مملکت را

^{۲۲۲} . صحیفه امام، ج: ۲۱، ص: ۲۰۰

^{۲۲۳} . صحیفه امام، ج: ۱۴، ص: ۱۳۳

^{۲۲۴} . صحیفه امام، ج: ۱۴، ص: ۲۲۰

^{۲۲۵} . صحیفه امام، ج: ۱۴، ص: ۲۲۸-۲۲۹

^{۲۲۶} . صحیفه امام، ج: ۱۴، ص: ۳۵۸

اصلاح کند. و شما همه و ما همه مکلف هستیم. اگر اینجا بتوانید یک اشکالاتی بکنید و خودتان هم اشکالدار باشید، پیش خدا هم می‌توانید؟ جواب می‌خواهد.^{۲۲۷}

دورکردن مردم از صحنه‌های انقلاب

سرکوب نهضت

بیدار باشید آقایان و بیدار باشند ملت ما که این منحرفها در کنار نشسته‌اند و با هم دارند مجتمع می‌شوند، و می‌خواهند ملت ما را منحرف کنند، و نهضت ما را اینها خیال دارند سرکوب کنند، ولکن بدانید که نمی‌توانند. و همه آنها، با تمام طوایفشان، یک عده معدودند که در قضیه فرماندم معلوم شد چی هستند. مردم همان مردم‌اند، بیخود اینها زحمت به خودشان ندهند. ملت همان ملت است، بازار همان بازار است، دانشگاه همان دانشگاه است، مدارس علمی همان مدارس علمی است، خطبای ما همان خطبا هستند، علمای بلاد ما همان علمای بلاد هستند؛ هیچ تزلزلی در آنها حاصل نشده است. گمان نکنید که این حرفهای شما تزلزل [ایجاد می‌کند] بلکه تصمیم را زیادتر می‌کند؛ قوت می‌دهد به اینهایی که برای اسلام می‌خواهند کار بکنند. هرچه شما قدم برخلاف اسلام بردارید، این جمعیت مصمتمتر می‌شود. بیخود آبروی خودتان را نبرید! بیخود هی مقاله نویسید. بیخود هی صحبت نکنید، زحمت به خودتان ندهید. ملت همان ملت است؛ و راه هم همان راه است؛ و دارند می‌روند.^{۲۲۸}

سست جلوه‌دادن مردم نسبت به انتخابات

از جمله اموری که اجانب به آن دامن می‌زنند، همین مسئله انتخابات است. هر انتخاباتی که در ایران می‌شود اینها می‌گویند: مردم این دفعه نمی‌آیند، مردم سست و خسته شده‌اند. و شما دیدید که در انتخابات گذشته، از انتخابات اصل نظام جمهوری اسلامی گرفته تا مجلس خبرگان برای قانون اساسی، مجلس و رؤسای جمهور، مردم هر دفعه بهتر از دفعه قبل شرکت کرده‌اند. الآن هم عده‌ای در خارج نشسته‌اند و تبلیغ می‌کنند که این دفعه دیگر مردم خسته شده‌اند و شور سابق را ندارند و از این قبیل حرفها. اینها اکثراً عقده‌هایی در دل دارند و روی همین عقده‌هاست که این صحبتها را می‌کنند. اگر عقده‌های درونی آنها حل می‌شد، چنین صحبت‌هایی را نمی‌کردند. همین منافقین و دیگران که مردم آنها را از ایران بیرونشان کرده‌اند، در خارج نشسته‌اند و می‌گویند: مردم با ما هستند. شما ائمه جمعه موظفید برای جلوگیری از شیطنتهایی که اینها می‌کنند و می‌گویند مردم اعراض کرده‌اند و در انتخابات شرکت نمی‌کنند، مردم را به شرکت در انتخابات دعوت کنید

^{۲۲۷}. صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۳۳۵.

^{۲۲۸}. صحیفه امام، ج: ۱۰، ص: ۳۱۰.

و مردم نیز ثابت کنند که اعراض نکرده‌اند و با شرکتشان در انتخابات ثابت کنند که از اسلام رویگردان نیستند. اسلام چیزی نیست که کسی بتواند از آن رویگردان باشد.^{۲۲۹}

توطئه جهت تضعیف نظام و بیرون راندن مردم از صحنه

توطئه آزاد نیست، انتقاد آزاد است. بنویسند، بگویند، انتقاد کنند، اما توطئه کردن و دنبال این باشند که تضعیف کنند جمهوری اسلامی را، تضعیف کنند ارگانهای این جمهوری را، آن است که دست در کار است، و ماورای او دستهایی است که گرداننده هستند ... اینها معلوم است یک دستی پشتش هست که مردم را هل بدهد و از صحنه بیرون کند.^{۲۳۰}

ناکامی استکبار جهانی در گسستن اتحاد مقدس مردم

از آغاز انقلاب تاکنون، یکی از اهداف شوم و پلیدی که همواره مورد توجه استکبار جهانی و نوکران خارجی و داخلی آنان بوده است دور کردن مردم از صحنه‌های انقلاب و گسستن پیوندهای پولادین آنان با آرمانهای اجتماعی - سیاسی اسلام بوده است؛ که در راه تحقق آن به انواع حيله‌ها و ترفندهای گوناگون متوسل شده‌اند؛ که بحمدالله سرشان به سنگ خورده است؛ و ملت پیروز و سرافراز ایران با نمایش قدرت عظیم خود در حوادث گوناگون انقلاب این حقیقت و واقعیت را به اثبات رسانیده و نشان داده‌اند که از دریای خروشان وحدت و انسجام آنان چیزی کم نشده و نخواهد شد. و جهانخواران ان‌شاءالله تا ابد حسرت گسستن اتحاد مقدس مردم ما را به گور خواهند برد. بعید به نظر نمی‌رسد که در این روزها یکی از اهداف شرارت‌های اخیر صدامیان در تهدید و ارعاب و ادامه بمبارانها و موشکباران مناطق مسکونی، علاوه بر سرپوش نهادن بر شکستهای پیاپی خود در صحنه‌های نبرد، رسیدن به این هدف باشد که حضور مردم را تحت‌الشعاع این جنایات قرار دهد و از هم اکنون هم باید مطمئن باشیم رسانه‌های استکباری از عدم حضور مردم در صحنه انتخابات سخن خواهند گفت؛ و با تحلیلهای موزیانه و القائات توأم با تهدید و ارعاب تلاش خواهند نمود ذهنها را به مسائل دیگر معطوف نمایند. غافل از آنکه امت اسلامی ایران سالهاست نشان داده‌اند که از این هیاهوها نمی‌ترسند، و مقاوم و استوار در مقابل تمام ابرقدرتها و قدرتها می‌ایستند؛ و به یاری خداوند متعال، ملت شریف ایران با حضور گسترده خود انتخابات را در موعد مقرر و با قدرت و قاطعیت برگزار می‌کنند؛ و مطمئناً در زیر موشک و بمب هم اگر قرار بگیرند، به پای صندوقها می‌روند و به تکلیف شرعی و الهی خود عمل خواهند نمود.^{۲۳۱}

^{۲۲۹} . صحیفه امام، ج: ۱۷، ص: ۱۰۶

^{۲۳۰} . صحیفه امام، ج: ۱۷، ص: ۴۶۲

^{۲۳۱} . صحیفه امام، ج: ۲۱، ص: ۹-۱۰

فصل چهارم: تأثیر پشتیبانی مردم در نظام اسلامی

خنثی شدن توطئه‌ها و قطع امید دشمنان

لکن آنچه موجب امید و آرامش است طلیعه بیداری ملت و رشد سیاسی طبقات مختلفه است. از رشد ملت است که نقشه‌های شوم اجانب که به دست شاه باید اجرا شود مواجه با مخالفت ملت می‌شود؛ رشد ملت است که حزب ساختگی شاه را با آن همه رعد و برق و عربده رسوا کرد و شاه را گرفتار آشفته‌گی و هیجان کرد؛ رشد ملت است که با همه ارباب و تهدید در انتخابات مفتضح شرکت نکرد، مگر مستی جیره‌خواران و بستگان به دستگاه؛ رشد سیاسی دانشجویان قدیم و جدید است که به تبلیغات چند صد ساله اجانب و نقشه‌های تفرقه‌انداز استعمار پشت پا زده و در صف واحد در مقابل رژیم، مردانه ایستاده و از حقوق ملت مظلوم دفاع می‌کنند، و از شکنجه‌ها و حبسها و محرومیتها هراس ندارند.^{۲۳۲}

بیداری و تحول موجب خنثی شدن توطئه و تهدید

ما نمی‌ترسیم از اینکه امریکا توطئه کند، یا فرض کنید تهدید کند ما را. ما از تهدید او نمی‌ترسیم، ملت ما هم نمی‌ترسد، آن کسی می‌ترسد که این دنیا را دار قرار می‌داند. آنها که این [دنیا] را دار قرار نمی‌دانند، دار قرار را جای دیگر می‌دانند. ملتی که می‌گوید من شهادت را استقبال می‌کنم، جوانهایی که می‌آیند، حالا هم می‌آیند پیش من، بعضی می‌گویند که شما دعا کنید که ما شهید بشویم، مادرها می‌گویند دعا کنید که من یک جوان دادم، این جوانم هم شهید بشود. یک همچو تحولی که در یک ملت پیدا شده، از چه چیزی می‌ترسد این ملت؟ آقای کارتر ما را از چه چیز می‌خواهد بترساند؟ تفنگدارهای آنها، نظامیهای آنها از چه چیز، ما را می‌ترسانند؟ بفرستند هر کاری می‌خواهند بکنند. ببینند می‌شود یا نمی‌شود یک ملت بیداری را با آن حرفهای بیهوده آنها اغفال کرد.^{۲۳۳}

همبستگی و پشتیبانی ملت در برابر قدرتهای بزرگ

مطلب اینطوری است که یک ملتی وقتی که همه با هم باشند، پشتیبان هم باشند، برادر با هم باشند، این قدرتهای بزرگ بر فرض اینکه بیایند و با توپ و تانکشان هر کاری می‌خواهند بکنند، لکن وقتی وارد شدند، در ملت هضم می‌شوند. ملت آنها را هضم می‌کند.^{۲۳۴} شما دیدید که وقتی اراده کردید، ملت اراده کرد، دنبالش شد. وقتی ملت بیدار شد که نباید این ابرقدرتها در اینجا حکومت کنند و نباید وابستگان آنها در اینجا حکومت کنند، با اینکه کمال قدرت را آنها آن وقت داشتند

^{۲۳۲} . صحیفه امام، ج: ۳، ص: ۱۱۳-۱۱۴

^{۲۳۳} . صحیفه امام، ج: ۱۱، ص: ۱۳

^{۲۳۴} . صحیفه امام، ج: ۱۳، ص: ۱۰۶

در عین حال همین سرو پا برهنه‌های بازار و کوچه و دانشگاه و جاهای دیگر قیام کردند و با وحدت کلمه و با بیداری، دشمن را از صحنه بیرون کردند.^{۲۳۵}

حضور مردم مانع توطئه‌های داخلی و هجوم خارجی

امروز ایران همان طور که می‌دانید مورد هجوم خارجی و توطئه‌های داخلی است، لکن این توجه ملت بزرگ و حضور زن و مرد جامعه اسلامی ما امیدبخش است. این حضور شماها در صحنه امید این را می‌دهد که نه توطئه‌های داخلی موفق بشوند به آن طرح‌های شیطنانی خودشان و نه هجوم خارجی بتواند به این ملت آسیب برساند.^{۲۳۶} اینجانب از شما ملت شریف ایران متواضعانه می‌خواهم که در عین حال که در صحنه حاضرید آرامش را حفظ کنید. حضور شما مردم عزیز و مسلمان در صحنه است که توطئه‌های ستمگران و حيله‌گران تاریخ را خنثی می‌کند. حضور شما در صحنه است که گرد یأس و درماندگی بر چهره‌های منافقین و متحدان بی‌آبرویش می‌پاشد. حضور شما مردم شجاع و با ایمان است که خط اصیل اسلام را بر ایران و به امید خدا بر جهان حاکم خواهد نمود. حضور شما مردم مؤمن و از جان گذشته است که روشنفکران غرب و شرق‌زده را برای همیشه رسوا می‌کند. حضور شما در صحنه، تمام «من»ها و منیتهای شیطنانی را کوبیده و می‌کوبد و «ما» و اخوت اسلامی را جایگزین آن نموده و می‌نماید. حضور شما در صحنه به امریکا و غرب و شرق و دنباله‌روهای بی‌عقلشان هشدار داد که این ما بودیم که انقلاب نمودیم و این ما هستیم که سرنوشت خود را خود تعیین می‌نماییم و از کلمات بی‌محتوای شما گول نمی‌خوریم.^{۲۳۷}

مشارکت مردم موجب تبدیل امید بدخواهان به یأس

گرچه دست جنایتکاران و منافقان، رئیس جمهور متعهد و مؤمنی را از ملت مجاهد ایران گرفت و یکی از خدمتگزاران صدیق را به شهادت رساند و ملت عزیز را از خدمت او، و او را از خدمت به ملت محروم کرد و گمان کرد که با ترور اشخاص، ملت بپاخاسته از تصمیم خود عقب می‌نشیند و در خدمت به اسلام بزرگ سستی می‌ورزد و در نتیجه راه برای قدرتهای چپاولگر باز می‌شود، ولی شرکت بی‌سابقه مردم کشور، امید بدخواهان را مبدل به یأس و طمع آزمندان را برای همیشه برید ... شرکت عمومی ملت شجاع و متعهد در انتخابات و پیروزیهای پی در پی قوای مسلح در جنوب و غرب و حضور مداوم ملت در سرتاسر کشور از طرفی، و از طرف دیگر سرکوبی اشراک و وطن‌فروش در داخل و پشت جبهه و به انزوا کشیدن ملی‌گرایان پیوسته به امریکا، کاخهای تخیلی آنان را فروریخت.^{۲۳۸}

^{۲۳۵} . صحیفه امام، ج: ۱۳، ص: ۵۳۵

^{۲۳۶} . صحیفه امام، ج: ۱۴، ص: ۲۸۴

^{۲۳۷} . صحیفه امام، ج: ۱۴، ص: ۴۷۳

^{۲۳۸} . صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۲۷۸-۲۷۹

خنتی شدن توطئه‌ها با کمک ملت

شما دولتهای خارج از ایران می‌بینید که آنقدر مشکلات برای ما، ابر قدرتها پیش آوردند و ما را محاصره اقتصادی کردند و کمک همین ملت، آن توطئه‌ها را خنتی کرد.^{۲۳۹}

روز قدس موجب نقش بر آب شدن تحلیلهای اجانب

تبلیغ به «اختلاف»، خیال می‌کردند اختلاف درست می‌کند. تبلیغ به اینکه «مردم دیگر خسته شدند از جنگ»، این خستگی ایجاد می‌کند؟ روز قدس یکدفعه سیلی زد به صورت همه شان و تحلیل عملی‌ای که ملت ایران کرد، تمام تحلیلهای آنها را نقش بر آب کرد. این هنر اسلام است از یک طرف و هنر ملت ایران است از طرف دیگر.^{۲۴۰}

احیای اسلام و گسترش نهضتهای اسلامی

رهایی از چنگال شرق و غرب

سؤال: [آیا فکر می‌کنید نبرد و نهضتی را که ایجاد کرده‌اید موجب بروز جهادی در ایران و در جاهای دیگر مثل ترکیه و سایر کشورها بشود؟]

جواب: آن مربوط به ما نیست. ملت ما در سراسر کشورهای اسلامی اثر می‌گذارد و ملتها را به فکر رهایی از چنگال شرق و غرب می‌اندازد.^{۲۴۱}

به اهتزاز درآمدن پرچم توحید

اسلام از این پشتیبانی شما، که با فداکاری خود و اهدای خون جوانان پرچم توحید را به اهتزاز در آوردید، قدردانی می‌کند.^{۲۴۲}

^{۲۳۹} . صحیفه امام، ج: ۱۶، ص: ۲۷۴

^{۲۴۰} . صحیفه امام، ج: ۱۹، ص: ۲۸۸

^{۲۴۱} . صحیفه امام، ج: ۵، ص: ۴۱۷

^{۲۴۲} . صحیفه امام، ج: ۵، ص: ۲۲۱

ما امید این را داریم که این نهضت ایران روشن کند مسائل را به همه ملتها و روشن کرده است نسبت به ملتها. ملتها الآن با ما هستند. اگر سرنیزه را از این ملتهابردارند، از عراق بردارند، از - نمی‌دانم - ترکیه بردارند، از جاهای دیگر بردارند، همه یکصدا با ما موافقند. سرنیزه جلو را گرفته است. منتها ایران سرنیزه را شکست. ایران ایستاد. ملت ضعیف ایستاد در مقابل قدرتهای قوی و این سرنیزه‌های اینها را شکست و خودشان را هم بیرون کرد.^{۲۴۳}

حفظ نقطه بروز مخالفت و گسترش قیام در همه ممالک اسلامی

چون که ایران را احساس کردند که مبدأ قیام عمومی مسلمین و مستضعفان است تمام قوای خودشان را چه در تبلیغات و چه در خرابکاری متمرکز کردند در ایران. و ... همان‌طور که آنها مجهز شدند برای سرکوبی این انقلاب اسلامی در ایران از این خوفی که دارند، باید همه برادران اسلامی ما در هر جا که هستند و در هر کشوری که هستند، بلکه تمام مستضعفان جهان که در زیر سلطه قدرتهای شیطانی و زیر چکمه نظامیان قدرتهای شیطانی سرکوب شده‌اند باید تمام آنها متوجه باشند و توجه به این معنا داشته باشند که این نقطه بروز مخالفت را حفظ کنند. اگر - خدای نخواست - این نقطه‌ای که از اینجا شروع شده است مخالفت با تمام ابر قدرتها و با تمام شیاطین عالم، اگر این نقطه - خدای نخواست - رکود پیدا نکند یا شکست بخورد، شکست همه مستضعفین جهان و همه مسلمین جهان و شکست اسلام در تمام ممالک اسلامی خواهد شد. و اگر این قدرتی که از ناحیه خدا به این ملت اعطا شد و توانایی آن را پیدا کرد که تمام قدرتهای مجهز بر ضد ملت را خنثی کند و همه دستها را از ذخائر خودش و از ملت خودش قطع بکند، اگر این محفوظ بماند امید این است که این مطلب در همه ممالک اسلامی و در همه جایی که مستضعفین جهان تحت سلطه مستکبرین بودند، در همه جا این مسئله انجام بگیرد.^{۲۴۴}

حل مشکلات و پیشرفت امور

غلبه بر مشکلات

چون ملت همه از جمهوری اسلامی پشتیبانی می‌کنند، امیدواریم بتوانیم بر مشکلات غلبه کنیم و جهات مادی و معنوی خود را سامان بخشیم، و به امید خدا ایران را از نو بسازیم. ولی باز باید اقرار کنم که مشکلات بزرگ اقتصادی در پیش است.^{۲۴۵}

^{۲۴۳}. صحیفه امام، ج: ۱۱، ص: ۲۹۷-۲۹۸

^{۲۴۴}. صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۱۴۵-۱۴۶

^{۲۴۵}. صحیفه امام، ج: ۵، ص: ۵۴۰

حل مشکلات و سازندگی

با اینکه دولت با تمام قوا مشغول است برای اینکه مسائل را، مشکلات را حل بکند، لکن مشکلات زیاد است و مشکلات زیاد را نمی‌شود حل کرد، آلا با دست همه ملت. همان طور که همه ملت، این رژیم را عقب زد و قشری نمی‌توانست این کار را بکند، اجتماع بود که این کار را کرد، همین طور حالا هم برای سازندگی، که کارش مشکلتر از اصل مطلب بود، احتیاجی به کمک دارد. دولت محتاج است که همه مردم کمکش بکنند؛ زیرِ بالَش را بگیرند و این ان‌شاء‌الله با کمک همه اقشار ان‌شاء‌الله درست خواهد شد.^{۲۴۶}

رفع مشکلات با پشتیبانی ملت

الآن دولت ما به اعتبار اینکه دولت اسلامی است و بنای اینکه به ملت ستم بکند ندارد، مشکلات او را ملت رفع می‌کند. شما دیدید که مشکل بزرگی برای ما در کردستان پیدا شد و به مجرد اینکه اعلام شد که یک همچو مشکلی است از تمام ایران ملت پشتیبانی کردند و بنای حرکت به طرف کردستان برای رفع غائله داشتند که ما به واسطه اینکه به زحمت نیفتند و مطمئن بودیم که قوای انتظامی می‌تواند حل بکند، از آنها خواهش کردیم که صبر داشته باشند. و من می‌دانم که هر روزی که برای ما مشکلی پیدا بشود، ملت ما در رفع آن کوشش خواهند کرد و اعلام موافقتشان را با ما کردند.^{۲۴۷}

کسب استقلال و آزادی با همت و فعالیت ملت در امور کشور

اگر ما بخواهیم که مملکتمان یک مملکت مستقل آزاد مال خودمان باشد، باید در این اموری که مربوط به اقتصاد است، مربوط به فرهنگ است، مربوط به امور دیگر کشور است، خودمان فعالیت کنیم، و نشینیم دیگران انجام بدهند. دولت هم مثل خود شما یکی از افراد این مملکت است. آن هم به اندازه قدرتش باید همراهی کند؛ لکن ما نباید بنشینیم که دولت همراهی بکند، و اگر او نکند ما کاری نکنیم. شما الآن می‌بینید که - به طوری که آقا فرمودند - این قدر کار پیش بردید با همت خودتان، بدون اینکه به شما یک کمک صحیحی کرده باشند. حالا از این به بعد هم ملت اینطور باید باشد. باید همه دست به هم بدهند و این بار را به منزل برسانند.^{۲۴۸}

^{۲۴۶}. صحیفه امام، ج: ۹، ص: ۱۹۴

^{۲۴۷}. صحیفه امام، ج: ۹، ص: ۵۴۷

^{۲۴۸}. صحیفه امام، ج: ۱۰، ص: ۳۷۳

رفع گرفتاریها و پیشرفت امور توسط مردم

این ملت است که آمد شما را از این همه گرفتاریها بیرون آورد و با رأی خودش، مجلس درست کرد و جمهوری اسلامی را تنفیذ کرد و رئیس‌جمهور درست کرد و آنها هم دولت درست کردند. همه چیزهایی که ما داریم از این مردم است، خصوصاً از این مستضعفین. آن بالاییها به مردم کاری ندارند، آنها مشغول کار خودشان هستند.^{۲۴۹} با پشتیبانی و موافقت مردم، کارها آسان می‌شود، کما اینکه تا حال هم چنین بوده و مردم پیشقدم شده‌اند و خرابیهای جنگ را که دولت به تنهایی نمی‌توانست حل کند، حل می‌کنند.^{۲۵۰} در آتیه هم چنانچه ان‌شاءالله این ملت به همین طور در صحنه حاضر باشند با تعیین وکلایی که متعهد بر همه جهات اسلام و مصالح کشور هستند، تعیین کنند، امید است که در آتیه هر سال بهتر از سال قبل بشود.^{۲۵۱} شما مطمئن باشید که در این مشکلاتی که برای کشور ما پیدا شد- بعد از پیروزی- که یک مشکلاتی بود که هر دولتی را کمرش را خم می‌کرد، اینکه دولت ایستاده است و بخوبی دارد عمل می‌کند برای این است که مردم هستند، کمک مردم است، هر جا هر نقیصه‌ای پیدا می‌شود مردم دنبالش هستند، برای رفعش دنبالش هستند.^{۲۵۲}

حفظ نظام

تفاهم بین دولت و ملت ضامن سلامتی نظام

اگر یک کشور بخواهد یک کشور سالمی باشد، باید بین دستگاه حاکمه با ملت تفاهم باشد و مع‌الأسف در رژیمهای شاهنشاهی، و بخصوص در رژیم اخیر، آن معنا عکس بود ... اینها اسباب این شد که نتواند حکومت باقی بماند، و با پایگاه نداشتن در پیش ملت ناچار باید کنار برود و رفت. این باید یک عبرتی باشد برای دولتها. در رژیم اسلامی شاید در رأس برنامه همین تفاهم مابین دولت و ملت باشد. یعنی نه دولت خودش را جدا می‌داند و بخواهد تحمیل بکند و مردم را تهدید بکند، ارباب بکند، اذیت بکند؛ و نه مردم در صدد این بودند که دولت را تضعیف بکنند یا فرار بکنند از مقررات دولتی.^{۲۵۳}

^{۲۴۹} . صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۳۵۶

^{۲۵۰} . صحیفه امام، ج: ۱۶، ص: ۴۱۹

^{۲۵۱} . صحیفه امام، ج: ۱۷، ص: ۴۷۰

^{۲۵۲} . صحیفه امام، ج: ۱۸، ص: ۳۷۸

^{۲۵۳} . صحیفه امام، ج: ۸، ص: ۲۳۰-۲۳۱

جدایی دولتها از ملتها موجب شکست

ملت باید پشتیبان دولتها باشد. دولتی که پشتیبان ندارد شکست خواهد خورد. همه دولتهایی که در خارج شکست می‌خورند- و مال خودمان هم دیدیم که رژیم سلطنت اصلاً به هم خورد- برای همین بود که تفاهم مابین ملت و رژیم نبود. اگر ملت با رژیم تفاهم داشتند، این مسائل پیش نمی‌آمد؛ اصلاً الآن شما مشغول کار خودتان بودید؛ ما هم مشغول کار خودمان، این مسائل روی همین زمینه پیش آمد که دولتها در مقابل ملت می‌ایستادند و جبهه می‌گرفتند، ملت هم در مقابل دولت همین طور بود، وقتی اینطور شد، نمی‌تواند دوام داشته باشد. ممکن است سرنیزه تا یک مدتی باشد، اما دوام نمی‌تواند داشته باشد. اما اگر ملت و دولت هر دو با هم باشند، دوست باشند، اینها خودشان را خدمتگزار آنها بدانند، آنها خودشان را پشتیبان اینها بدانند، هر دو به هم خدمت بخواهند بکنند، یک همچو ملت و دولتی هیچ وقت شکست نخواهد خورد. تا اینطور هستید که با ملت هستید، تا اینطور هستید که توجه به خدا داشته باشید، شکست برایتان نیست. بپرهیزید از اینکه از ملت جدا بشوید؛ شما را بخواهند جدا بکنند. ملت هم باید بپرهیزد از اینکه از شما جدا باشد.^{۲۵۴}

پشتیبانی ملت مانع از آسیب رسیدن به مملکت

باید الآن با هوشیاری، تمام ملت دنبال سر دولت و رئیس‌جمهور و ارتش و- عرض می‌کنم- ژاندارمری و پاسبانها و پاسدارها باشند و هست ملت. و یک مملکتی که ملتش دنبال سر قوای انتظامی‌اش و قوای مسلحش باشد هیچ آسیبی نمی‌بیند.^{۲۵۵}

مهیابودن تمام افراد در پیشبرد مقاصد اسلامی

زن و مرد این ملت در پشتیبانی آنها^{۲۵۶} مشغول اقدام است. و یک همچو کشوری که تمام افرادش حاضر در صحنه هستند و تمام افرادش برای پیشبرد اسلام و پیشبرد مقاصد اسلامی مهیا هستند، یک همچو کشوری آسیب نخواهد دید.^{۲۵۷}

وفاداری ملت به اسلام و نظام

اگر از یک ملتی که آنها را بیرون کرده است و به جای آنها، وفاداری خودش را به اسلام اعلام کرده است و در خیابانها می‌ریزد و اعلام می‌کند و می‌گوید که ما خودمان حاضریم بیاییم شماها را حفظ کنیم و دولت خودمان را، مجلس خودمان را حفظ کنیم، این چیزی را که از ملت می‌بینند که در غیاب آنها- آنها فرار کردند و در غیاب آنها- مردم اینطور سر شوق هستند و اینطور مردم متوجه به حفظ دولت خودشان هستند و مجلس خودشان هستند.^{۲۵۸}

^{۲۵۴}. صحیفه امام، ج: ۹، ص: ۱۴۵

^{۲۵۵}. صحیفه امام، ج: ۱۳، ص: ۵۹

^{۲۵۶}. قوای مسلح.

^{۲۵۷}. صحیفه امام، ج: ۱۴، ص: ۲۹۹

^{۲۵۸}. صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۱۹۰

آمادگی ملت در همه صحنه‌ها مانع از کودتا

ملت را ببینید که چگونه پشتیبان شماس است. به انتخابات نظر کنید، می‌فهمید که ایران پایدار خواهد ماند. ممکن است عده‌ای در خارج مفت بگویند، ولی ملت واقعیتها را می‌بیند. این مردم هستند که در صحنه‌اند و نباید کاری بشود که مردم متزلزل گردند. دنیا روی ملتها حساب می‌کند. وقتی دولتها می‌بینند که ملت ما برای همه چیز آماده است و این آمادگی را تا کنون ثابت نموده است؛ پدری جوانش را به جبهه می‌فرستد، مادری پسرش را معرفی می‌کند، دیگر چگونه دولتهای خارجی می‌توانند طمع کنند. دولتها همیشه طمعشان نسبت به دولتهای دیگر است. وقتی می‌توانند کودتا یا حمله کنند که ملت در صحنه نباشد، ولی وقتی ملت در صحنه بود، چه کاری از آنان ساخته است. و در این جنگ فهمیده شد که ملت ما بی‌طرف نیست. ۲۵۹

شکست‌ناپذیری انقلاب مردمی

وقتی یک انقلاب از خود مردم شد این را نمی‌شود با یک دسته‌ای، بلکه با یک لشکرهایی این را بر هم زد. می‌شود که - فرض کنید - یک قدرت بزرگ مثل امریکا حمله کند به ایران و ایران را بگیرد، لکن نمی‌تواند انقلاب را به هم بزند، نمی‌تواند که این مردم را رام کند. ما دیدیم که قدرت به آن بزرگی شوروی به افغانستان حمله کرد، منتهی با یک صورتی که غیر حکومت افغانستان خواسته این را، لکن وقتی وارد شد قدرت و قوای او به افغانستان، فشل شد و الآن به نظر می‌رسد که پشیمانند، لکن رویشان نمی‌آید بگویند. اگر امریکا - فرض کنید - بیاید ایران را بگیرد، ابتدا بتواند یک همچه کاری بکند، نمی‌تواند در اینجا ادامه پیدا کند؛ می‌تواند که طیاره‌هایش را، جنگنده‌هایش را بفرستد و شهرها را بمباران کنند و اینها، ولی وقتی آمدند روی زمین، مردم آنها را با چنگ و دندان از بین می‌برند. اینهایی که خیال می‌کردند که با یک عده‌ای می‌توانند که ایران را برگردانند از این حال، اینها از باب اینکه نه اسلام را شناخته بودند و نه مردم ایران را. ۲۶۰

همراهی توده‌های محروم موجب برقراری حکومت

اگر نبود این همراهی توده‌ها، نمی‌توانست حکومت برقرار باشد و نمی‌توانستند ارتش این جنگ را به اینطور که الآن به پیروزی رسانده‌اند به پیروزی برسانند. این اسباب تشکر است از همه. ۲۶۱

۲۵۹. صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۲۶۸.

۲۶۰. صحیفه امام، ج: ۱۶، ص: ۱۱.

۲۶۱. صحیفه امام، ج: ۱۶، ص: ۹۷.

دخالت در امور سیاسی سالم و اجتماعی یک وظیفه است در این حکومت اسلامی، و کمک به متصدیان امر و دولت مردان وفادار به جمهوری اسلامی نیز یک وظیفه اسلامی - انسانی - ملی است که امیدوارم ملت شریف و بیدار از آن غفلت نکنند و همان گونه که تاکنون در صحنه حاضر بودند و هستند و با کمک آنان حکومت اسلامی و جمهوری می توانست استقرار و استدامه پیدا کند از این پس نسل حاضر و نسل های آینده با وفاداری بر آن و پشتیبانی از آن، هر چه بیشتر استقرار یابد و ادامه داشته باشد.^{۲۶۲}

پشتیبانی و خدمت متقابل ملت و دولت موجب حفظ نظام مقدس

همه می دانید و باید بدانیم مادامی که ملت، پشتیبان مجلس و دولت و قوای مسلح هستند و دولت و مجلس و قوای مسلح در خدمت ملت بویژه قشرهای محروم می باشند، و جلب رضای خداوند را در این خدمت متقابل، می نمایند، هیچ قدرتی توانایی آسیب رساندن به این نظام مقدس را ندارد، و اگر خدای نخواستہ یکی از این دو یا هر دو از خدمت متقابل دست بردارند شکست جمهوری اسلامی و اسلام بزرگ، اگرچه در درازمدت، حتمی است. بنابراین، ترک این خدمت متقابل که به شکست اسلام و جمهوری اسلامی منتهی می شود از بزرگترین گناهان کبیره است که باید از آن اجتناب شود، چنانچه این خدمت از واجبات بزرگ است که باید به آن قیام نمایند.^{۲۶۳} و بالاخره ما مردم را لازم داریم، یعنی، جمهوری اسلامی تا آخر مردم را می خواهد. این مردم اند که این جمهوری را به این رساندند و این مردم اند که باید این جمهوری را راه ببرند تا آخر.^{۲۶۴}

^{۲۶۲} . صحیفه امام، ج: ۱۶، ص: ۲۲۴

^{۲۶۳} . صحیفه امام، ج: ۱۷، ص: ۳۹۱

^{۲۶۴} . صحیفه امام، ج: ۱۹، ص: ۳۶

فصل پنجم: ویژگیهای مردم در نظام جمهوری اسلامی ایران

ایمان و تحول روحی

ایجاد تحول و پیشرفت معنوی

ملتی که همه‌اش ذلت و پریشانی و سکوت در مقابل ظلم [بود]، الآن در مقابل ظالم مثل یک کوه ایستاده است و با مشتش با سرنیزه دعوا می‌کند! چه می‌خواهد بشود از این بالاتر؟ یک ملتی جوانها داده؛ جلو تانک و توپ می‌رود کشته می‌شود، بعد هم می‌گوید فدایی دادم خیلی خوب، بسیار خوب، باقی‌اش هم حاضرم! می‌خواهد چه بشود؟ بهتر از این چه؟ تحول بالاتر از این؟ پیشرفت معنوی بالاتر از این چیست که ملتی آن حالش در ظرف یک سال، یک سال و یک ماه، تبدیل شده است به یک حال دیگری.^{۲۶۵}

ایمان راسخ و تحول در نفوس

این ایمان راسخ که در این ملت شکوفا شد، این تبدلی که پیدا شد و تحولی که در نفوس مسلمین اینجا پیدا شد، رمز پیروزی بود.^{۲۶۶}

شهادت‌طلبی

در ملت ما یک تحولی حاصل شد که آن تحول سابقه نداشت؛ آن تحول اینطور بود که شهادت را برای خودشان فوز عظیم می‌دانستند.^{۲۶۷}

تحول روحی - الهی

یک تحولی در این ملت پیدا شد با دست خدای تبارک و تعالی. آن تحول روحی بود که الآن هم بعضی جوانها می‌آیند و به من می‌گویند دعا کنید ما شهید بشویم. آن وقت هم جوانهای برومند همین تقاضا را از من می‌کردند؛ بعضی‌شان قسم

^{۲۶۵} . صحیفه امام، ج: ۴، ص: ۲۵۷-۲۵۸

^{۲۶۶} . صحیفه امام، ج: ۶، ص: ۳۳۹

^{۲۶۷} . صحیفه امام، ج: ۶، ص: ۵۰۲

می‌دادند مرا که شما دعا کنید که ما شهید بشویم ... این تحول روحی که در ملت پیدا شد- ملتی که از سایه پاسبان می‌ترسید- در خیابان ریخت و گفت «مرگ بر شاه!» این تحول یک تحول الهی بود نه انسانی.^{۲۶۸}

ایمان ملت

شما ملت ایران به واسطه اینکه متشبث به ایمان شده‌اید، توجه به خدا کردید، همه با هم به اسلام متوجه شده‌اید، احکام اسلام را خواستید، خداوند شما را نجات داد و نجات می‌دهد. نجات داد از این سد بزرگ استبداد، شکستید سد استبداد را و ظلمتها را پس زدید، وارد در نور آزادی شدید؛ شکستید سد پیوستگی به غیر را- به واسطه ایمان- و وارد در نور استقلال شدید؛ شکستید اختناقها و وابستگیها را، و وارد شدید در حقیقت اسلام؛ اسلام نور است، غیر اسلام ظلمات است.^{۲۶۹} ملت شریف ایران همچون برادران اسلامی صدر اسلام و عصر وحی با فقدان سازوبرگ جنگی و با دست تهی، لکن با قدرت ایمان و ایثار خون و فداکاری در راه اسلام و سبقت به شهادت در راه هدف به پیروزی رسید و دشمنان مستبد و مستعمر و مستثمر را از صحنه خارج و در زباله‌دانی تاریخ دفن کرد.^{۲۷۰}

قدرت روحی

و خدا خواست که با قدرت الهی این تحول پیدا بشود؛ تحول معجزه‌آسا. یک تحولی پیدا بشود که ما با هم برادروار اینجا جمع بشویم و درد دل کنیم. یک تحولی پیدا بشود که زن و مرد و بچه و بزرگ در مقابل توپ و تانک بایستند و بگویند دیگر مسلسل اثر ندارد! مسلسل می‌کشتشان؛ لکن قدرت روحی اینطور شده بود که مشتشان را گره می‌کردند می‌گفتند اثر ندارد.^{۲۷۱} شما ملاحظه کنید این تحول روحی که در ملت پیدا شد؛ همین ملت بود که یک پاسبان اگر در بازار می‌آمد بازار را می‌بست و مردم به خودشان حق نمی‌دادند که مقابل پاسبان حرف بزنند! همین ملت- همین ملت- در ظرف کوتاهی ریختند توی خیابانها فریاد زدند که «مرگ بر شاه!» همه دیوارها را پر کردند از «مرگ بر شاه»، که الآن هم آثارش [هنوز] باقی هست. این تحول که آن خوف مبدل شد به آن شجاعت که ایستادند.^{۲۷۲}

غلبه قدرت ایمان بر قدرتهای شیطانی

به عیان دیدید که اجتماعات با قوای مادی و معنوی و نیروی ایمان پیش رفتند تا اینجا و این نهضت عظیم را بپا کردند، و آن قدرتهای شیطانی را شکستند و آن قدرت طاغوتی و بزرگ، که مجهز به همه سلاحهای مدرن بود و پشت سر او هم تمام قوای مادی و تمام ابرقدرتها بود و از او حمایت می‌کردند- و البته امریکا بیشتر حمایت می‌کرد- با این حال با همه

^{۲۶۸} . صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۱۰۵-۱۰۶

^{۲۶۹} . صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۱۳۵-۱۳۶

^{۲۷۰} . صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۱۶۹

^{۲۷۱} . صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۲۲۹

^{۲۷۲} . صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۳۹۸

قدرتها نتوانستند این قدرت ایمان را که در کشور ما و در ملت ما پیدا شد از بین ببرند و نتوانستند خود و منافع خود را حفظ کنند.^{۲۷۳}

روحیه انقلابی

این تحول روحی که در جامعه ما- بحمدالله- پیدا شده است، و رو به رشد است و امیدوارم که کمک کنیم هر که به رشد خودش برسد، اهمیت این تحول روحی بیشتر از اهمیت این پیروزی است. این یک پیروزی معنوی است. اهمیت پیروزی معنوی بیشتر از پیروزی نظامی و مادی است و این معنا حاصل شده است. ما الآن مشاهدیمان هست که جوانهای ما- چه جوانهای نیروی انتظامی و چه جوانهای معمولی و پاسدارها و حتی بازاریها- مکرر می آیند پیش من، حتی امروز، و آرزو می کنند، به من می گویند شما دعا کنید ما شهید بشویم. این روحیه، این روحیه انقلابی، که در نفوس پیدا شده است، این یک معجزه الهی است.^{۲۷۴}

تحول روحی - فکری در ملت

در این نهضت آن چیزی که خیلی برای من مطرح است، تحولی است که پیدا شد در ملت ما. در عرض یکی دو سال، یک تحولات روحی، یک تحولات فکری پیدا شد که این تحولات روحی و فکری مایه امیدواری است. و ان شاءالله با همین تحول باقی باشید؛ و با همین تحول به پیش بروید؛ و با همین تحول، ایران را بسازید و جمهوری اسلامی را با محتوای آن- که پیاده شدن تمام احکام اسلام است، ان شاءالله.^{۲۷۵}

بیداری و تحول روحی در قیام مردم

الحمدلله آنکه انسان را امیدوار می کند این تحول روحی است که در قشرها پیدا شد. یعنی از آن خواب بیرون آمدند؛ و حالا چشمهایشان را باز کردند؛ و یک تغییری در آنها حاصل شده. چنانچه ما دیدیم در این نهضتی که حاصل شده و در این درگیریهایی که، در آخر عرض می کنم- قیامی که مردم کردند، انقلابی که مردم کردند. همین مردم بودند که از سایه پلیس می ترسیدند. همین مردم با مشت گره رفتند جلو و گفتند ما اصل دستگاه را نمی خواهیم! یک تحول روحی بود که خدای تبارک و تعالی در این ملت ایجاد کرد. کسی نمی توانست این کار را بکند.^{۲۷۶}

^{۲۷۳} . صحیفه امام، ج: ۸، ص: ۲۲۳

^{۲۷۴} . صحیفه امام، ج: ۹، ص: ۳۸۴-۳۸۵

^{۲۷۵} . صحیفه امام، ج: ۹، ص: ۴۴۳

^{۲۷۶} . صحیفه امام، ج: ۱۰، ص: ۲۳۳

از خود گذشتن و به خدا پیوستن

حقیقت این است که ملت ما به خودش پشت کرد، به خدا رو آورد. آن چیزهایی که نفسش خواهش داشت توجه به آن نداشت. همه توجهش به این بود که جمهوری اسلامی را ایجاد کند. این توجه به خدا بود. از خود گذشته بود به خدا پیوسته بود. این رمز، رمز پیروزی است.^{۲۷۷}

تحول معجزه‌آسا در جوانان

این تحولی که الآن حاصل شده، یک تحول معجزه‌آسایی است آقا. یک مملکتی که جوانش مشغول بود به- فرض کنید که- تعیش، سایرین هم مشغول، هر کسی به کار خودش مشغول بود، و در ذهنشان نمی‌آمد که می‌شود یک همچو کاری انجام بگیرد، خدا خواست که، یکدفعه ملت را متبدل کرد به یک چیز دیگری. همه ایستادند در مقابل این دشمن و همه این را پیش بردند. جوانها از آن مراکز کشیده شدند به خیابانها. مردم از بازار و کسبشان دست برداشتند، کشیده شدند به خیابانها. حتی آن پیرمردهای زاغه‌نشین با اولادشان آمدند به خیابانها و فریاد کردند. با فریاد و مشت و با سنگ و با اینها، بر آنها، تانکها و آن بساطی که آنها داشتند، موفق شدند. و این یک چیز خدایی بود. یک چیزی نبود که بشر بتواند این مسائل را درست کند. خدا این کار را کرد.^{۲۷۸}

سلاح معنوی ملت

شما دیدید که مشکل ما که از مشکلات دیگران بیشتر بود- و قدرت شیطانی شاه مخلوع از همه قدرتها بیشتر بود و طرفداران او ابرقدرتها و همه حکومت‌های اسلامی و غیر اسلامی بودند- ملاحظه کردید که حل این مشکل به پناه بردن به یک کشوری یا یک قدرتی یا یک ابرقدرتی نبود. حل مشکل را خود ملت کردند. ملت ما متحول شد از خوف به شجاعت و از یأس به اطمینان و از توجه خود به توجه به خدا و از تفرقه به اجتماع. این تحول، تحول معجزه‌آسا اسباب این شد که این مشکل بسیار بزرگ را، مشکلی را که شاید همه جا و همه دنیا محال می‌دانستند، حلش کند. شما گمان نکنید که ایران دارای سلاح بود. ایران سلاحش سنگ بود، چوب، مشت [...]. لکن سلاح معنوی داشت. سلاح معنوی اش ایمان به مکتب، ایمان به خدای تبارک و تعالی و توکل به مبدأ قدرت و وحدت کلمه [بود]. حالا که می‌بینید دست ملت ما- یعنی، غیر نظامیها- تفنگ است، این تفنگی است که به غنیمت از بستگان شاه به دستشان افتاده، و آلاً تفنگی در کار نبود، ایمان بود.^{۲۷۹}

^{۲۷۷}. صحیفه امام، ج: ۱۱، ص: ۳۶۸-۳۶۹

^{۲۷۸}. صحیفه امام، ج: ۱۲، ص: ۹۱

^{۲۷۹}. صحیفه امام، ج: ۱۳، ص: ۸۴

تحول دفعی در مغزها

چه شد که یکدفعه خدای تبارک و تعالی، به این ملت تفضل فرمود و یکدفعه متحول شد؟ این جوانی که بنایش بر این بود که برود در مراکز فحشا، آمد در خیابان و مشغول جنگ شد. آن جوانهایی که به حسب نقشه آنها، باید آن مفسده‌ها را داشته باشند و آن مغزها را داشته باشند. یکدفعه متحول شد به یک مغزهای نورانی انسانی اسلامی. اگر نشده بود، نمی‌توانست این ملت این قدرت بزرگ را، این قدرتهای شیطانی را در هم بشکند. اول این تحول در خود جمعیت پیدا شد، و به تدریج، این تحول که در جمعیت پیدا شد، رشد پیدا کرد، آن هم نه رشدی که به حسب موازین عادی باشد. به حسب موازین عادی، اگر یک جوانی آنطور تربیت شده است که از دانشگاه گرفته تا همه جا، این را به فساد کشیده بودند، باید اقلًا بیست سال طول بکشد تا بشود آنرا از آن مغز غیر انسانی - غیر اسلامی متحول کرد به یک مغز انسانی. این چه بود که یک شبه کانه آن تحول را پیش آورد و کمتر از یک سال، یک سال و نیم این مملکت را یکدفعه کرد یک موجودهای دیگری؟ از این موجوداتی که همه توجه‌شان به عیش و عشرت بود و همه توجه‌شان به مفاصد بود و همه نظرشان با تبلیغات بزرگی که کرده بودند، به ضد اسلام و به ضد روحانی بود، یکدفعه برگشت و یک طور دیگری شد.^{۲۸۰}

شجاعت انسانی ملت عامل شکست رژیم سلطنتی

این ملت زمان جمهوری اسلامی همان ملت زمان شاهنشاهی است با تغییر اسم؟ یا نه، تحول پیدا شد؟! یک روزی از یک پاسبان می‌ترسید یک بازار تهران. یک روزی بازار تهران و همه ملت ریختند در خیابانها گفتند ما اساس سلطنت را نمی‌خواهیم؛ نه از تانکهای آنها و نه از مسلسل‌های آنها و نه از توپ و تشرهای آنها ترسیدند، و با همین شجاعت انسانی که داشتند با مردانگی زن و مردشان ریختند در خیابانها، و رژیم شاهنشاهی را از بین بردند.^{۲۸۱} شما ملتی را که برای سقوط رژیم پلید پهلوی و رها شدن از اسارت شیطان بزرگ دهها جوان عزیز خود را فدا کرد و با شجاعت بیمانند ایستاد و خم به ابرو نیاورد، نشناخته‌اید.^{۲۸۲}

خدمت و قیام برای خدا

این خداست که در یک شب، کانه قلبهای این ملت را متحول کرد و تمام این ملت را در مقابل آن قدرتهای بسیار عظیم شیطانی به ایستادگی واداشت و دست همه قدرتها را از کشور شما کوتاه کرد. و این قدرت الهی است که به جنگزده‌های ما، به عزیزان ما که آواره شده‌اند از محل خودشان، قدرت عنایت کرده است که در مقابل نارساییها و در مقابل زحمتهای و کمبودها ایستادگی کنند، بلکه خودشان کمک کار باشند و این قدرت الهی است که شما جوانها را وادار می‌کند که در بنیاد مستضعفین به خدمت مستضعفین باشید. این ملت را خدای تبارک و تعالی با دست عنایت خودش و با قدرت کامله

^{۲۸۰}. صحیفه امام، ج: ۱۲، ص: ۱۵۹.

^{۲۸۱}. صحیفه امام، ج: ۱۴، ص: ۱۳۰.

^{۲۸۲}. صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۲.

خودش قدرتمند کرد و متحول کرد به انسانهای الهی؛ انسانهایی که برای خدا قیام کردند و برای خدا ادامه می‌دهند. برای خدا در جبهه‌ها جنگ می‌کنند و برای خدا در خارج جبهه خدمت می‌کنند. برای خدا در بنیاد مستضعفین خدمت می‌کنند و برای خدا زحمت و مشقت را خریداری می‌کنند. و این قدرت خدای تبارک و تعالی است که جوانهای ما را عاشق شهادت کرده است که این عزیزان بیایند اینجا و از آنها کسانی اصرار کنند که من دعا کنم شهید بشوند. و من به آنها عرض می‌کنم که پیروز باشید و ان‌شاء‌الله، ثواب شهید دارید.^{۲۸۳}

خلوص نیت

این روحیه معجزه‌آسای سلحشوران قوای مسلح از ارتش و سپاه و بسیج و سایر قوای نظامی و انتظامی و مردمی در جبهه‌ها و ملت عظیم‌الشأن ایران در پشت جبهه‌ها، که از نوادر تاریخ است، مرهون خلوص نیت آنان و ایمان سرشار و عزم استوارشان است.^{۲۸۴}

حضور دائمی و خستگی‌ناپذیر در صحنه

حضور دائمی و خستگی‌ناپذیر در صحنه، و آمادگی و فداکاریهای خالصانه مردم دلیر ما برای هر مسلمانی غرورانگیز و برای جهانیان اعجاب‌آمیز است.^{۲۸۵}

ایمان به خدا و عشق به شهادت

ملت ایران هیچ نداشت و ایمان داشت، و ایمان او را بر همه قدرتها غلبه داد. و مسلمانهای همه کشورها، دولتهاشان همه چیز دارند، لکن ایمان ندارند. آنچه که کشور ما را، ملت ما را پیروز کرد، ایمان به خدا و عشق به شهادت بود. عشق به شهادت در مقابل کفر، در مقابل نفاق، برای حفظ اسلام، برای حفظ قرآن کریم.^{۲۸۶}

ایثارگری و فداکاری

فداکاریهای ملت سلحشور در راه اسلام و دیوسیرتی دژخیمان رژیم شاهنشاهی در این روز، و ایامی نظیر آن، درس بسیار ارزنده‌ای از فداکاری است که ملت مظلوم سلحشور را و رژیم جنایتکار پهلوی را در طول تاریخ معرفی نموده است تا

^{۲۸۳} . صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۲۸۲-۲۸۳

^{۲۸۴} . صحیفه امام، ج: ۱۶، ص: ۲۴۹

^{۲۸۵} . صحیفه امام، ج: ۱۶، ص: ۲۸۴

^{۲۸۶} . صحیفه امام، ج: ۱۶، ص: ۳۲۶

نسلهای آینده ببینند این جمهوری اسلامی با چه جان نثارها و از خودگذشتگیها به دست آمده است تا ان شاء الله آنان نیز با شهامت و شجاعت و ایثار و فدای عزیزان خویش، این هدیه بزرگ الهی را حفظ نمایند.^{۲۸۷}

تحول انسان عشرتکده‌ای به انسان مجاهد اسلامی

نمی‌دانید در ایران چه بود و چه شد و چه گذشت. ایران چه حالی بود؛ خیابانهای ایران به چه حالی بود. میکده‌ها از کتابخانه‌ها بسیار بیشتر بود و عشرتکده‌ها هم و مراکز فساد هم و روزنامه‌ها و مجلات و سینماها و تئاترها و دانشمندان و همه‌شان، همه‌شان با هم مخلوط شده بودند، و یک کشور شیطانی درست کرده بودند. طاغوتی درست کرده بودند و اسلام عنایتش را، لطفش را به این ملت مظلوم، در طول تاریخ عنایتش را، پرتو عنایتش را افکند بر اینها و اینها متحول شدند. انسان عشرتکده‌ای، متحول شد به انسان مجاهد اسلامی. انسان شهوتران متحول شد به انسان عاشق موت. و این عشق به موت است که تمام مسائل اسلام را دارد حل می‌کند. اگر نبود این جوانها و این رزمنده‌هایی که همه عشق به موت دارند، از همه قشرهایی که هستند، از ارتش و سپاه و بسیج و سایرین و عشایر و سایر مردم که همه با هم هستند، اگر این تحول نبود، ما باز در زندانهای شاهنشاهی باید باشیم.^{۲۸۸}

برتری ملت ایران در عصر حاضر نسبت به ملت حجاز در عصر رسول الله

من با جرأت مدعی هستم که ملت ایران و توده میلیونی آن در عصر حاضر بهتر از ملت حجاز در عهد رسول الله - صلی الله علیه و آله - و کوفه و عراق در عهد امیرالمؤمنین و حسین بن علی - صلوات الله و سلامه علیهما - می‌باشند. آن حجاز که در عهد رسول الله - صلی الله علیه و آله - مسلمانان نیز اطاعت از ایشان نمی‌کردند و با بهانه‌هایی به جبهه نمی‌رفتند، که خداوند تعالی در سوره «توبه» با آیاتی آنها را توبیخ فرموده و وعده عذاب داده است. و آنقدر به ایشان دروغ بستند که به حسب نقل، در منبر به آنان نفرین فرمودند. و آن اهل عراق و کوفه که با امیرالمؤمنین آنقدر بد رفتاری کردند و از اطاعتش سر باز زدند که شکایات آن حضرت از آنان در کتب نقل و تاریخ معروف است. و آن مسلمانان عراق و کوفه که با سیدالشهدا - علیه السلام - آن شد که شد. و آنان که در شهادت دست آلوده نکردند، یا گریختند از معرکه و یا نشستند تا آن جنایت تاریخ واقع شد. اما امروز می‌بینیم که ملت ایران از قوای مسلح نظامی و انتظامی و سپاه و بسیج تا قوای مردمی از عشایر و داوطلبان و از قوای در جبهه‌ها و مردم پشت جبهه‌ها، با کمال شوق و اشتیاق چه فداکاریها می‌کنند و چه حماسه‌ها می‌آفرینند. و می‌بینیم که مردم محترم سراسر کشور چه کمکهای ارزنده می‌کنند. و می‌بینیم که بازماندگان شهدا و آسیب دیدگان جنگ و متعلقان آنان با چهره‌های حماسه‌آفرین و گفتار و کرداری مشتاقانه و اطمینان بخش با ما و شما روبه‌رو می‌شوند. و اینها همه از عشق و علاقه و ایمان سرشار آنان است به خداوند متعال و اسلام و حیات جاویدان. در صورتی که نه در محضر مبارک رسول اکرم - صلی الله علیه و آله و سلم - هستند، و نه در محضر امام معصوم - صلوات الله علیه.

^{۲۸۷}. صحیفه امام، ج: ۱۶، ص: ۴۸۵.

^{۲۸۸}. صحیفه امام، ج: ۱۷، ص: ۲۱۱-۲۱۲.

و انگیزه آنان ایمان و اطمینان به غیب است. و این رمز موفقیت و پیروزی در ابعاد مختلف است. و اسلام باید افتخار کند که چنین فرزندان تربیت نموده، و ما همه مفتخریم که در چنین عصری و در پیشگاه چنین ملتی می‌باشیم.^{۲۸۹}

اسلامخواهی

اسلامخواهی مردم

اسلام را مردم می‌خواهند. اگر ما اسلام نداشتیم الآن هم همان معانی سابق بود. مردم برای جهات دیگری غیر اسلام نمی‌روند خون خودشان را بریزند.^{۲۹۰}

وفاداری به احکام و قوانین اسلام

شما ملت بزرگ ایران با تعطیل کارهای خود و تحمل ضرر و زحمت، به پشتیبانی از روحانیت و اسلام، ثابت کردید که به احکام خدای تعالی و به مقام مقدس روحانیت وفادار هستید؛ و از کسانی که برخلاف قوانین اسلام می‌خواهند قدمهایی بردارند، تا سرحد امکان اظهار تنفر می‌کنید.^{۲۹۱}

هدف نهضت استقرار حکومت خدا

در این نهضتی که شما ملت ایران- زن و مرد- همه قائم به آن هستید، این نهضت برای خداست. می‌خواهید که طاغوت را از بین ببرید، می‌خواهید که کسانی که ملت شما را تضعیف کرده‌اند و ملت شما را در تحت اختناق و فشار و چپاول درآورده‌اند نجات بدهید، می‌خواهید که حکومت خدا را در ایران ایجاد کنید، چه شکست بخورید و چه شکست بدهید پیروز هستید.^{۲۹۲} شما می‌بینید که الآن از مرکز تا هر جا بروید، تمام مملکت با هم، یک مطلب، یک شعار دارند؛ یک شعار، آن هم شعار اسلامی. شعار اینکه رژیم را ما نمی‌خواهیم، سلطنت این سلسله را نمی‌خواهیم، و حکومت اسلامی می‌خواهیم، حکومت عدل اسلامی می‌خواهیم.^{۲۹۳}

^{۲۸۹} . صحیفه امام، ج: ۲۱، ص: ۴۱۰-۴۱۱

^{۲۹۰} . صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۵۳۷

^{۲۹۱} . صحیفه امام، ج: ۱، ص: ۱۸۰

^{۲۹۲} . صحیفه امام، ج: ۶، ص: ۱۰۶

^{۲۹۳} . صحیفه امام، ج: ۶، ص: ۹۹

رأی دادن مردم بر اساس عقاید اسلامی

اینجا این مسائل نبود. مسئله، اسلام بود، و مردم روی عقاید اسلامی خودشان با آن شور و شعف رفتند و رأی دادند. از سی و پنج میلیون جمعیت، بیست میلیون بیشتر رأی موافق دادند. این هم سابقه در دنیا ندارد، که آنقدری که می‌شد رأی بدهند رأی داده‌اند. و از آن طرف، بچه‌های اینقدری که به حسب قانون که درست کرده بودند که رأی نباید بدهند، اینها ناراحت بودند! پیش من بعضی از آنها آمدند و ناراحتی می‌کردند؛ و یک عده‌ای اجتماع کردند در آن حیاط، از همین بچه‌ها، و اظهار ناراحتی از اینکه چرا به ما اجازه رأی ندادند. اینها یک مسائلی است که نظیر ندارد در دنیا. و این برای همین است که مسئله اسلامی است؛ و نظیر ندارد در دنیا.^{۲۹۴}

روحیه اسلامخواهی در ملت

آن روحیه قوی ملت، که در اثر همین تبعیت از اسلام و توجه به اینکه ما اسلام را می‌خواهیم یک ملت مسلم توجه کردند به یک نقطه و آن این است که ما جمهوری اسلامی می‌خواهیم، ما سلسله پهلوی را نمی‌خواهیم.^{۲۹۵}

اسلام انگیزه نهضت

نهضت ایران نهضتی بود که خدای تبارک و تعالی در آن نقش داشت و مردم به عنوان جمهوری اسلامی، به عنوان اسلام، در خیابانها ریختند و همه گفتند ما این رژیم را نمی‌خواهیم؛ و حکومت عدل اسلامی و جمهوری اسلامی می‌خواهیم. آن چیزی که انگیزه این ملت بود، انگیزه همه قشرها، الاً بعضیها. زنها در خیابانها ریختند؛ مردها در خیابانها ریختند؛ بچه‌ها آمدند.^{۲۹۶}

فداکاری و خون‌دادن مردم برای اسلام

ملت ما که به خیابانها ریختند، به پشت‌بامها رفتند، شب و روز زحمت کشیدند، جوانهایشان را دادند، خونشان را دادند، این برای اسلام بود. اگر اسلام نبود، همچو کاری نمی‌کردند.^{۲۹۷}

^{۲۹۴} . صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۲۶۷

^{۲۹۵} . صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۳۹۸

^{۲۹۶} . صحیفه امام، ج: ۸، ص: ۶۳

^{۲۹۷} . صحیفه امام، ج: ۸، ص: ۲۰۱

اسلام فریاد همه ملت

اگر اسلام نباشد که دیگر جمهوری اسلام معنا ندارد. ما همه فریادمان و همه ملتمان فریادشان این بود که ما اسلام را می‌خواهیم.^{۲۹۸}

ملت خواهان تحقق احکام اسلام

جمهوری اسلامی که ملت ما می‌خواهد این است که محتوای این جمهوری احکام اسلام باشد و تمام مملکت روی احکام اسلامی اداره بشود، و آنچه که خدای تبارک و تعالی فرموده است به وسیله پیغمبر اکرم و به ما رسیده است به وسیله ائمه اطهار آنها باید تحقق پیدا بکند.^{۲۹۹}

مجاهدت و فداکاری ملت برای پیشبرد اسلام

ملت ما به صورت مجاهدین صدر اسلام درآمدند. همان طور که در صدر اسلام در رکاب رسول‌الله و امیرالمؤمنین، -سلام‌الله‌علیه- عده کثیری از فرزندان اسلام از دست رفتند، لکن اسلام را حفظ کردند. امروز هم که ما در یک موقعیتی واقع هستیم که اسلام روبروی کفر ایستاده است و احتیاج به فداکاری دارد، ملت ما بحمدالله مردانه ایستاده و فداکاری می‌کند. نه مردها، زنها، و نه زنها و مردها، بچه‌ها همه ایستاده‌اند و اسلام عزیز را می‌خواهند که به پیش ببرند.^{۳۰۰}

اسلامخواهی منطق همه اقشار

از مرکز تا سرحدات، هر جا می‌رفتید، حتی بچه‌های کوچک، صدایشان بلند بود که ما اسلام را می‌خواهیم، جمهوری اسلامی را می‌خواهیم. مریضهایی که در بستر و در بیمارستان بودند هم همین منطق را داشتند. جوانها هم همین منطق را. دانشگاه و مدرسه هم همین منطق و زنها و مردها هم منطقتشان همین بود.^{۳۰۱}

^{۲۹۸}. صحیفه امام، ج: ۱۰، ص: ۲۹۳

^{۲۹۹}. صحیفه امام، ج: ۱۰، ص: ۳۱۹

^{۳۰۰}. صحیفه امام، ج: ۱۱، ص: ۵۱۴

^{۳۰۱}. صحیفه امام، ج: ۱۳، ص: ۸۴

قیام ملت برای اسلام

این ملتی که از اول قیامش برای اسلام بود، برای قرآن بود، این ملتی که در طول چندین سال، تقریباً دو دهه و اخیراً چند سال، آن قدر زحمت کشیدند، آن قدر تحمل بلیات کردند، و آن قدر جوان دادند و آن قدر خانمانشان به باد فنا رفت، اینها با صراحت گفتند که ما جمهوری اسلامی می‌خواهیم. جمهوری اسلامی معنایش این است که رژیم، رژیم اسلامی باشد؛ حکومت، حکومت اسلامی باشد، و قوانین، قوانین اسلامی.^{۳۰۲}

اسلام و ایمان انگیزه قیام ملت

به خیال اینکه با اینطور توطئه‌ها می‌توانند ملتی [را] که برای خدا و اسلام قیام کرده است، [سست کنند]. این ملت تا اسلام هست، به جای خودش ایستاده است و خدمت می‌کند. این ملت برای دنیا قیام نکرده است که اگر جوانش گرفته شد، رو برگرداند. این ملت قیامش نظیر قیام انبیا و قیام ائمه هدی است، نظیر قیام حضرت ابی‌عبدالله سیدالشهداست. ملتی که انگیزه قیامش اسلام و ایمان است، به اینطور امور سرد و سست نمی‌شود. همه قدرتهای عالم هم که بر ضدش قیام بکنند و قیام کرده‌اند، اینها را از مقصد خودشان و انگیزه خودشان بر نخواهد گرداند.^{۳۰۳} شما الآن در هر جای این کشور که بروید، می‌بینید که توجه عمومی مردم، توجه توده‌های مردم به اسلام است. و هر گرفتاری که برای دولت پیش بیاید، برای ارگانهایی که در دولت هستند، برای ارتش پیش بیاید، برای پاسدارها پیش بیاید، برای کمیته‌ها پیش بیاید و برای سایر رزمندگان، مردم به دنبال آنها و به حمایت آنها مهیا هستند و عمل می‌کنند.^{۳۰۴}

بیداری و رشد دینی و سیاسی

آگاهی ملت

سؤال: [در چه هنگام و در چه شرایطی برای نخستین بار در خود احساس این رسالت سیاسی را فرموده‌اید؟ و چرا توده‌های ایرانی را بلافاصله پس از حوادث سال ۱۹۶۳- از همان هنگام که جنابعالی رهبر خلقی بودید- بسیج فرمودید؟]

^{۳۰۲}. صحیفه امام، ج: ۱۴، ص: ۴۵۷.

^{۳۰۳}. صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۳۱۵.

^{۳۰۴}. صحیفه امام، ج: ۱۷، ص: ۱۱۸.

جواب: ما از اول برای اینکه مخالفت با رژیم داشته باشیم، چون رژیم را قانونی نمی‌دانستیم، در صدد بودیم و لکن بتدریج ملت بیدار شد. یک امری نبود که بتوان در همان اوایل این کار را انجام داد. در این مدت کم کم مردم بیدار شدند و از یک سال و نیم قبل به این طرف، این آگاهی به اوج خود رسید و منتهی به این مسائل شد.^{۳۰۵}

بیداری، هوشیاری و مقاومت ملت در مقابل ظلم

ملت ایران را باید ما از آن تشکر کنیم. ملت بیداری است، ملت هوشیار و مقاومی است در مقابل ظلم. در عین حالی که این همه ظلم می‌بیند، این همه کشته می‌دهد، در عین حال، مقاومت می‌کند، ایستادگی می‌کند. و این ایستادگی به نتیجه خواهد رسید. هیچ اشکالی نیست که بعد از اینکه ملتها بیدار شدند و بعد از آنکه حتی زنها قیام کردند بر ضد دولت و بر ضد این جباران، یک همچو ملتی پیروز می‌شوند ان شاء الله.^{۳۰۶}

احساسات و بیداری مردم

ملت بیدار شده. آقا، مردم بیدار شدند؛ اگر مردم بیدار نبودند که بازارها را این جور نمی‌بستند. روز جمعه، روز پنجشنبه- از قراری که هم نقل شده است و هم مقامات اطلاعات رسمی اطلاع داده‌اند- بازار تهران اعتراضاً تعطیل شده. و مسئله تعطیل بازار تهران یک امر عادی نیست، یک امر خلاف عادت است. هیچ کس نمی‌تواند این کار را بکند. این احساسات و بیداری ملت است که این کار را انجام داد.^{۳۰۷}

رشد سیاسی ملت ایران

نام بزرگ ملت ایران در عالم به رشد سیاسی ثبت شد. نام بزرگ قم در بین ملت ایران به رشد سیاسی و فعالیت و جانفشانی در تاریخ ثبت شد. نام بزرگ «چهارمردان» در فداکاری و جان‌نثاری در تاریخ عالم ثبت شد. نام بزرگ بانوان ایران ثبت شد. نام بزرگ بانوان قم ثبت شد. نام بزرگ بانوان «چهارمردان» ثبت شد. بانوان قم و بانوان «چهارمردان»، پیشرو این نهضت اسلامی بودند؛ رشد سیاسی خودشان را اثبات کردند؛ نهضت را راهنمایی کردند.^{۳۰۸}

رشد افکار سیاسی در تمام اقشار ملت

در مدت کمتر از دو سال یک تحول پیدا شد که تمام قشرهای ملت افکار سیاسی پیدا کردند. مجالسی که صرف می‌شد در اموری که بیهوده بود، حالا صرف می‌شود در اموری که سرنوشت ساز است. **صحیفه امام، ج: ۹، ص: ۱۹۶** و عمده امید

^{۳۰۵}. صحیفه امام، ج: ۵، ص: ۴۸۳

^{۳۰۶}. صحیفه امام، ج: ۳، ص: ۲۹۷

^{۳۰۷}. صحیفه امام، ج: ۳، ص: ۳۰۹

^{۳۰۸}. صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۱۳۲

این است که یک ملت الآن بیداری پیدا کرده. ملت ما یک هوشیاری پیدا کرده که حالا در هر جای مملکت شما بروید، هر جا که بروید، می‌بینید مردم روشن هستند؛ مردم تکلیفشان را می‌فهمند چیست. و این خیلی امیدواری برای ما دارد که دیگر قیام به شخص و به این و به آن ندارد.^{۳۰۹}

رشد سیاسی - دینی ملت

این وضع ملت ماست. مقایسه باید کرد بین این ملت، قبل از این نهضت و حالا؛ مقایسه سی سال پیش از این با حالا که ملت ما تا چه حدود رشد سیاسی کرده؛ رشد دینی، سیاسی - دینی. آن وقت به آن وضع بود که برای هیچ امری دخالت برای خودش قائل نبود.^{۳۱۰}

شناخت همگانی و جهش توده‌های مردم

توده‌های مردم که قبل از نهضت عظیم اسلامی، نظام شاهنشاهی را مظهر ملیت و مدار عظمت کشور می‌دانست و فرمان شاه را مطاع و متبع، و از جزاف‌گوییهای شاهان و گویندگان درباری و مدیحه‌سرایی آنان، کشور را در سایه رهبری شاه مترقی و پیشرفته تا دروازه تمدن بزرگ می‌پنداشت و استقلال مملکت را در زیر پرچم شاهنشاهی، بیمه شده به حساب می‌آورد، با یک جهش و شناخت همگانی، تمام پایه‌ها و کنگره‌های این قصر خیالی ناگهان فرو ریخت.^{۳۱۱}

رشد ملت در حق‌طلبی و آزادیخواهی

مردمی هستند که ایستاده‌اند می‌گویند ما حقمان را می‌خواهیم، ما می‌خواهیم آزاد باشیم، ما می‌خواهیم زیردست مستشارهای امریکایی نباشیم. این رشد ملت ماست؛ ملت ما یک رشدی کرده است که دیگر نمی‌خواهد این مسائل را. و نخواهد دیگر ان شاء الله شد این مسائل.^{۳۱۲}

رشد ملت در نپذیرفتن خدعه‌ها

ملت که اکنون رشد پیدا کرده و خیانتها و جنایتهایی که در این پنجاه سال در ایران شده ملاحظه کرده است، خدعه‌ها را نمی‌پذیرد. و اینکه ما نپذیرفتیم، برای اینکه ملت نمی‌پذیرد ما هم نمی‌پذیریم، و تمام اینها خدعه است.^{۳۱۳}

^{۳۰۹}. صحیفه امام، ج: ۱۰، ص: ۱۵۴.

^{۳۱۰}. صحیفه امام، ج: ۴، ص: ۲۵۴.

^{۳۱۱}. صحیفه امام، ج: ۴، ص: ۲۶۰.

^{۳۱۲}. صحیفه امام، ج: ۴، ص: ۲۷۷.

^{۳۱۳}. صحیفه امام، ج: ۴، ص: ۴۳۰.

یکی هم که از این بالاتر است و باید بگوییم بی سابقه است در دنیا، شاید بی سابقه باشد، این آرامشی که در اخذ آرا شد، که مردم، ملت ما ثابت کردند رشد خودشان را، و با این اثبات رشد، دست رد به سینه اشخاصی که، دولتهایی که باز طمع دارند به ایران زدند. و من امیدوارم که بعد از این هم ملت خودش زنده باشد، و ابداً خوف از اینکه شخصی برود شخصی بیاید، ابداً نیست. ملت بحمدالله روشن شده است؛ ملت بحمدالله بیدار شده است؛ ملت بیدار را با رفتن اشخاص هیچ نمی شود عقب راند. البته در بعضی از رادیوها مسائلی گفته اند، لکن این دلشادیها برای آنها اثری ندارد. ملت ما امروز اتکا به هیچ کس ندارد جز به خدای تبارک و تعالی.^{۳۱۴}

مباهات به رشد سیاسی و تعهد اسلامی ملت

من با کمال مباهات از رشد سیاسی و تعهد اسلامی ملت شریف ایران تشکر می کنم که در همه پرسیهای گذشته، خصوصاً در انتخاب رئیس جمهور، در اخلاق اسلامی و تعالی روحی، گوی سبقت را ربودند و ثابت کردند که انقلاب اسلامی بزرگ ما قبل از آنکه انقلاب سیاسی و اجتماعی باشد، یک انقلاب معنوی روحانی است. من در ایام آخر عمر با امیدواری کامل و سرفرازی از نبوغ شما به سوی دار رحمت حق کوچ می کنم. سرفرازی و مباهات آنگاه به حد کمال خواهد رسید که در انتخابات مجلس شورای اسلامی، چون انتخابات ریاست جمهوری کمال رشد انسانی - اسلامی خود را نشان دهید.^{۳۱۵}

بیداری و اراده ملت

اگر ملت ما در این طول مدت این بیست، سی سال، از بیست سال به این طرف باز همان بودند که از پاسبان می ترسیدند، اگر یک وقتی می خواستند به کلانتری بروند خوفشان بود که بروند، از اسم شاه کذا می ترسیدند، اگر اینها همانها بودند، نمی توانستند قیام کنند و این واقعه را، این واقعه اعجازآمیز را به وجود بیاورند. اول بیدار شدند. با نطق ناطقین، نویسندگان، بیدار شدند. یعنی نویسندگان متعهد. بعد که بیدار شدند اراده کردند. خواستند. دنبال اراده و خواست قیام حاصل شد. و دیدید که چیزی که ملت خواست متحقق می شود.^{۳۱۶}

^{۳۱۴}. صحیفه امام، ج: ۱۲، ص: ۱۳۱

^{۳۱۵}. صحیفه امام، ج: ۱۲، ص: ۱۴۹

^{۳۱۶}. صحیفه امام، ج: ۱۳، ص: ۵۳۵

حق اظهارنظر و عدم بی تفاوتی مردم

مردم دیگر سربسته و در بسته تسلیم کسی نمی شوند، مردم هر یکیشان نظر دارند. شما می بینید که وقتی که در تلویزیون نظرخواهی می کنند از افراد، از زن، از مرد، از جوان، از پیر، همه نظر می دهند، این طور نیست که بی تفاوت باشند. اگر هر یک ما تخطی کنیم از آن خواستی که ملت دارد و آن خواستش اسلام است و احکام اسلام، اگر هر یک از ما تخطی کنیم علاوه بر آنکه در محضر خدای تبارک و تعالی در آن روزی که همه وارد می شوند و حساب است در کار، جوابی نداریم، همین مردم هم در همین جا به حساب می رسند.^{۳۱۷}

بیداری و همکاری ملت برای کشور

ملت ما امروز بیدارند و همه اشخاصی هستند که برای کشور خودشان و ملت خودشان حاضرند برای هر خدمت و هر فداکاری؛ مثل یک رژیم نیست که اگر آن سر کرده اش از بین برود، یک وقتی به هم بخورد اوضاع. آن مال آنهایی است که - رژیمهایی است که - ملت با آنها نیست.^{۳۱۸}

آگاهی و تعهد اسلامی ملت

ملت ما یک ملت آگاه متعهد اسلامی هستند که دیگر امکان ندارد از تبلیغات سوئی که در همه کشورهای خارجی و مخالف با اسلام انجام می گیرد در این ملت اثر بکند. و من امیدوارم که در ملتهای دیگر هم این تبلیغات سوء اثر نکند.^{۳۱۹}

رشد بینش سیاسی در همه اقشار جامعه

امروز روزی است که همه ما مسائل را فهمیده ایم، مردم هم فهمیده اند؛ یعنی، به برکت این انقلاب اسلامی دید سیاسی رعیتها هم بالا رفته است؛ الآن دید سیاسی در آنها، آنهایی که اصلاً داخل در این مسائل نبودند، آنها الآن داخل مسائل هستند و همه قشرهای ملت مسائل را می فهمند امروز، و رو به رشد هستند. زنها که بکلی خارج بودند از همه چیز جامعه، هرگز حتی نمی توانستند راه پیدا بکنند، بحمدالله در این سالهای اخیر، آنها هم وارد شدند و به طور شایسته با حفظ موازین شرعی وارد شدند و خودشان کلاسهایی دارند و - عرض کنم - تبلیغات دارند.^{۳۲۰}

^{۳۱۷}. صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۷۲-۷۳

^{۳۱۸}. صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۱۱۰-۱۱۱

^{۳۱۹}. صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۱۴۸

^{۳۲۰}. صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۴۸۳

فداکاری در راه خدا نتیجه بیداری ملت

ایران خیال کردید اول این طوری بوده است؟ نخیر، اول این جور نبود. چقدر این ملت رنج کشید، چقدر این ملت جوان داد، چقدر این ملت همه چیز خودش را فدا کرد و حالا هم دارد می‌کند، این برای این است که این ملت بیدار شد، یک قدم برداشت برای خدا، خدای تبارک و تعالی عنایت کرد.^{۳۲۱}

رشد دینی و سیاسی مطلوب در مردم

باید مردم را برای انتخابات آزاد گذاریم، و نباید کاری بکنیم که فردی بر مردم تحمیل شود. بحمدالله مردم ما دارای رشد دینی و سیاسی مطلوب می‌باشند، و خود افراد متدین و درد مستضعفان چشیده و آگاه به مسائل دینی - سیاسی و همگام با محرومین را انتخاب خواهند کرد. و در چنین اوضاعی هیچ فرد و گروهی و هیچ نهاد و سازمان و حزب و دفتر و تجمعی نمی‌تواند در حوزه انتخابات دیگران دخالت نماید، و برای غیر حوزه خود فرد یا افرادی را کاندیدا نموده و از آنان تبلیغ نماید.^{۳۲۲}

حضور مصمم در همه صحنه‌ها

خستگی ناپذیر بودن ملت در نهضت

می‌خواهند ملت غیور ایران را خسته کنند تا دست از نهضت اسلامی خود بردارند و میدان را برای چپاولها و خیانتها باز گذارند؛ غافل از آنکه ملت شجاع و بیدار و بپاخاسته، تا سرنگونی این رژیم فاسد و قطع دست اجانب غارتگر از خزاین ملت، آرام‌شدنی نیست.^{۳۲۳}

ملت ایران مصمم به کسب استقلال و آزادی

ملت ایران تصمیم گرفته است که خود را از چنگال استعمار و استبداد نجات دهد و مستقل و آزاد باشد؛ و سیاستهای خود را بر این دو پایه نیز طرح ریزی می‌کند و برای او مهم نیست که چه کسی این سیاستها را می‌پسندد و یا نمی‌پسندد.^{۳۲۴}

^{۳۲۱} . صحیفه امام، ج: ۱۹، ص: ۴۸۴

^{۳۲۲} . صحیفه امام، ج: ۲۰، ص: ۲۹۴-۲۹۵

^{۳۲۳} . صحیفه امام، ج: ۴، ص: ۱۵۴

^{۳۲۴} . صحیفه امام، ج: ۵، ص: ۳۹۶

ادامه نهضت تا پیروزی نهایی

ما از کودتای نظامی هیچ ترسی نداریم؛ برای اینکه ملت ایران مهیاست تا آخرین نفس به قیام و نهضت خود ادامه دهد. ملت ایران تا پیروزی نهایی را به دست نیاورد، دست از نهضت خود برنمی‌دارد.^{۳۲۵}

مصمم‌تر شدن مردم در ادامه راه

آنان بدانند که به خواست خدای توانا ملت ما با رفتن اشخاص بزرگ در مبارزه علیه فساد و استبداد و استعمار مصمم‌تر می‌شوند. ملت ما راه خود را یافته و در قطع ریشه‌های گندیده رژیم سابق و طرفداران منحوس آن از پای نمی‌نشیند.^{۳۲۶} با این اراده مصمم که ملت ما دارد، و با آن اراده‌ای که سد بزرگ رژیم منحوس را در هم شکست، این پشه‌های ضعیف نمی‌توانند خودنمایی کنند. ملت ما از ترور نمی‌ترسد. ملت ما شهادت را فوز عظیم می‌داند.^{۳۲۷} دشمنان کوردل این کشور بدانند که با توطئه‌ها و شیطنتها نخواهند توانست کشور اسلامی را آسیب رسانند. و ملت ما تا پای جان در خدمت به اسلام حاضر، و در پشتیبانی از نهادهای اسلامی مصمم هستند.^{۳۲۸}

حضور ملت در صحنه جنگ

اما امروز تمام ملت ما، نه فقط جوانها و آنهایی که در جبهه‌ها هستند، بلکه پیرمردها و پیرزنها و دختر و بچه‌های نابالغ در صحنه گرفتاریها و در صحنه جنگ حاضرند و همه خود را در جبهه می‌بینند.^{۳۲۹} سرتاسر ایران ملتی است که همان طور که در اول نهضت، حاضر در صحنه بودند و با حضور خودشان بیمه کردند این کشور را و اسلام را، الآن هم در سرتاسر کشور همه حضور دارند در صحنه.^{۳۳۰}

حضور یکپارچه ملت در برابر توطئه‌ها و تبهکاریها

ملت امروز یکپارچه در صحنه است و مراقب؛ مراقب توطئه‌ها؛ مراقب تبهکاریها. و به مجرد اینکه احساس کند گروهی، یا اشخاصی، بر خلاف آن مسیری که ملت دارد، که آن مسیر انسانیت و مسیر حق است و مسیر جهاد برای ایمان و عقیده است، به مجرد احساس مخالفت اشخاص یا گروهها با این راه، خود ملت، بدون اینکه احتیاج به این داشته باشد که کسانی ملت را دعوت بکنند یا تجهیز بکنند، خود ملت مجهز است. و تمام ملت، چه نیروهای مسلح، ارتش و ژاندارمری و شهربانی و بسیج و پاسداران و نیروهای ملی و چه سایر قشرها، که آنها هم قوای مسلح به ایمان هستند، اینها همه در صحنه

^{۳۲۵} . صحیفه امام، ج: ۶، ص: ۴.

^{۳۲۶} . صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۱۷۹.

^{۳۲۷} . صحیفه امام، ج: ۷، ص: ۲۴۶.

^{۳۲۸} . صحیفه امام، ج: ۱۳، ص: ۱۰۹.

^{۳۲۹} . صحیفه امام، ج: ۱۴، ص: ۲۰۳.

^{۳۳۰} . صحیفه امام، ج: ۱۴، ص: ۲۸۴.

حاضرند، و ناظر اعمال اشخاص و ناظر اعمال گروهها و جبههها هستند؛ و خودشان جوابگوی همه چیزهایی که بر ضد این انقلاب می‌خواهد شکل بگیرد هستند و بحمدالله احتیاج به اینکه کسی آنها را بسیج کند ندارند. یک همچو ملتی است که پیروزی نهایی را به دست می‌آورد؛ و هرچه شهید در این راه پیروزی می‌دهد مصمم‌تر می‌شود و خستگی ناپذیر است.^{۳۳۱}

ایستادگی و عدم کناره‌گیری ملت از صحنه

این ملت سرتاسر کشور الآن در [صحنه‌اند]. الآن در تمام کشور در صحنه، مردم موجودند و با مشت‌های گره کرده ایستاده‌اند در مقابل شما. ملتی که جوانش هر دو پایش را از دست داده و او را خوابانند و آوردند پیش من، معذک، می‌گوید که دعا کنید که من شهید بشوم، ملتی که مادر شهید می‌آید و می‌گوید من اولاد دیگری هم دارم و برای شهادت حاضرم بدهم، ملتی که جوانهای او در جبهه‌ها نماز شب می‌خواند و جهاد فی سبیل الله می‌کند و این جهاد را برای خودش فخر می‌داند و زندگی ننگین فرصت‌طلبی و راحت‌طلبی را به کنار زده است و شب و روز خودش را در سنگر با آن هوای گرم و با آن بی‌آبی و با آن شدت می‌گذراند و پیشروی می‌کند، با کشتن من و امثال من کنار می‌رود این ملت؟^{۳۳۲}

همگام‌بودن ملت با دولت در رفع مشکلات

ایران یکی از ویژگیهای بزرگش این است که الآن ما یک دولتی و یک ملتی جدای از هم نداریم. یک ارتشی و یک ملتی و یک دولتی جدای از هم نداریم. ملت با ارتش، با دولت، همگام است و مشکلات اگر برای دولت پیش بیاید، اگر برای ارتش پیش بیاید، برای هر جبهتی، برای یک طرف مملکت مثل زلزله - مثلاً - پیش بیاید، خود این مردم بهتر از دولت مشغول می‌شوند به فعالیت. چنانچه در کرمان این زلزله‌ای که پیش آمد، ما دیدیم که با فعالیت حضرت آقای صدوقی و توجه مردم، بسیاری از مشکلات رفع شد. و من الآن هم امید این معنا را دارم که چون مردم حاضر در صحنه هستند، مشکلات برطرف بشود. البته مسئله پاکسازی ادارات در دست اجراست.^{۳۳۳}

حضور دائمی و خستگی‌ناپذیر مردم در بازسازی کشور

در پی پیروزی عظیم رزمندگان پرتوان اسلام و آزادی خرمشهر، شهر لاله‌های خونین، مردم عزیز و مهربان و ایثارگر کشورمان و علمای اعلام و ائمه محترم جمعه و جماعت در شهرستانهای مختلف باتلگرافهای بسیار آمادگی خود را جهت بازسازی مناطق ویران شده اعلام و مراتب ایثار و فداکاری خویش را در این امر مهم و انسانی ابلاغ کردند. و برآستی این حضور دائمی و خستگی‌ناپذیر در صحنه، و آمادگی و فداکاریهای خالصانه مردم دلیر ما برای هر مسلمانی غرورانگیز و

^{۳۳۱}. صحیفه امام، ج: ۱۴، ص: ۴۸۳.

^{۳۳۲}. صحیفه امام، ج: ۱۴، ص: ۵۲۴-۵۲۵.

^{۳۳۳}. صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۳۹۶-۳۹۷.

برای جهانیان اعجاب‌آمیز است و می‌توان گفت این هم یکی از الطاف الهی و برکات جنگ است که اینچنین مردم را به هم نزدیک و مهربان نموده و در غم و شادی یکدیگر شریک ساخته است.^{۳۳۴}

ایستادگی در مقابل پیشامدها

ما بحمدالله، در جبهه داخل پیروز هستیم و رزمندگان ما از همه طبقاتی که بودند، چه نیروی دریایی که امروز بعضی از آنها در اینجا تشریف دارند و خدا حفظشان کند و چه نیروی زمینی و چه نیروی هوایی و چه سایر قوای مسلح مثل سپاه پاسداران و دیگران، در صحنه‌اند و ایستاده‌اند در مقابل هر پیشامدی. کشور ما که سرمایه‌های بزرگ خود که عبارت از جوانهایشان باشد، در طبق اخلاص گذاشته‌اند و برای اسلام، برای دین خدای تبارک و تعالی جهاد می‌کنند. برای هر پیشامدی که برای مسلمین می‌شود، اینها در صحنه‌اند.^{۳۳۵}

در صحنه‌بودن مردم قبل و بعد از انقلاب

ملت از قبل از انقلاب و وقتی که شروع کرد به نهضت و بعد از انقلاب تا حالا، توده‌ها آنطور در صحنه هستند که انسان متحیر می‌شود. شما ببینید که در همین مجلس خبرگان، که آخر چیزی بود که از مردم خواستند، خوب در اینجا هم بیش از چند میلیون رأی دادند. در زمان سابق، وقتی که با آن فشارها یک چیزی می‌خواستند بکنند، شش میلیون - به قول خودشان آن هم کاری که می‌خواستند بکنند - رأی گرفتند. هیاهو بلند کردند که ملت رأی داده. در صورتی که آن شش میلیون هم حالا چقدرش تقلب بوده ما کار نداریم، اما آن شش میلیون هم از بستگان خودشان و آن فشارهایی که آوردند روی مردم و خوفی که ایجاد کردند بر مردم [بود]. اینجا همه آقایان می‌دانند، همه ملت می‌دانند. خارج هرچی می‌خواهند بگویند، ملت می‌داند که فشار هیچ نبود.^{۳۳۶}

پایمردی و حضور ملت در صحنه‌های انقلاب با جان و دل

تبریک و تهنیت بی‌پایان خود را نسبت به ملت شریف و متعهد ایران عرض می‌کنم که از ابتدای نهضت تا انقلاب عظیم اسلامی، و از انقلاب تا پیروزی، و از روز پیروزی تا امروز، دلیرانه و سخاوتمندانه در تمام صحنه‌های انقلاب با جان و دل حاضر بوده و هستند، و از حریم اسلام عزیز و کشور خویش دفاع نموده، و بر ما و همه، منتها دارند. و اگر نبود پایمردی آنان، انقلابی نبود و پیروزی به این عظمت نصیب اسلام و کشور اسلامی نمی‌شد ... ملت مجاهد متعهد که در طول انقلاب و جنگ تحمیلی از کمکهای شایان به جبهه‌ها و پشت جبهه‌ها دریغ نکرده است، و یکی از ارکان پیروزی، حضور ملت

^{۳۳۴}. صحیفه امام، ج: ۱۶، ص: ۲۸۴.

^{۳۳۵}. صحیفه امام، ج: ۱۶، ص: ۳۲۷.

^{۳۳۶}. صحیفه امام، ج: ۱۷، ص: ۱۵۹-۱۶۰.

در همه صحنه‌ها خصوصاً صحنه جنگ است. والحق، این ملت نمونه در پیشگاه خداوند تعالی ارزشی عظیم دارد، و امید و توقع است که برای حفظ اسلام و کشور اسلامی خود بر حجم کمکها افزوده شود که بحمدالله می‌شود.^{۳۳۷}

زندگی شرافتمندانه با حضور مردم در صحنه

الحمدلله خوب در صحنه هستند مردم، خوب‌اند خیلی، بسیار خوب‌اند، لکن باید باقی بمانند در صحنه، اگر بخواهند یک زندگی شرافتمندانه داشته باشند، یعنی آدم باشند.^{۳۳۸}

عدم تأثیر تبلیغات سوء در مردم

در عین حال می‌بینید آن همه تبلیغاتی که علیه ما شده و می‌شود و خواهد شد، در مردم تأثیر چندانی نکرده است. اگر تأثیر کرده بود، آثارش پیدا می‌شد، در حالی که روز قدس نمونه بود و می‌بینید که مردم این گونه در صحنه حاضرند.^{۳۳۹}

مقاومت و حضور مردم عامل شکست توطئه‌ها

آیا ملت دلاور ایران در مقابل جنایات متعدد امریکا در خلیج فارس اعم از حمایت نظامی و اطلاعاتی به عراق و حمله به سکوهای نفتی و کشتیها و قایقها و سرنگونی هواپیمای مسافربری مقاومت نکرده است؟ آیا ملت ایران در جنگ دیپلماسی شرق و غرب علیه خود و ایجاد بازیهای سیاسی مجامع بین‌المللی مقاومت نکرده است؟ آیا ملت شجاع ایران در مقابل جنگ اقتصادی، تبلیغاتی، روانی و حملات ددمنشانه عراق به شهرها و موشک‌باران مناطق مسکونی و بمبارانهای مکرر شیمیایی عراق در ایران و حلبچه، مقاومت نکرده است؟ آیا ملت عزیز ایران در مقابل توطئه منافقین و لیبرالها و زراندوزی و احتکار سرمایه‌داران و حيله مقدس مآبان مقاومت نکرده است؟ آیا همه این حوادث و جریانات برای ضربه زدن به اصول انقلاب نبوده است؟ که اگر نبود حضور مردم، هر یک از این توطئه‌ها می‌توانست به اصول نظام ضربه بزند. که خدا را سپاس می‌گزاریم که ملت ایران را موفق نمود تا با قامتی استوار به رسالت خود عمل کند و صحنه‌ها را ترک نگوید.^{۳۴۰}

^{۳۳۷} . صحیفه امام، ج: ۱۷، ص: ۳۱۶-۳۲۲

^{۳۳۸} . صحیفه امام، ج: ۱۸، ص: ۳۷۷

^{۳۳۹} . صحیفه امام، ج: ۱۹، ص: ۳۰۲

^{۳۴۰} . صحیفه امام، ج: ۲۱، ص: ۸۶

الگوی ملل مستضعف جهان

همت و شجاعت ملت زبانزد جهانیان و سرمشق آزادیخواهان

شما ملت ایران، و همت و شجاعت شما زبانزد جهانیان و سرمشق آزادیخواهان است. من از این راه دور چشم امید به شما دوخته‌ام و آنچه در قدرت دارم در خدمت به شما که به حق است نثار می‌کنم؛ و صدای آزادیخواهی و استقلال طلبی شما را به گوش جهانیان رسانده و می‌رسانم. و از خداوند تعالی سلامت و عظمت شما ملت نجیب بزرگ را خواهانم.^{۳۴۱}

اقتدای مسلمین به ایران

باید مسلمین بیدار بشوند، باید از این خوابی که سیصد سال آنها را خواب کردند هوشیار بشوند؛ اقتدا کنند به ایران که با هیچ- با مشت خالی- بر تانکها و توپها و مسلسلها و قدرتهای بزرگ غلبه کرد برای اینکه اتکال به خدا داشت. همه می‌گفتند ما اسلام می‌خواهیم؛ همه فریاد می‌کردند که ما حکومت اسلامی می‌خواهیم.^{۳۴۲}

نهضت ملت ایران الگوی ملت‌های دیگر

نهضت ما دارد توسعه پیدا می‌کند، و می‌رود توی ملت‌ها. ملت‌هایی که ببینند که ملت ایران در مقابل یک قدرت بزرگ ایستاده و پیش برده، یک قدرت شیطانی را که همه قدرتها دنبالش بودند یک ملتی ایستاده و ایستادگی کرده و پیش برده، سایر ملت‌ها هم گرفتارند دیگر. آنها هم همین گرفتاریهایی که ما داریم آنها دارند. مصر به دست سادات و جاهای دیگر هم به دست دیگران. همه ملت‌ها مبتلای به دولتهایشان هستند. آنها هم می‌خواهند از زیر این بار بیرون بیایند، وقتی دیدند که ایران قیام کرد و پیش برد، ولو کشته داد اما پیش برد، دیگران هم همین فکر در مغزشان پیدا می‌شود. ملت‌های دیگر هم همین معنا را می‌خواهند. آنها هم همین کار را خواهند کرد.^{۳۴۳}

توجه به اسلام در ایران الگوی همه ملت‌ها

ما یک نیم تحولی در مملکت‌مان پیش آمد که مردم شبیه شدند تا یک حدودی به آن مردم صدر اسلام. و همه پیروزی ما دنبال این معنا و این تحول پیش آمد که مردم همان طوری که در صدر اسلام جوانهای مسلمین آرزوی شهادت می‌کردند، در ایران هم این آرزو پیدا شد. و شاید هر روز جوانهایی به ما مراجعه می‌کنند و می‌گویند دعا بکنید که ما شهید بشویم.

^{۳۴۱}. صحیفه امام، ج: ۴، ص: ۳۱۰

^{۳۴۲}. صحیفه امام، ج: ۶، ص: ۳۳۹

^{۳۴۳}. صحیفه امام، ج: ۱۱، ص: ۳۳۶

این تحولی که پیدا شد در ایران، و این وحدت کلمه‌ای که در ایران پیدا شد، و این توجه به اسلام که در ایران پیدا شد، باید یک الگویی باشد از برای همه ملتها.^{۳۴۴}

انقلاب اسلامی ایران راهنمای سایر ملل

امید است انقلاب اسلامی ملت بزرگ ما و پیروزی عظیم آنان بر دشمنان اسلام و مملکت، راهنمایی برای سایر ملل ستمدیده و تحت سلطه قرار گیرد و با اتحاد و همبستگی، شرّ همه سلطه‌گران و بخصوص امریکا این دشمن بزرگ را از خود کوتاه نموده در تحت تعالیم مقدسه اسلام، عظمت از دست رفته خود را بازیابد.^{۳۴۵}

سرمشق گرفتن ملتها از ملت نجیب ایران

خوب است یک مقدار ملتهای غیر ایران از ایران سرمشق بگیرند، از این ملت نجیب عزیز ما. خوب است یک قدری از این جوانهایی که در امریکا و در انگلستان و در بلاد غرب هستند و تظاهرات می‌کنند و در مقابل پلیس می‌ایستند و آنها را غل و زنجیر می‌کنند، در حال غل هم فریاد می‌زنند و احقاق حق می‌خواهند بکنند، یک قدری ما متنبه بشویم و ما تعلیم بگیریم از این جوانها که آنها برای اسلام فریاد می‌کنند. و ملتها بی‌طرف هستند، کأنه آنها برای اسلام دارند فریاد می‌کنند و ما اینجا با هم اختلاف می‌کنیم و انصافاً انصاف نیست.^{۳۴۶}

ملت ایران الگوی مستضعفین

شما امروز هم و تمام ملت و هم قوای مسلحه- که خداوند حفظشان کند- و هم نیروی هوایی که از او بیشتر از دیگران تعریف می‌شود، به پیروزیهای چشمگیر رسیده‌اید. ملت ما کاری کرده است که تمام دنیا را به تحیر واداشته است. ملت ما بر بزرگترین قدرتهای عالم غلبه کرده است. دست بزرگترین قدرتهای عالم را از مملکت خودش قطع کرده است. دست دشمنان بشریت را از کشور خودش قطع کرده است. الگو شده است از برای همه کشورهای مستضعفین. در عین حالی که این کار را کرده است، مأموریم ما همه، ملت ما، ارتش ما و سایر قوای مسلح و همه مستضعفان، مأموریم که در این امری که کردیم، در این پیروزی که به دست آوردیم ما استقامت داشته باشیم، پایداری داشته باشیم.^{۳۴۷}

^{۳۴۴} . صحیفه امام، ج: ۱۲، ص: ۱۱۱

^{۳۴۵} . صحیفه امام، ج: ۱۲، ص: ۲۳۰

^{۳۴۶} . صحیفه امام، ج: ۱۳، ص: ۸۱

^{۳۴۷} . صحیفه امام، ج: ۱۳، ص: ۴۶۴

توصیه به کشورهای اسلامی در الگو گرفتن از ملت و دولت ایران

از اینجا باید به همه کشورهای اسلامی تذکر بدهم و اخطار کنم که شماها در اشتباه هستید؛ شماها که اتکالتان را از خدا برداشته و به قدرتهای دنیوی مثل شوروی، مثل امریکا، اتکال پیدا کرده‌اید و ملت‌های شما از شما متنفرند و لهذا، اگر یک روز سرنیزه را بردارید، نابود خواهید شد، شما به خود آید و این رویه را ترک کنید. شما از ملت ایران و دولت ایران الگو بگیرید. ملت ایران الآن آرامش را در کشور ایجاد کرده است و خود آرامش را ایجاد می‌کند، بدون اتکال به یک قدرت دیگری. دولت هم اتکال از سرنیزه را برداشته و اتکال به خدا و به ملت کرده است. از این جهت، هیچ اتفاقی نمی‌افتد از کشته شدن و شهید شدن رئیس‌جمهور یا شهید شدن نخست‌وزیر. اینها برای این است که ما در زیر پرچم مبارک اسلام [هستیم] و اتکال به خدای تبارک و تعالی [داریم] و ملت ما وفادار به اسلام است. ملت‌های اسلامی دیگر هم اتکالتان به خدا و اسلام است.^{۳۴۸}

ملت ایران، ملت معجزه‌آسای قرن

همه ایران و همه زن و مرد ایران باید بدانند که در مقابل قدرتهای دنیا ایستاده‌اند و تاکنون هیچ کشوری اینطور عمل نکرده است. هیچ کشوری تاکنون در مقابل تمام قدرتها نایستاده است و هیچ کشوری مورد ظلم به اندازه‌ای که ایران موردش واقع شده است، نشده‌اند. در عین حالی که کشور اسلامی ایران مورد ظلم ابرقدرتها واقع شده است و از همه اطراف هجوم بر او می‌شود، تبلیغات همه بلندگوهای دنیا تقریباً به ضد این جمهوری اسلامی است، مع‌ذک، چون ملت برای خدا قیام کرده است و برای استقرار احکام اسلام قیام کرده است، در مقابل همه ایستاده است و به پیش رفته است و هیچ انقلابی در دنیا مثل این انقلاب نبوده است که با ضایعات کم، پیروزیهای چشمگیر و زیاد به دست آورده باشد ... شما ملت مظلوم ایران، که از همه طرف به شما حمله شده است و می‌شود، چه حمله تبلیغاتی و چه حمله تسلیحاتی، در مقابل همه ایستادید و ایستادگی شما هر روز افزون می‌شود، و امیدوارم که هر روز افزونتر بشود. شما در این قرن معجزه کردید. ملت ایران ملت معجزه‌آسای قرن است. هیچ ملتی در دنیا نمی‌تواند بگوید که ما در مقابل همه قدرتها ایستادیم. در صورتی که قدرتهای بزرگ اسلحه‌های محیرالعقول دارند و حتی محمدرضا هم مجهز به تمام سلاحهای مدرن بود، مع‌ذک، شما، بچه‌های شما، جوانهای شما، مرد شما، زن شما، آمدند بیرون و با دست خالی در مقابل مسلسلها و تانکها و توپها ایستادند و آنها را شکست دادند. و شما از این به بعد هم همین ملت هستید و از این به بعد هم انگیزه شما همه اسلام است.^{۳۴۹}

^{۳۴۸}. صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۲۸۳

^{۳۴۹}. صحیفه امام، ج: ۱۵، ص: ۳۱۶-۳۱۷

نهضت ملت ایران عامل بیداری کشورهای اسلامی و مستضعفان

ما ملت ایران که نهضت کردیم و دست ظلم را کوتاه کردیم باید دنبال این مطلب باشیم، و تا آنجایی که دست ظالمان را بکلی از کشور خودمان کوتاه کنیم و با هدایت این نور سایر کشورهای اسلامی و سایر مستضعفان جهان بیدار بشوند و خودشان را از تحت سلطه قدرتهای بزرگ خارج کنند.^{۳۵۰}

ملت نمونه

من باید از شما آقایانی^{۳۵۱} که حاضر هستید و کسانی که غیر حاضر هستند، از تمام اقشار ملت تشکر کنم که یک ملت نمونه هستند. و امید است که این ملت نمونه اسباب این بشود که انقلاباتی در ایران، در دنیا پیدا بشود زیادتر از آنی که الآن هست.^{۳۵۲}

---

^{۳۵۰} . صحیفه امام، ج: ۱۷، ص: ۴۳۴

^{۳۵۱} . مسئولین پزشکی کشور.

^{۳۵۲} . صحیفه امام، ج: ۲۰، ص: ۲۴۱

فهرست منابع:

قرآن کریم

صحیفه امام (مجموعه ۲۲ جلدی)؛ خمینی، روح‌الله؛ چ ۱، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، ۱۳۷۸ ش.